ELENCHI MOTUUM NUPERORUM *IN* ANGLIA.

PARS PRIMA;

Simul ac

JURIS REGII ET PARLAMENTARII

Brevis Enarratio,

ab Auctore

GEORG. BATEO M. D.
Regiæ Majestatis Protomedico

Recognita & Aucta.

Juxta Exemplar Londinense
Impressum Amstelodami, 1663.

AUGUSTISSIMO

CAROLO SECUNDO,

Magnæ Britanniæ & Hiberniæ

REGI.

Serenissime Regum,

EO *impudentiæ à nuperis* Perduellibus *deventum erat, ut non satis habuerint atrocissima perpetrare scelera; ni & Flagitia Virtutum specie Orbi obtruderent, & immane* Regicidium, *quasi* bono publico, jubente populo, *& secundum* Patrias Leges *peractum venditarent. Nec eo in negotio (quà Emissariis in omnes* Provincias *& Regna amandatis, quà conductitiis scriptu-*

rientium calamis) leves progressus fecerant : dum inter tot Probos juxta & Doctos quorum intererat, (quasi plerique malorum atrocitate obstupescerent) pauci remoram injecerint. Horum Taciturnitatis, & Illorum Scelerum impatiens, Ipse Apologiam *sermone vernaculo scriptam è tenebris submisi, quà apud* Indigenas *convitia diluere conabar quæ* Rebelles *evulgato programmate Parricidio proludentes* Serenissimæ Majestati *inusserant : & post perpetratum Scelus*, Hoc *qualecunque* Opusculum *edidi, quod apud* Exteros *veritatem elucidando, hominum*

num Propudiis *Personam detraheret. Utrumque tristissimis in temporibus (quando verum profari, vel* Majestati *præstare fidem, Perduellionis crimen erat) sine* Patre, *sine* Patrono *in publicum emanavit. Iam verò jubare* Solis *vestri propinquiore refocillatus, auctior* Elenchus *cum* Authore *in scenam prodire gestiens, pro* tribunali Majestatis *sese sistit, & veniam precatur quòd tua tempora tam tenuis Strena moretur: quam si indulgere digneris, meditatur* Author *parili historiolâ tuæ* Majestatis *premere vestigia per Stupendos* Providentiæ *Mæandros,*

rientium calamis) leves progressus fecerant : dum inter tot Probos juxta & Doctos quorum intererat, (quasi plerique malorum atrocitate obstupescerent) pauci remoram injecerint. Horum Taciturnitatis, & Illorum Scelerum impatiens, Ipse Apologiam *sermone vernaculo scriptam è tenebris submisi, quà apud* Indigenas *convitia diluere conabar quæ* Rebelles *evulgato programmate Parricidio proludentes* Serenissimæ Majestati *inusserant : & post perpetratum Scelus*, Hoc *qualecunque* Opusculum *edidi, quod apud* Exteros *veritatem elucidando, hominum*

num Propudiis *Personam detraheret. Utrumque tristissimis in temporibus (quando verum profari, vel* Majestati *præstare fidem, Perduellionis crimen erat) sine* Patre, *sine* Patrono *in publicum emanavit. Iam verò jubare* Solis *vestri propinquiore refocillatus, auctior* Elenchus *cum* Authore *in scenam prodire gestiens, pro* tribunali Majestatis *sese sistit, & veniam precatur quòd tua tempora tam tenuis Strena moretur: quam si indulgere digneris, meditatur* Author *parili historiolâ tuæ* Majestatis *premere vestigia per Stupendos* Providentiæ *Mæandros,*

quibus, *perruptis obstaculis quibuscunque*, *citra sanguinem ad avita* Regna *&* Anglici Imperii *culmen* Divina beneficentia *tuam* Majestatem *evexit*, *quæ diu te servet incolumem*, Christiani Decus Orbis, *& humani generis* Delicias: *ita* Numen *obtestatur*

Majestatis vestræ

Subditorum & Servorum

humillimus

GEORG. BATEUS.

LECTORI.

IN Isto qualicunque *opusculo* ea prælibavi quæ *Regis*, *Senatûs*, *Populi*que *Iura* quasi *Imperii fines* inter se dirimant; ut *Iura Factis* conferendo, possis *Lector* idem & *Arbiter* nostris interesse dissidiis. Dein *Motuum Causas*, *Incrementa*, *Finém*que (si futuræ Calamitatis gradum sic appellare liceat) atque *Regicidium*, summos tamen horum apices, & quasi Iliada nostram brevi in membrana perstringendo, descripsi.

In utriusque loquor, non modò ex *Fide*, sed ex familiari rerum *Consuetudine*. *Illis* attestantur *Archiva*, *Rotulæ*que Parlamentariæ, & *Optima Iurisconsultorum monumenta*. *Hæc* quò meliùs perspicerem, in proscenium & post siparium sæpe admissus sum. *Eadem* quin *verè* referam nulla impedit animi ægritudo, vel *Horum* gratia, vel *Illorum* odium. *Solonianæ* legi obnoxius esse malui, quàm Civilibus incendiis frigidam suffundere.

Sub hujus *Tragœdiæ* finem, rerum atro-

citate motus concepit flammas Animus & incaluit Calamus; ſed intra veritatis metas religioſe ſe continuit, & ſcelera Authoreſque nefarios mitiore ſtylo quàm par erat perſtrinxit.

Tractatulum hunc plus quàm duodecim anteactis annis in publicum expoſui, ut *Alios*, quibus plus Otii & Peritiæ in Civilibus ſuppetebat, ad juſtam hiſtoriam adornandam excitarem, & interim *Exterorum* Siti Noſtratia cognoſcendi parumper ſatisfacerem. In quibus, an quid præſtiterim, penès alios Judicium eſto. Id certè, ſerenâ fronte & ambabus ulnis plurimos Ingenioſos juxtà & Doctos excepiſſe, ſcio. Et Horum gratiâ de novo Auctior in ſcenam prodiit *Primæ partis Elenchi* titulo, præcurrens ſtupendis rerum Converſionibus in *Anglia*, quas *Secundâ parte* brevi propalare calamus aggreditur

GEORGII BATEO,

M. D.

Liv.

Liv. Hist. lib. 3.

SED nondum hæc quæ nunc tenet Seculum Negligentia Deûm venerat, nec interpretando sibi quisque jusjurandum & Leges aptas faciebat, sed suos potiùs mores ad ea accommodabat.

Virg.

---- Rege incolumi mens omnibus una est:
Amisso rupere fidem, constructáque mella
Diripuere Ipsæ, & crates solvêre favorum.

Proph. Hoseæ c. 10. v. 3, 4.

Certè mox dicturi sunt, Non est Rex nobis, quia non timuimus Iehovam. Rex igitur quid nobis prodesset?

Loquuntur verba dejerando, mendaciter feriendo Fœdus: quapropter adducam contra ipsos quasi capita Serpentum maleficorum, Iudicium mendaciorum supra terminos agrorum.

Jerem.

ELENCHI
Motuum
NUPERORUM
In
ANGLIA,
Recogniti ab Authore.

ANGLIÆ [a] *Regnum* non aliâ quàm *Regis* Autoritate ab ultima Annalium memoria fretum, (etsi in plura *Regna*, dicam, an *Castra?* divisum) non priùs ab intestinis Motibus aut exterorum incursibus respirare potuit, quàm in unius Monarchæ obsequium & clientelam concesserit.

a *Jus Regis apud Anglos*,

Ex eo, [b] summâ in posterum authoritate, annos ultra mille perpetuâ *Regum* serie regnatum est. Is subinde *Populum* incessit unius *Principis* amor atque observantia, ut

b *penes unum Monarcham annos ultra mille*,

 eum

eum fore optimum & dignissimum Imperio facilè existimaverit, qui sanguine a *Regem* propiùs attingeret, nec alio quàm Natalium merito & hæreditario Successionis jure, placuit rerum summam nascenti, non ambienti, deferre. Demortui statim in solium, velut in Cunas, *Regius* quantumvis *Infans* transfertur. b Hâc quasi immortalitate quadam Regnandi, jactitant ferè Leges, *Regem Angliæ nunquam intermori.*

a *cúmque hæreditarium,*

b *& nunquam intermorientem.*

c Quin legitimo *Principi* necdum inaugurato tenentur ex veteri instituto omnes omnino subditi, ut duodecennes, fide peculiari (*Allegiantiam* Juristæ vocant) *Omni, Soli & Semper*, etiam astricti juramento; útque ad officium accederet geminata parendi religio, alterum adhuc *Supremat*ûs Sacramentum Regi dicendum est.

c *Huic omnes Fidelitatis Sacramento tenentur, & Suprematûs.*

Deprecari mihi hîc par est Lectoris fastidium, si, in ipso *Elenchi* limine, statim ducatur ad *Regis* (ut loquimur) *Prærogativas*, *Parlamenti Privilegia*, *Populi Libertates*; Rem (vereor) nostratibus tædio futuram, verùm Lectori (cui ista scribimus) peregrino; nec non Operi quod modò edimus, ferè necessariam: nec enim aliter, quæ aut à quibus violata sint *Jura*, vel integrè observata, constabit.

d Primò, quantum in Vitas & Fortunas subditorum Rex potestatem habeat (& habet sanè plurimam) ex eo intelliges, quòd *Pa-*

d *Regis Prærogativæ seu Insi-*

Patrimonia Regi accepta ferant, mediatè vel immediatè; hoc est, *Feodali* sive *Fiduciario* Jure prædia omnia & Fundos possideant, quotquot possident, *Regis* magis quàm fortunæ munere locupletati.

Regis proinde ad fiscum refluunt, tanquam ad Oceanum suum, Opes, quoties defecerit Hæredum series, aut possessores jure suo per *Feloniam*, *Homicidium*, *læsámve Majestatem* exciderint.

Penès *Regem* (ut *Patriæ Pater* jure audiat) a *Pupillorum* & *Idiotarum* cura omnis, ut & *Regis* in peculio eorum Reditus. Imò, per avitas Leges, eo inconsulto, hisce non est integrum sine gravi censura Matrimonia contrahere.

Ut porrò quid sit *Cæsari* tribuendum ex Nummis constaret, *Monetæ* cudendæ materia, forma, modus, pretium denique, pro *Regis* arbitrio variantur.

A *Regio* diademate b *Honorum* omnes *Radii*, *Tituli* omnes & *Privilegia* promanant, *Collegia* & *Municipia* constituuntur; *Admiralius*, *Cancellarius*, *Thesaurarius*, *Judices* Regni, *Vice-comites*, c *Eirenarchæ*, non nisi *Regio* jussu munia capessunt; & *Regis* unius nomine *Formulas Mandatorum* omnes, *Brevia* & *Sententias* emittunt: neque eorum quisquam Magistratum priùs init, quàm *Regi* fidem Juramenti Religione obstrinxerit; nè *quid detrimenti capiat Rex*, *aut nè*

gnia Majestatis præcipua & Regalia Regi soli competunt. Ut omnes fundi & possessiones ab eo deriventur; & ad eum redeant.

a *Pupillorum & Idiotarum curam habeat.*

b *Monetæ cudendæ potentiam.*

c *Honores, Collegia & officia impertiat; quæ sunt administranda ejus so-*

 uspiam

lius nomine. *uspiam cessarent ipsi in Provincia gnaviter & fideliter administranda.*

a Bellicis in negotiis. Nemini præterquam [a] *Regi* competit *Pacis* & *Belli* rationes, *militarem* disciplinam, ad placitum & arbitrium suum, non ad Legum formulas, constituere, Militiam terrâ maríque ordinare; ut cui in excubiis usque agenti Reipublicæ tutandæ causâ, suppeteret unde internas posset Seditiones opprimere, externos insultus amoliri. Hoc nomine penès eum est *Armilustrium* instituere, Munitiones & Castella (quibus maritimis Propugnaculis in alta pace non minùs quàm Mari circumsepta est *Anglia*) nec non Classem, quoties opus est, instaurare, & emittere; istis præficere *Præsides Gubernatorésque.* Imò jus Gladii ad eandem manum unicè pertinet quâ Sceptrum est vibrandum: adeò ut Arma si fortè quis sumpserit *Regis* ipsius defendendi causâ, (*Regis* modò injussu) *læsæ* sit *Majestatis* reus ab ipso officio nec impunè laturus, nisi impetratâ postmodum *Regis* veniâ.

b In Ecclesiasticis pariter. Nec [b] in *Ecclesiasticis* angustiores habet Imperii terminos quàm in Civilibus: Ex eo enim quo, eliminato *Pontifice Romano*, intra Regni ambitum *Ecclesia* recepta est, & Subditis accenseri cœperunt diu reluctantes Clerici, tum demum *Rex* custos evasit utriusque Tabulæ, nec minùs in *Ecclesiasticis* quàm *Civilibus* supremus Dominus (ut sem-

ſemper extitit) ità denuo agnitus eſt, Legibúſque confirmatus quaſi *Regni Pontifex*: in *Epiſcopis* promovendis, *Dignitatibus* conferendis, *Jejuniis* indicendis etiam, *Ceremoniis Ritibúſque* Eccleſiæ præcipiendis (non tamen inconſultis hoc in negotio rerum Divinarum Myſtis) ſacroſanctam poteſtatem exercuit.

Tantum etiam in [a] Leges ipſas (Legibus utcumque adſtrictus) Imperium habet, ut nonnunquam ex æquo & bono Legum rigorem ſoleat temperare, delictorum gratiam facere, cauſiſque [b] Jure nullo definitis Jus dicere, & per ſe ſententiam ferre. Poſtremo, (nihil hic temere, ſed ex Juris-conſultorum fide omnia refero) in uno *Rege* comperias *Vitam*, *Caput* & *Autoritatem rerum omnium quæ in Anglia geruntur*.

[a] *Legum rigorem moderatur*,

[b] *& in non definitis ſtatuit*.

Quoniam tamen nec *Briarei* cujuſpiam centimani, nec Solis inſtar eſſe poteſt, qui unico omnia perluſtraret oculo, *Rex Angliæ*; [c] Conſiliarios quos, & quanto numero collibuerit, ex *Proceribus*, *Epiſcopis*, *Regni Judicibus* & minorum Gentium *Nobilibus*, abſque cujuſquam invidia, onerum & curarum participes conſuevit aſſumere.

[c] *Conſiliarios ſuos eligit qui ſint à Sacris*.

Poſt hæc Auguſtiſſimi [d] Imperii Inſignia, iſtud quid eſſe dicam, non Patrium, imò nec humanum inſtitutum, *Regem* Judicio ſiſti, ſcilicet ad *Regis* Tribunal, tum gladio plecti, quem ipſe ſolus ſtringit; *Regem* (in-

[d] *Pro Tribunali nunquã ſiſtendus qui Solium conſcendit*,

(inquam) quem [a] nè mori quidem posse Lex libentissimè prædicat? Hâc tantâ in *Regiam* Personam inhumanitate & tyrannide nihil opus est licentiam dominandi coërceri, quoniam quicquid in administranda rerum summa vel contra *Patriæ* Leges, vel minùs ex Populi commodo gestum fuerit, id omne Ministris luendum rejicitur: Adeò ut non ab adulatione, sed ab æquitate summa, fluxerit notum *Axioma* apud nostrates, *Rex* [b] *nunquam potest errare, aut cuiquam injuriam facere:* Quippe in *Administros*, inquam, & [c] *Consiliarios*, (quorum est admonere *Principem*, iniqua volenti denegare operam, aut officio renunciare, potiùs quàm contra Leges quicquam jubenti parere) tam Culpa omnis quàm Pœna derivari & solet, & debet.

Imò eâ solicitudine saluti [d] *Principis* prospiciunt Leges, (utpote cujus sit Leges ipsas custodire) ut vel *Hæres* Regni proximus, quocunque, dum privatus esset, crimine flagraverit, quocunque *Judicio* vel *Accusatione* implicitus fuerit, per mortem tamen *Antecessoris* (quasi expiatione quadam postliminiâ) omni pœnâ & reatu eximatur; & solium ascendens, eo ipso absolvatur. Illi qui Regni habenas tenet, id unum sufficit in frænum, quòd *Deum ultorem exspectet*.

Neque [e] tamen pro libidine fas est *Regem* in *Anglia* dominari, subditos expilare, aut suâ

a *ut quem lex affirmat mori non posse;*

b *non errare, nec cuipiam injuriã facere.*

c *Ut per ministros peccat, ità plectitur.*

d *Hæres Regni per Antecessoris mortem ipso facto liberatur ab omni pœna & culpa.*

e *Nec tamen illi fas*

suâ solius Autoritate Leges condere vel abrogare. Sed ex Legum præscripto ut ipsa absolutæ potestatis decora administranda sunt, ità & alia non levia *Regni* [a] *Jura* cum populo habet communia, quò faciliùs subditorum obsequium conciliaret communicata *Regiminis* Autoritas.

Ad [b] Leges quippe figendas refigendásve, atque ambiguis fraudum laqueis expediendas interpretando; ad [c] Pecunias extra ordinem (quoties res postulat) exigendas, Spurios [d] natalibus restituendos, Exteros Civium albo adscribendos, possessionum jura commutanda & herciscunda, [e] Cultum Divinum, à *Synodo* priùs ad *Dei* Verbum conformatum, sanctionibus corroborandum, Ponderibus [f] & Mensuris modum statuendum, & istiusmodi; opus est (nè quid gravius ferre videretur citra suum consilium & operam populus) adjunctis *Parlamenti* suffragiis, quod supremum *Angliæ* Forum est, & cum *Rege* post *Deum* quiddam hoc in orbe Omnipotens.

Parlamentum [g] est Conventus *Regni Ordinum* à *Rege* conscriptus ex *Episcopis*, *Proceribus*, & *Plebis Delegatis*, cujus *Rex* caput est; qui tamen in *Senaculis* vel *Curiis* (nostris *Domorum* appellatio placet) duabus, inferiore & superiore, (non loci, sed dignitatis ratione ità appellamus) sedes occupant. *Superius Senaculum* (quod *Domus Parium* audit.

est dominari ad arbitrium.

[a] *Ad Parlamenta quæ Jura spectant.*

[b] *Leges figere & refigere.*

[c] *Pecunias exigere.*

[d] *Spurios natalibus restituere.*

[e] *Cultum Divinum omnibus imponere.*

[f] *Ponderibus & mensuris prospicere.*

[g] *Quid Parlamentum Angliæ.*

a *Hujus Superior Consessus.*

b *Inferior.*

audit) duo ordines implent, [a] *Episcoporum*, & *Procerum*, qui *Duces* sunt, *Marchiones*, *Comites*, & *Barones*; assidentibus unà *Judicibus*, ad consilia, non ad suffragia, adscitis.

Inferius [b] constituit (quod etiam *Domum Communium* nostrates appellant) tertius ordo, *Popularium* vel *Communium*, (ut vernaculo uti verbo liceat) qui electi sunt per singulos *Regni* Comitatus *Equites*, ex Civitatibus & Municipiis duo ut plurimùm *Burgenses*, pro ratione atque usu loci, à commendatioris sortis hominibus illuc cooptati, & pluribus suffragiis electi.

c *Dies locúsque à Rege designatur.*

Dies [c] locúsque Comitiorum à *Rege* indicitur; ab eodem prorogatur, in alium transfertur, & omnino pro ejus arbitrio definitur Consessus.

d *Per Rescripta convocantur.*

Dynastis seu *Paribus* per [d] Rescripta, ipsis viritim distributa, & *Regiâ* manu subscripta, indicantur futura *Comitia*, quibus præcipiuntur adesse. Reliquis verò cujusque Comitatûs sive Provinciæ per Vicecomitem (ex *Cancellaria* Rescripto ad id recepto) notum fit, velle *Regem* intra certum diem *Equitum* & *Burgensium* supradictorum delectum agi, quem *Vicecomiti* loco & tempore commodissimo fieri mandat.

e *Vetus Rescripti formula ad Dynastas.*

Rescriptum [e] *Regis* ad *Dynastas* seu *Pares* sic sonat; *Carolus Dei gratiâ*, &c. *Reverendissimo in Christo Patri*, &c. (si Episcopos compellat) *Consanguineo nostro* (si Duces, Mar-

Marchiones vel Comites alloquatur) *Dilecto & fideli nostro* (si Barones.) *Quia de advisamento Concilii nostri, pro quibusdam arduis & urgentibus negotiis, Nos, & Statum, & defensionem Regni nostri Angliæ & Ecclesiæ Anglicanæ concernentibus, quoddam Parlamentum nostrum ad Westmonast.* &c. *teneri ordinavimus, & ibidem vobiscum & cum cæteris Prælatis, Magnatibus & Proceribus dicti Regni nostri Angliæ colloquium habere & tractatum; vobis in fide & dilectione* (si ad Episcopos mittatur Rescriptum) *per fidem & Allegiantiam* (si ad Pares) *quibus nobis tenemini firmiter injungendo mandamus, quòd consideratis dictorum negotiorum arduitate & periculis imminentibus, cessante quacunque excusatione, die & loco dictis, personaliter intersitis Nobiscum cum cæteris Prælatis, Magnatibus & Proceribus, super dictis negotiis tractaturi, vestrúmque Consilium impensuri; & hoc, sicut Nos & honorem nostrum, ac salutem Regni prædicti & Ecclesiæ sanctæ, Expeditionémque dictorum negotiorum diligitis, nullatenus omittatis,* (si ad Episcopos scribat) *præmonere Decanum & Capitulum Ecclesiæ vestræ totúmque Clerum vestræ Diœceseos, quòd idem Dicanus & Archidiaconi in propriis personis, ac dictum Capitulum per unum, idémque Clerus per duos Procuratores idoneos, plenum & sufficientem potestatem ab ipsis Capitulo & Clero habentes, prædictis die*

& loco personaliter intersint, ad consentiendum his quae tum ibidem de communi concilio Regni nostri (Divinâ favente clementiâ) contigerit ordinari. Teste Me ipso, &c.

a *Ad Communes, seu Inferioris Consessûs Senatores.*

Aliud Rescriptum ad a Vice-comites & Praesides Civitatum, seù Municipiorum, conceptis hisce verbis ità se habet; *Rex Vicecomiti salutem. Quia de advisamento & assensu Concilii nostri*, &c. (progreditur ut superius) *& ibidem cum Praelatis, Magnatibus & Proceribus Regni nostri Colloquium habere & tractatum; Tibi praecipimus firmiter injungentes, quòd factâ Proclamatione in Comitatu tuo, post receptionem hujus Brevis nostri, Parlamenti tenendi die & loco praedictis, duos Milites gladiis cinctos, magis idoneos & discretos Comitatûs praedicti, & de qualibet Civitate Comitatûs illius duos Cives, & de quolibet Burgo duos Burgenses de discretioribus & magis sufficientibus, liberè & indifferenter per illos qui Electioni huic interfuerint, juxta formam Statutorum inde edictorum & provisorum, eligi, & nomina eorundem Militum, Civium & Burgensium in quibusdam Indenturis inter te & illos qui hujusmodi Electioni interfuerint conficiendis, sive hujusmodi electi praesentes fuerint sive absentes, inseri, eósque ad dictum diem & locum venire facies: Ità quòd iidem Milites plenam & sufficientem potestatem pro te & Communitate praedicti Comitatûs, ac dicti Cives & Burgenses pro se & Com-*

Communitatibus Civitatum & Burgorum prædictorum divisim ab ipsis habeant, ad faciendum & consentiendum his quæ tum ibidem de communi Concilio Regni nostri (favente Deo) contigerit ordinari super negotiis antè dictis, ità nè pro defectu potestatis hujusmodi, seu propter improvidam Electionem Militum, Civium aut Burgensium prædictorum, prædicta negotia infecta maneant. Quovis modo nolumus tamen quòd tu nec aliquis alius Vice-comes dicti Regni nostri aliqualiter sit electus.

His [a] ritè ad Legum scrupulos peractis, ad Templum primò, deinde ad Comitiorum locum, indicto die convenitur, trabeato ordine & solenni incessu planè, qualis populo augeret autoritatem. [b] *Rex* eo tempore Superius Senaculum ingressus, (accitis etiam inferioris Subsellii Senatoribus) aut suis ipsius verbis auspicatus, aut Cancellarii ex ore exponit Conventûs istius graves Caussas, ob quas eximiâ prudentiâ viros impensè consultos velit, quò rationes (quas habent dubiis in rebus certissimas) in commune conferant.

[a] *Modus convenienendi.*

[b] *Rex exponit Caussas Conventûs in superiori Senaculo.*

His *Regem* Consiliis interesse deinceps (nisi quoties libuerit) nulla cogit necessitas, præterquam in fine Sessionis, ut robur & vim Legum Decretis adjiciat.

Equites, *Cives* & *Burgenses* Consessûs inferioris viritim evocantur nominibus à quodam ad eam Provinciam à *Rege* delegato,

a *Senatores inferioris Consessûs singuli Juramentum Regi præstant Allegiantiæ,*

& singuli in Juramentum a Allegiantiæ adiguntur sub his verbis; *Fidem & veram Allegiantiam servabo Carolo Dei gratiâ Angliæ, &c. Regi, Hæredibus Successoribúsque suis; eum & illos defendam ad extremum virium, & vitæ & fortunarum cum dispendio, contra omnes conspirationes & conatus adversus Personam ejus, Coronam & Dignitatem.*

b *& Suprematûs.*

Nè verò quisquam in excelsum *Imperii* consortium evectus & augustos cum *Rege* Consessus, se subditum obliviscatur, quò magis in officio contineatur, aliud adjicitur Juramentum b Supremâtûs, cujus notæ sunt hæ voces; *Ego A. B. conscientiâ meâ teste, profiteor atque denuncio Majestatem Regiam solam esse summam moderatricem hujus Regni aliarúmque Ditionum sibi subjectarum, nec non omnium tam personarum quàm rerum, tam Ecclesiasticarum quàm Civilium; adeóque nullum exterum, sive Principem sive Pontificem, sive Statum, sive Potestatem vel habere in hoc Regno, vel habere oportere ullam omnino Jurisdictionem, Potestatem, Celsitudinem, Præeminentiam, Autoritatem, vel Ecclesiasticam vel Civilem. Itaque palàm ac apertè rejicio atque repudio quascunque peregrinas Jurisdictiones, Potestates, Celsitudines, Præeminentias & Autoritates; sanctéque recipio me Regiæ Majestati, ejúsque Hæredibus legitimísque Successoribus, debitam fidem & observantiam perpetuò præstiturum, & (quantum*

in

in me fuerit) propugnaturum & defenſurum omnes & omnimodas Juriſdictiones, Privilegia, Præeminentias & Autoritates quaſcunque, vel conceſſas, vel commendatas Regiæ Majeſtati, ejúſque Hæredibus & Succeſſoribus, vel Imperiali hujus Regni Diademati conjunctas & annexas, &c. *Spondeo inſuper non credere me Papam vel ullam aliam Poteſtatem poſſe de jure Regem dejicere, vel ab Obligatione iſtius Juramenti me abſolvere.*

Sic obſtrictis ad officium inter novi Honoris auſpicia animis, [a] Orator à *Rege* primò deſignatus, mox Senaculi inferioris calculis eligitur, quem comitantur ad *Regem* omnes, petitum ut ratam habeat ipſorum Electionem; quam ei *Rex* alacriter indulget: quo facto, gratias Orator ſuo & totius Domûs inferioris nomine agit, ſupplicátque ut inferioris Conſeſſûs Privilegiis uti, & libertate differendi bona cum venia liceat; ſi quiſquam ſententiam in quacunque re diſceptanda vehementiùs dixerit, *Regia* Majeſtas id ipſum non ægrè ferre, nec propterea ſuccenſere velit; ut ad *Regiam* Majeſtatem pateat acceſſus & ad Curiam ſuperiorem, quoties res poſtulaverit. Quâ veniâ datâ dimittuntur.

[a] *Oratorem eligunt, quem comitantur ad Regem, ſupplicaturi ut ratam habeat Electionem; neque liberè loquentibus ſuccenſeat.*

Huic tam Auguſtæ Curiæ cuicunque ſupplicanti [b] olim patebat aditus, modò intra ſex primos dies ab inchoato conſeſſu ſupplicationem obtulerit, ídque per manus Delegato-

[b] *Supplicantibus quibuſcunque indulge-*

gatorum à ſuperiori Conſeſſu; utpote ad quos ſpectaret probare quas dignas reputarent Parlamentario conſpectu, levidenſiores verò rejicere & ſeditioſas.

tur acceſſus, ſed Delegatis intermedeantibus.

Integrum eſt utrique [a] Conſeſſui de Rebus à *Rege* propoſitis, vel de Legibus condendis abrogandíſve, &c. diſſerere & ſtatuere, ſcriptis mandare, ità ut quicquid ratum habuerit, alteri invicem per nuncios transſmittendum ſit: De quo habitâ diſceptatione, ſi ſuffragiis adjectis eidem ſententiæ acceſſerit conſenſus, in Scripti Capite notatur hâc inter *Proceres* formulâ, *Les Seigneurs ont aſſentes*, inter Populares iſtâ, *les Communes ont aſſentes.* Sin in diverſum abeant, uterque non raro Conſeſſus in unum coit, aut ex his Selecti præcipui viri, qui ſermones conferant loco ad conventum accommodo, quem *Cameram* appellant *depictam*; in qua ſtantes *Communes*, & nudatis capitibus, *Proceres* pileis tectos & ſedentes excipiunt, grandi cultu, atque ibidem utrorumque exponuntur ſententiæ: quas ſi diſcrepare contigerit, (ſicut accidere interdum ſolet) in nihilum res abit; ſi verò in unum convenerint, ad *Regem* res defertur: quam ſi [b] probaverit & ille, ſcribit *Le Roy le veut*, quo, veluti animâ corpori infuſâ, vitam accipit, atque in Legem numeris omnibus abſolutam tranſit, mox populo promulgandam. Ubi verò *Rex* oblata ſibi comprobare noluerit,

a *Modus diſceptandi, & communicandi ſententias inter utrumque Conſeſſum.*

b *Regio conſenſu Placita ſanciuntur ut fiant leges; vel repudiantur.*

rit, scribere in summo paginæ solet, *Le Roy s'avisera*, interdum disertim negat: quæ propterea ut penitus abjecta & abolita reputantur.

Res verò Sacras [a] (quæ *Regias* propiùs exigunt curas) *Rex* haud temerè *Comitiis* permittit, sed *Synodis* tractandas, nisi forsan ut Senatoria ab Autoritate Legum vim habeant, quam à Divina veritate satìs assequi non possunt. *Decani*, *Archi-Diaconi*, *Procuratores* pro *Capitulis*, ut & pro qualibet *Diæcesi* duo, *illi Præbendariorum*, hi *Curionum* suffragiis delegati, de hisce disceptaturi conveniunt in loco designato; ubi *Prolocutore* priùs electo, de Religionis apicibus, de Ceremoniis aliísque ad *Ecclesiam* spectantibus, ut & impositionibus erogandis *Cleri* nomine statuunt: quorum [b] tamen Consulta Secularibus obtrudi novissima tempora Legum Autoritate non patiuntur, donec (ut suprà dictum) *Consessûs* utriusque & *Regio assensu* comprobata fuerint.. Adeò severè cautum est à *Regibus*, nè Civiles manus negotiis istis injicerentur, ut Reginam *Elisabetham* Annales nostri memorent cum Senatu pluribus expostulasse, quòd Jejunium ipsâ inconsultâ indixissent; nec in gratiam eos, nisi impetratâ veniâ, rediisse.

Habet sua *Consessus* uterque [c] (ut ad autoritatem Senatoriam revertamur) singularia seorsim Privilegia. Ad *Superiorem* spectat, non

[a] *Ecclesiastica Rex Synodo tractanda committit, quæ Decanis, Archidiaconis, & Delegatis à toto Clero constituitur.*

[b] *Horum Consulta non obtrudunter Secularibus observanda sine Regis & Parlamenti consensu.*

[c] *Privilegia &*

jura superioris Consessus. non consilia tantùm ferre, Legibúsque condendis navare operam, sed & judicandi potestas, adeóque Juramenta exigendi (causis præsertim in gravioribus, utpote in corruptela Judicum & magistratuum, & in ultimis provocationibus:) quæ tamen ad examen revocare, præter fas júsque esse dicunt Juris-periti, sine *Regio* permissu & diplomate; ídque receptum est non fieri nisi assidentibus Legum Judicibus.

a Inferioris. *Domus Communium* a Supplicandi & Rogandi Juris privilegia, aut etiam Actoris partes; nunquam Judicis munus sibi vindicavit, præterquam intra suos parietes, & in Collegas ejusdem Consessûs, ídque non ultra incarcerationis aut mulctæ pœnam. Tantum aberat per avitas consuetudines à sententia ferenda (nè dicam Capitali) nomine populi vel in infimum servulum, ut quemquam adigendi in Juramentum nunquam sibi quicquam juris arrogarit. Etiam statutum in Rotulis exstat, quo *humiliter Domo Communium supplicante, quandoquidem Judicium Parlamentarium pertinet ad Regem & Dynastas, non verò ad Communes, nisi ex indulto Regis in eorum gratiam, placeat Regiæ Majestati nè teneantur contra consuetudines Judicium ferre; illos Rex ab eo onere subinde liberos esse jubet, atque judicandi Parlamentariam potestatem ad Regem solum Procerúmque domum in posterum spectaturam, præter id*

unum,

unum, in Statutis condendis, aut Subsidiis erogandis & censu agendo, nisi sicubi Regiæ Majestati visum fuerit, peculiare eorum consilium vel assensum requirere ad expedienda negotia Regno in commune profutura.

Imò siqua dubitatio vel controversia circa Electionem Senatorum *Consessûs inferioris* mota fuisset, non per collegas in propria Curia, sed in *Consessu superiore*, vel per *Judices* in *Cancellaria* determinatum iri, mos olim erat. Etiam siquis horum discessisset à *Comitiis*, non impetratâ priùs *Regis* & utriusque Senatûs veniâ, sistebatur ad *Regii Concilii* Tribunal, vel *Regia Subsellia* [a], neglecti officii pœnas luiturus. Nequaquam autem ad proprii Senaculi arbitrium plectebatur. Hoc amplius (ut ad Privilegia redeat Oratio) *Consessui inferiori* peculiare est, ut de Pecuniis irrogandis à populo ipse primùm disceptet statuátque.

[a] *Ks. Bench.*

Unde mirabile exstitit *Monarchiæ* nostræ temperamentum, quo *Regi*, *Senatui*, *Populóque* in rebus administrandis suæ sint propriæ partes, ità tamen refractæ & probe castigatæ, ut peculiarem cujusque opem, non utique perniciem, sentiat *Respublica*. *Regis* enim *Prærogativa* omnis quâ summum imperium, quâ gladium sibi vendicat, eò respicit, ut satìs adsit illi virium quibus Leges vindicet à *Magnatum* factionibus & *Populi* tumultibus. Dum interim *Magnates*, eâ quâ pollent

pollent judicandi Legésque ferendi præcipuâ autoritate, hinc *Regis* (siqua æstuaverit) Tyrannidi, inde Plebi tumultuanti obicem ponant. Nec minùs *Populus*, ex ista quemvis incusandi, pecuniásque irrogandi vel negandi facultate, abunde habet, unde *Magnatum* & Procerum qui sunt à Consiliis Sacris licentiam coerceat, grassantíque in publicum *Principi* nervos intercîdat.

a *Legum providentia quâ liberi & absque metu disceptent Senatores.*

Severè a legibus cautum est, nè quid per metum aut insolentiam improborum, ferendi suffragiorum aut disceptandi libertati decederet; siquidem gravissima sub pœna interdictum, nè *Senatores* ipsi, privatis armis vel apertis induti, *Senatum* accedant, neu quis alius per aream, vel ipsa *Comitiorum* confinia deambulator, gladio accinctus vel alio quocunque telo armatus, terrorem circumferat, aut loci reverentiam imminutum eat. Imò Senatores *Parlamenti*, ut & servos horum necessarios, durante *Parlamento*, à Lictorum comprehensione, aut quacunque vi ob æs alienum aut leviora delicta, eximi consuetum fuit: *Homicidii* tamen, *fractæ pacis* vel *Feloniæ* reos nullum liberet ab ordinario Justitiæ processu *Parlamenti* Privilegium.

Si per imprudentiam Magistratûs aut Lictorum contingat è *Senatoribus* eorúmve famulis comprehendi quempiam, non nisi Rescripto (causâ prius prolatâ) ex

Can-

Cancellaria Legibus noſtris liberari potuit.

Tantopere intra Modeſtiæ[a] cancellos continere ſeſe aſſuevit olim uterque Conſeſſus, ut ſiquis inconſideratiùs in receptas conſuetudines peccaſſet, vel proterviùs de *Rege* locutus fuiſſet, non niſi condignâ culpæ pœnâ delictum expiaret, pœnas propriâ repoſcente Collegarum Curiâ.

[a] *Modeſtia Senatûs.*

Raro etiam *Reges*[b], nec niſi graves ob cauſas, quicquam commiſerunt quod tam auguſto Conſeſſui crearet offenſam. Evenit tamen ut Clementiſſimi *Principes* nimiùm laceſſiti univerſum *Senatum*[c] reprehenſionibus perſtrinxerint; *Senatorum* nonnullos aliquando coram *Regni* Judicibus ſiſtendos, ad pœnam poſtulaverint; alios quandoque Carcere, Pecuniâ, Morte, pro delicti gravitate mulctarint.

[b] *Quo honore Senatum proſequi Reges conſueverunt.*

[c] *Datâ tamen occaſione in ordinem redigunt.*

His moribus[d] antiquis viríſque ſtetit *Res Anglicana* & effloruit per multa retro ſecula, domi felix, glorioſa foris; donec nimia felicitas (ut ſunt res mortalium) Luxum & vitiorum illuviem invexerit, Faſtum item, Ambitionem, & Divinorum Humanorúmque contemptum: unde libido magna inceſſerit mutuâ æmulatione & invidiâ aliena rapere, & *Regem*, *Religionem*, *Leges* potiùs proterere quàm obſervare; nova anhelare potiùs quæcunque quàm optimè conſtitutis acquieſcere.

[d] *Felicitas regni ſub hoc Regimine.*

Nuper malè-ſani[e] homines (& perpauci primò

[e] *Initia motûs*

à Senatoribus quibusdam in domo Communium quænam fuerint.

primò illi) qui se insinuarunt inferiori Consessui, rerum novandarum cupidi, artifices accendendis offensionibus egregii, Populi jactare Libertates & jura, *Parlamentorum* potestatem, inaudita ante hoc sibi Privilegia arrogare, miscere se negotiis, satagere etiam ubi nihil intererat, curis sese implicare quibus impares erant, debacchari insolentiùs tandem & invehere in *Regiam* potentiam, *Portoria* & *Vectigalia* maritima (quibus antè *Reges* continuâ usucapione gaudebant) in jus & litem vocare, *Regi* denique vetare solvenda, imò *Oratori* suo vim inferre vel intra ipsos inferioris *Senaculi* parietes, avitam modestiam omnémque *Regiæ Majestatis* reverentiam, sacratissimas *Regni* Consuetudines & *Comitiorum* Privilegia conspuere & proculcare.

a *Hinc mutuæ suspiciones inter Regem & Parlamentum. Unde Parlamenta solvuntur.*

Hinc mutuæ simultates [a], hinc suspiciones *Regem Parlamenti libertatibus* insidiari, *Comitia Regiæ Majestati* derogatura. Horum causâ *Rex* uni & alteri *Parlamento* ocyùs quàm multorum expeterent vota finem imponit, (neque tamen præter Majorum Exempla) quorundam petulantiâ per carcerem retusâ; aliquamdiu pòst nova indicere Comitia renuens, quò spiritus isti deferveścerent, modestiámque in posterum & gravitatem majorem ad gravissima Concilia afferrent.

b *Unde nata est*

At hinc speciosiorem [b] captant ansam impigri

pigri & verſutiſſimi homines fermentum ſuum per *Angliam* diffundendi, adeóque *de Religione actum eſſe, de Libertate publica conclamatum*, Leges *in* ſummo *periculo verſari paſſim* clamitant; ídque credulis & pronâ aure nova ſtudia & potentiorum calumnias auſcultantibus facilè perſuadere ſe ſperant: *Regiam* Majeſtatem conviciis proſcindunt, tanquam uxorium, imprudentem, Pontificiæ Religioni addictum, avarum, & ſi quod aliud occurrat nomen vulgo inviſum, magna cum infamia jactitantes. Omnia ab eo optimo Conſilio profecta ſugillant, & in peſſimum ſenſum detorquent; infortunia lapſúſque mirum in modum exaggerant, & vel ipsâ adverſante fortunâ iniquiùs exagitant.

occaſio Plebis adverſus Regem irritandæ.

Inter tot queſtus & vociferationes, ſi quæris quid ſolidi infortunii acciderit, Floret *Britannia* nuſquam [a] auguſtior; ſuperba undique conſurgunt ædificia, publica, privata, ad ſpectaculum, ad luxum uſque; Mercatura latior indies & quæſtuoſior jam promoverat patriæ fines in utramque *Indiam*, hoc uno infelix, quòd cum opibus importaverit peregrina longè vitia; vigent inſuper Artes in Academiis, in foris, in officinis nuſquam ſplendidiore cultu; diteſcunt incolæ, nunquam ſuperbiores; Juſtitia ex præſcripto Legum adminiſtratur; nec re aut vitâ ſpoliatur quiſquam niſi ex Judicio legitimo eorum

[a] *Regni conditio nihilominus florentiſſima.*

rum quibus hæc debent esse charissima, duodecim virorum contribulium; *Regni* omnia momenta ità administrata, ut in bonum publicum conspirasse viderentur: nisi quòd istam ex nimia hac felicitate natam insolentiam reprimere non possent; nisi [a] etiam (quod utique non est dissimulandum) infeliciter foris nobis diu inexpertis alea belli cecidisset; & domi Taxationibus quibusdam (licèt moderatis admodum, & quas Publica necessitas aut Legum non vanus obtentus cohonestarat) *Proprietatem* & *Jus subditorum* labefactatum iri quereretur Plebs irritata; severiores etiam (saltem pro temporis illius Halcyoniis diebus) incarcerationis auriúmque mutilationis Pœnas, quas [b] paucis (quatuor scilicet vel quinque) Seditionis suspectis, si non compertis, *Cameræ Stellatæ* Judices irrogaverant, crimini verteret. Adde quòd *Curiarum Ecclesiasticarum* exundans jurisdictio & censura, multorum commiserationem & iras commoverent. Indignantium [c] præterea chorum auxerunt Scrupulosi quidam, qui Ceremonias inter cultûs Divini ritus nuper inductas & *adiaphora*, in *Ecclesia*, *Præceptorum* instar, edictis juberi, *Papismi* subsecuturi prodromas suspicarentur.

a *Bellum tamen foris infeliciter geritur*, *Domique taxationes imponuntur*;

b *Seditiosi aliquot puniuntur*.

c *Ceremoniæ scrupulosos angunt*.

His etiam accessit fervor *Archiepiscopi*, *Clerum* actionibus & injuriis *Laicorum* eximentis, & ad munia civilia promoventis; quæ

quæ res invidiam tam in ſeipſum quàm Ecclesiaſticos cumulatè derivavit; nec non a Liturgiæ *Anglicanæ* librum & praxin in Eccleſiam *Scoticam* introducentis, (ſcopo quidem laudabili, ut ſua ferebat opinio, ut tres finitimæ nationes, unius *Regis* ſub imperio, uno pariter conformi Cultu conjungerentur, intempeſtivè tamen atque importunè) quod nobis fuſiùs quàm pro inſtituto enarrandum.

a *Archiepiſcopus Anglicanam Liturgiam Scotis impoſiturus, eos irritat: quo prætextu, aliis verò de cauſis, tumultuantur.*

Tum enim prona in res novas *Scotia* ſtetit. Stomachabantur multi denegatos quos à *Rege* ambiebant titulos & honores: Alios urebat quòd certam (moderatam verò) decimarum partem (quas ab everſis Abbatiis minorenni adhuc *Rege Jacobo* obtinuerant à Corona) in ſtipendia *Curionum*, qui ex arbitrio Patronorum (viliſſimis certè Salariis) merebant, erogare cogerentur: Plures non concoquebant quòd Prærogativas & in Feodales ſuos deſpoticam autoritatem (quam diu uſurpaverant) *Regio Diademati* annectere juberentur.

Hi ſatius eſſe ducentes immunitatem ſibi parare turbatâ Republicâ, quàm cedere potitis; *illi* popelli ſuffragiis, inter agitandam ſeditionem, *Ducum* & *Comitum* titulis inſigniri, quàm carere; arreptâ *Liturgiæ* & *Ceremoniarum* anſâ, Plebi inſufflant Religionem Reformatam peſſum abituram, introductâ Pontificiâ; indutíſque b Armis, ac oppreſſis

b *Arma induunt. Regi-*

men Civile & Ecclesiasticum innovant. pressis contrarium sentientibus, *Regimen* tam *Civile* quàm *Ecclesiasticum* pro suo ingenio refingunt.

a Rex contra movet. *Rex* [a] monitis & mitioribus remediis recalcitrantes vi & armis coërcendos esse statuens, flore juventutis & Nobilitatis *Anglicanæ* stipatus (qui volones & propriis sumptibus subibant profectionem) ad confinia movet; sed mitigatos [b] Clementiâ & concessionibus potius habuit ad obsequium pertrahere, quàm armis subjugare, & pactis Articulis exercitum exauctoravit.

b Pactis articulis pacem init.

c Scotis articulos innovantibus, bellum de novo adornatur. Postea *Scotis* [c] diversos à genuinis Articulos obtrudentibus, nova dissidia & altercationes: quæ cum neque *Delegatis* neque internunciis nec rescriptis determinari potuissent, ex utraque parte de novo bellum adornatur.

Regis ex parte, procurante *Straffordiæ* Comite, (*Hiberniæ* Prorege) conscribitur exercitus octo virorum millium cum stipendiis, ídque *Parlamenti Hibernici* sub auspiciis. Ille denuo reversus in *Angliam*, hîc alteri Exercitui instruendo navat operam.

d Parlamentum indicitur in Anglia, *Parlamentum* [d] indicitur: ubi, cùm malâ fide fungeretur Mandatis Aulicus quidam, (de industria, ut plurimi crediderunt, quò misceret omnia, & inter *Regem* & *Parlamentum* simultates augeret) duodecim Subsidia (sic nos taxationis speciem vocamus) insolentiùs exigens, (cùm sex inferior Consessus obtu-

obtulisset) pro redimenda navali impositione, [a] iræ concitantur & querelæ; quæ, turbatis temporibus, nè serperent ulteriùs, *Comitia* citiùs quàm expetebant multorum vota, dirimuntur.

[a] *& irritatur.*

Scoti [b] interim (quibus milites non adeò dispertiti, quin facilè statim in exercitum cogerentur) rerum opportunitatem edocti, & initâ per internuncios cum Factiosis conjuratione, supplicandi *Regis* prætextu, inopinati (fusis aliquot copiis *Tinæ* transitum prohibentibus) in *Angliam* impressionem faciunt, & terrore longè latéque disseminato, captum *Neo-Castrum*, aliáque oppida defensioni imparata, novis aggeribus & præsidiis communiunt.

[b] *Scoti privatim confœderatione initâ cum Factiosis Angliam invadunt.*

Hos quamvis *Regno* [c] exturbare, conscripto quem ducebat exercitu, in se *Straffordius* receperit; maluit *Regum clementissimus* rei summam *Parlamento* committere, quàm sine publico consensu cædibus & sanguine *Regni* viscera polluere. Pactis ergò induciis, per quas *Scotis* permissa commercii libertas, & stipendia exigendi à *Provinciis* quibus incubabant copia, *Parlamentum* indictum est, cujus prudentiâ & fide radices & fibras omnes simultatis eradicatas iri sperabatur.

[c] *Pactis induciis Parlamenti judicium exspectant.*

Convocatis [d] *Ordinibus Factiosi* (qui plures sese in *Senaculum* inferius insinuaverant) jam *Scotorum* patrocinio & temporibus turbatis freti, partibus suis gnaviter incumbunt;

[d] *Parlamentum convenit: In eo Factiosi,*

qui gravamina reformandi prætextu, Regimentum Civile tum Ecclesiasticum refingere nituntur: quibus gradibus.

Gravamina, tum publica tum privata, in medium adducunt; Crimina *Aulicis* & *Magistratui* objiciunt; Opprobria in ipsum *Regem* obliquè jactant; omnibus tanquam è præscripto Rhetorum exaggeratis. Horum reformandi prætextu, interverso Regimine tam Civili quàm Ecclesiastico, novum continuò refingere (*Scotorum* ad Exemplar) adnituntur; ídque hisce gradibus: si fortè *Regem*, fidissimorum Consiliis & obsequio orbatum, Criminibus objectis & Opprobriis invisum Populo factum autoritate & potentiâ exuerent; sese dein in Munia publica & Armorum potestatem ingererent; tum, pro imperio, *Regi Populóque* jura darent.

a *Accusantur multi.* Straffordiæ *Comes, Archiepiscopus,*

Perduellionis accersuntur a *Straffordiæ Comes*, *Archiepiscopus Cantuariensis*, tam *Anglis* quàm *Scotis* in utraque causa actoribus. In *Straffordii* caput etiam ab *Hibernia* (unde amplissima Criminationis materia captaretur) cùm *Testes* tum *Actores* concientur. Dum enim *Proregis* illius *Regni* munio fungeretur, Incolarum indignationem Severitate (etsi non semper ad Legum scrupulos conformi, attamen Utilitati publicæ necessariâ) commoverat; quâ *Hibernos* ab innata & avita barbarie revocatos, frugi facere, moribus humanis & cultu civili imbuere, nec non ad *Anglorum* Consuetudines & instituta assuefacere nitebatur. Unde brevi spatio factum est, ut inter invitos & recalci-

tran-

trantes institutis Artificiis, Agriculturâ & Commercio, ampliùs quàm anteactis omnibus seculis florere, & jam vectigalia in *Angliæ* Ærarium referre inceperint, quod toties Rebellionibus exhauserant. Ex hisce (dicam) etsi Pontificiis, etsi juratis *Anglicanæ* gubernationis Hostibus, & jamjam conjurationem adversus eam admolientibus, Actores *Hiberniæ* regni nomine & Testes accersuntur, quos sponte suâ pronos in facinus, quo securiùs (remoto cervicibus perspicacissimo *Prorege*) Rebellionem (quam jam animis agitabant) aggrederentur, omnibus officiis Factiosi demulcent, ut consociatis criminationibus *Straffordium* obruerent. Accusantur insuper Baro *Finchius*, *Magni sigilli Custos* [a]; *Judices* etiam omnes qui nuper *taxationem navalem*, quamvis jurati, disceptatâ diu causâ, prolatis argumentis foro in publico, secundùm Legis normam *Regi* adjudicaverant; Episcopi item duodecim [b], qui Plebe tumultuante impediti quò minùs *Curiam* superiorem ingrederentur, protestati sunt adversus Statuta quæcunque conderentur, tanquam irrita, donec tutò interesse liceret omnibus quorum intererat *Regni* consultationibus. Alii impendenti procellæ se subtraxerant.

a *Cancellarius*, *Judices*,

b *Episcopi duodecim*.

Judices attoniti [c] fulgure *Parlamentario*, & parere Dominis edocti, ad extremum singuli impunè dimittuntur: evecti horum non-

c *Dimittuntur verò deterriti Judices impunè*;

nonnulli ad eadem vel majora munia. *Episcopi* [a], postquam jure suffragandi superiore in Consessu, lege factâ, absentes excidissent, libertate donati. *Cantuariensis* victima servatur in futura tempora. Tota impræsentiarum *Straffordii* in caput detonuit tempestas: cujus tragœdiam (quoniam *Regi* Cordolium totâ vitâ & mortis Articulo extiterit, & Ille Factiosorum criminationibus maximè obnoxius censeretur) fusiùs enarrare non gravabor, ut exemplo ab uno judicium cæterorum fiat, & cujuscemodi fuerint hominum hæc monstra, quæ *Parlamento* tam invisa fuere.

a *Episcopi etiam, Suffragandi in domo Procerum jure privati.*

Magnâ pompâ Perduellionis agitur [b], viginti octo Articulis objectis, sedentibus pro Tribunali *Proceribus* (imò & privatim *Rege*, cum *Regina* & *Principe*, post aulæum subauscultante) circumstantibus Inferioris subsellii *Senatoribus*; quorum è numero sex acerrimi *Comiti* accusando seliguntur. Accusationis pondus hisce inerat objectis. Quòd *in Hibernia præter Legum instituta despoticè multa patrasset; Pacis tempore Taxationes à reluctantibus incolis immisso milite exegisset; Regi Subditos Angliæ in obsequium impellere peregrino milite introducto, & bellum contra Scotiam commovere persuasisset.*

b *Agit contra* Straffordium *Consessus inferior, in judicio sedentibus Proceribus, Rege subauscultante.*

Multis diebus [c] protrahitur disputatio. Cùm verò *Comes* magnâ animi præsentiâ juxtà & prudentiâ Articulos dilueret, & Agen-

c *Comes respondet, diluitque*

Agentium contra se mitigaret argumenta, ut inter tot Articulos nullus (vel Inimicorum judicio) ad Perduellionis atrocitatem assurgeret, quin omnes attenuarentur, nec coacervatis in unum Criminibus Cumulativa fingi posset Perduellio; ringebatur inferior *Consessus* [a], & Legis latæ colore destituti quo capitis supplicium irrogarent, novam sciscunt ad hoc, ex post facto, quâ *Majestatis* reum gravant, injectâ cautione, *nè trahatur in Exemplum cæteris in Foris*.

accusationem.

[a] *Consessus inferior novam sciscit legem, quâ Perduellionis reū facit, non sine altercatione, & multorum dissensu;*

Hoc verò non sine gravi altercatione perfectum, acriter multis è contrario disceptantibus, nec non præcipuæ notæ quinquaginta novem dissentientibus Collegis; quorum nomina postibus inscripta, ut oculis & furori Plebis expositi, simul cum Factiosis suffragari discerent in posterum, ni discerpi viventes malint.

Scitum hoc bidui spatio *Senaculo* in inferiore absolvitur, & obtinendi assensûs gratiâ defertur ad *Dynastas*. Sed ibi de re tanti momenti seriùs [b] deliberatur. Quam moram ægre patientibus *Factiosis*, *Populi* Fæx & Colluvies (referre pudet de *Senatoribus* quibusdam cum ejusdem farinæ Civibus conspirantibus) concitata, fustibus & quæ furor ministraverat armis instructa ruit ad *Senacula*, *Justitiam*, *Justitiam* reboans; & indies ferociùs insultans, manè & vesperi eandem cantilenam cecinit.

[b] *Proceres diutiùs deliberantes, tumultuante Plebis colluvie in Sententiam coguntur.*

 Hi

quâ Proceribus & Episcopis denegatur introitus Senaculi.

Hi nunc circumfusi *Senaculo* Superiori, *Proceres* quos volunt, *Episcopos* etiam, injectis manibus huc & illuc impellentes, ingressu prohibent, pejora, si pertinaciter contrà ferrent Se, minitantes. Jam in *Templum* a *Cathedrale* vicinum faciunt impetum, ut ostiis perfractis diriperent, Organa, vestimenta, & supellectilem diripiunt sacris usibus dicatam; deinde ad ipsam *Regiam Basilicam* clamoribus & boatu debacchantur.

a *Factus in Templum vicinum impetus, in Regiam Basilicam.*

Imo eò impudentiæ deventum, ut ausi sint *Regi* b (qui prætereuntes Basilicam, se domi continere, & quod suarum rerum esset agitare, de podio jussisset) obgannire, & palam pronunciare, *digniorem esse Principem qui imperaret*.

b *Regiæ Majestati obganniuntur.*

Horum aliquot dum *Eirenarchæ* c, pro officio & juramento quo adstricti sunt, palantes custodiæ tradiderint, ut pro merito punirentur, contrà incarcerantur ipsimet ab inferioris *Consessûs* turbonibus; *quasi liberum esset unicuique supplicatum venire Parlamentum*. Etsi *Cantianos* in contrariam partem supplicaturos portis Londini prohiberi, alióſque idem facturos minis deterreri procurassent. Cùm vero *Factiosi* quidam à prudentibus & probis aliquot viris rogarentur, ut Spiritus tandem sopirent quos ipsi suscitarant, *Amicis potiùs tribuendas esse gratias* respondent.

c *Tumultuantes dum Eirenarchæ reprimunt, incarcerantur à Factiosis.*

Imò vilescebat adeò *Senatorium* d decus, ut

d *Factiosi se-*

ut conciliabulis Apprenticiorum (hi Artificum sunt tyrones) interesse sæpius *Senatores* inferioris subsellii affectarent, ubi agitare, referre, consulere quæ peracta in *Senatu*, quæ designata, quas ipsi partes & quando peragerent. Unde ordinatim quasi tumultuari discebant, per Classes & propria Collegia distributi, *Bajulorum* scilicet, *Nautarum*, *Sartorum*, &c qui supplicandi prætextu *Demagogorum* ad nutum statim confluerent. Et (nè sæpius in hoc ulcere refricando immoremur) in posterum, si quis nodus difficilior occurreret, quo aliis Artibus expedire sese non licuit, statim recurritur ad hunc gladium, quo dissecaretur.

natores cum Aprenticiis, sive Artificum tyronibus, consiliū ineunt; eosque docent tumultuandi modū, & tempus:

Hoc pacto a plures deterriti, consultius domi manere tuti, ac omnino publicis abstinere consiliis, rati, eo crimine solo à potentiore Factione ejiciuntur. Alii qui intererant, liberè in suffragia descendere, & *Publicæ* rei consulere, de Proprio capite solliciti, non audebant. Adeò ut ex eo tempore *Senatûs* b omnis autoritas exolescere visa sit, postquam suffragandi jus in *Comitiis* ima sibi plebecula vendicaret, cæterorúmque libertati frænum injiceret.

a *quo Senatores multi deterriti Comitiis abstinent, & eo nomine exauctorantur.*

b *Unde Comitiorum exolescit autoritas.*

Ut ad *Straffordium* c redeamus: hisce victi Argumentis succumbunt *Proceres*; & eorum vix tertiâ parte præsente (septem suffragiis cætera superantibus) *Scito* populari præbetur assensus.

c *Proceres consentiunt plebiscito contra* Straffordiæ *Comitē.*

quâ Proceribus & Episcopis denegatur introitus Senaculi.

Hi nunc circumfusi *Senaculo* Superiori, *Proceres* quos volunt, *Episcopos* etiam, injectis manibus huc & illuc impellentes, ingressu prohibent, pejora, si pertinaciter contrà ferrent Se, minitantes. Jam in *Templum* a *Cathedrale* vicinum faciunt impetum, ut ostiis perfractis diriperent, Organa, vestimenta, & supellectilem diripiunt sacris usibus dicatam; deinde ad ipsam *Regiam Basilicam* clamoribus & boatu debacchantur.

a *Factus in Templum vicinum impetus, in Regiam Basilicam.*

Imo eò impudentiæ deventum, ut ausi sint *Regi* b (qui prætereuntes Basilicam, se domi continere, & quod suarum rerum esset agitare, de podio jussisset) obgannire, & palam pronunciare, *digniorem esse Principem qui imperaret*.

b *Regiæ Majestati obgannitur.*

Horum aliquot dum *Eirenarchæ* c, pro officio & juramento quo adstricti sunt, palantes custodiæ tradiderint, ut pro merito punirentur, contrà incarcerantur ipsimet ab inferioris *Consessûs* turbonibus; *quasi liberum esset unicuique supplicatum venire Parlamentum.* Etsi *Cantianos* in contrariam partem supplicaturos portis Londini prohiberi, aliósque idem facturos minis deterreri procurassent. Cùm vero *Factiosi* quidam à prudentibus & probis aliquot viris rogarentur, ut Spiritus tandem sopirent quos ipsi suscitarant, *Amicis potiùs tribuendas esse gratias* respondent.

c *Tumultuantes dum Eirenarchæ reprimunt, incarcerantur à Factiosis.*

Imò vilescebat adeò *Senatorium* d decus, ut

d *Factiosi se-*

ut conciliabulis Apprenticiorum (hi Artificum sunt tyrones) interesse sæpius *Senatores* inferioris subsellii affectarent, ubi agitare, referre, consulere quæ peracta in *Senatu*, quæ designata, quas ipsi partes & quando peragerent. Unde ordinatim quasi tumultuari discebant, per Classes & propria Collegia distributi, *Bajulorum* scilicet, *Nautarum*, *Sartorum*, &c qui supplicandi prætextu *Demagogorum* ad nutum statim confluerent. Et (nè sæpius in hoc ulcere refricando immoremur) in posterum, si quis nodus difficilior occurreret, quo aliis Artibus expedire sese non licuit, statim recurritur ad hunc gladium, quo dissecaretur.

natores cum Aprentiis, sive Artificum tyronibus, consiliū ineunt; eosque docent tumultuandi modū, & tempus: a quo Senatores multi deterriti Comitiis abstinent, & eo nomine exauctorantur.

Hoc pacto a plures deterriti, consultius domi manere tuti, ac omnino publicis abstinere consiliis, rati, eo crimine solo à potentiore Factione ejiciuntur. Alii qui intererant, liberè in suffragia descendere, & *Publicæ* rei consulere, de Proprio capite solliciti, non audebant. Adeò ut ex eo tempore *Senatûs* b omnis autoritas exolescere visa sit, postquam suffragandi jus in *Comitiis* ima sibi plebecula vendicaret, cæterorúmque libertati fiænum injiceret.

b *Unde Comitiorum exolescit autoritas.*

Ut ad *Straffordium* c redeamus: hisce victi Argumentis succumbunt *Proceres*; & eorum vix tertiâ parte præsente (septem suffragiis cætera superantibus) *Scito* populari præbetur assensus.

c *Proceres consentiunt plebiscito contra* Straffordiæ *Comitē.*

a *Regia comprobatio difficillimè expugnatur, donec Judices licitum pronuncient, Episcopi Scrupulos eximant, Straffordius suadeat.*

Regis[a] animus difficiliùs expugnatur; etsi quotidie plebis colluvies instaret minis & clamoribus, vix manibus temperans; Aulici etiam *Proceres* & Necessarii continuis precibus ipsum fatigarent. Nec ratum habuit, donec à *Judicibus* (qui tunc temporis non ausi sunt obmutire vel Populi vel *Parlamenti* Placitis) hoc posse fieri pronunciaretur; & ab *Episcopis* aliquot mentis scrupuli eximerentur; idémque scriptis in eam rem literis suaderet *Comes* magnanimus, & ferè supplicaret, *Curtii* instar, ut hostia pro pace publica *Regísque* familiæ tutela occumberet.

b *Rex literis intercedit nè executio statim fiat.*

c *Negãt Proceres.*

Latâ in *Comitem* sententiâ, *Rex* [b] protinus literis suis ad *Proceres* (quas *Principi* offerendas dedit) ut saltem Executionem remorarentur ad tempus seriò commendatum ibat. Illi c, missis duodecim *Dynastis*, persuadent nisi gravissimo sui totiúsque Familiæ periculo hoc fieri non posse.

d *Aulici sorte suâ territi muniis sese spōte abdicāt.*

Viri tanti decidentis ab Honoris apice fragor deterruit minores *Proceres* [d] qui munia obibant publica. Ille cujus autoritate *Pupillorum* Curia administrata est, qui etiam *Thesaurarii* magni officio integerrimè functus esset, & *Principis* Guardianus, à muniis, sese abdicantes, sponte cedunt; modo animalium quorundam, quæ abscisso venationis pretio à persequentibus immunitatem impetrant.

e *Eirenarchæ & Vicecomites*

Eirenarchæ & *Vicecomites* [e], qui retroactis temporibus Magistratu fungebantur,

Scenæ

Scenæ inserviunt, & *Soli* adblandiuntur orienti.

In hoc ferè solo [a] *Rex* non permisit se totum arbitrio *Parlamenti*: postmodum ei retulit cuncta quæ ipsos rogare non pudebat.

Concilii Regis [b] *Sacri* jurisdictio; *Curiæ* etiam *Stannariæ*, quâ, Custos *Regio* diplomate instructus dijudicabat controversias litésque quæ ad operarios in Mineris & opificii administros spectabant; uti & *Curiæ* in confiniis *Angliæ* & *Walliæ* constitutæ Cancellariæ instar, ubi inter indigenas ex æquo & bono ab eadem delegatâ autoritate decernebatur, limitibus & regulis circumscribitur angustioribus.

Forestarum [c] item, sive Saltuum *Regiorum* circuitus, brevioribus cancellis arctatur; *Camera* [d] (ut vocatur) *Stellata*, in qua, præsidente *Regni Cancellario*, in grandia Crimina inquirebatur, qualia sunt *Seditio*, *Conjuratio*, *Conspiratio*, *Scandalum magnatum*, &c. quibus nullâ particulari lege, vel minùs efficaciter, cautum erat, item in Personas quarum astutia vel potentia vim Legum eluserat, penitus antiquatur.

Nec minùs [e] *Ecclesiastica* suprema *Curia*, in qua, *Archiepiscopo Regiâ* autoritate fréto moderante, adscitis *Proceribus* aliquot & *Legis prudentiæ peritis*, de gravioribus morum, &

prævaricatur.

[a] *In hoc solo Rex placitis Parlamenti obstitit: In cæteris sese illius ferè arbitrio permisit.*

[b] *Concilii Sacri, Curiæ Stannariæ, Curiæ Cambriã inter & Angliã jurisdictionem angustioribus regulis circumscribi patitur;*

[c] *Forestarum etiam circuitum.*

[d] *Cameræ Stellatæ curiam abrogari.* [e] *Ecclesiasticam etiam Supremam Curiam.*

& positis sub Ecclesiastica censura criminibus cognoscebatur.

a *Curiam quoque Præsidis & Concilii Borealis.*

Curia [a] *Præsidis* & *Concilii Borealis* cassatur, quibus tractus illi multis retrò seculis regebantur; ubi etiam præsertim adversus Seditiones & Confœderationes stringebatur acies Autoritatis, & præterea jus dicebatur inter litigantes de Realibus, ut fundis & hæreditatibus, & Personalibus debitis, opprobriis, & controversiis eorum quibus inopia lites *Londini* persequendi secundum Leges facultatem denegaverat.

Hæ omnes alacriter indulgente *Rege* boni publici intuitu exauctorantur; etsi luculentissimum indè Majestatis jubar & Prærogativa radiaret.

b *Monopolia cassanda indulget.*

Monopolia [b] omnia cassari passus est, relictis ad arbitrium *Parlamenti* cunctis qui præter jus & fas quicquam perpetraverant in ipsis exequendis.

c *Renunciat etiam Militis cogendi juri, Taxationi navali, Portoriis & vectigalibus.*

Milites [c] *cogendi* juri renunciat, *navalis* etiam *taxationis* tributo (cujus unius redimendæ gratiâ novissimum *Parlamentum* sexcenta librarum millia monetæ Anglicanæ obtulerat) à *Portoria* item & *Vectigalia* maritima (quibus jam post multos annos haud interpolatâ usucapione gaudebant Prædecessores; *Regum* nullus sese abdicavit) exigendi autoritate exui se passus est. Imò, quò diu neglecta gravamina in posterum minùs luxuriarent, nec auderet *Magnatum* quis-

quispiam vel [a] *Magistratus* nuperas labefactare concessiones, vel in populum impunè grassari, concessit *Parlamenti* indicendi (modò *Ipse* omiserit) triennio quoque veniam *Cancellariæ*; Cancellariâ officium detrectante, *Proceribus* & *Vice-comitibus*; hisce deficientibus, *Populo* conveniendi ad electiones copia facta est.

[a] *Parlamentum triennio quocunque indicendum indulget.*

Tandem [b] & illud quod modò jactamus, modò querimur beneficium, ut omni superiorum beneficio majus, ità omni posteriorum temporum gravamine tristius; rogantibus ipsis, *quò ære alieno oneratam fidem publicam liberandi spatium haberent*, *& concessa à* Rege *privilegia rata ad posteros transmitterent*, *Comitiis* indulget, Lege factâ, tamdiu continuandi *Consessûs* veniam, donec utriusque *Senaculi* suffragiis abrogaretur, quasi intermissa diu *Comitia* pensaturus unius diuturnitate. Quod utut interpretantur alii, Candoris erat erga subditos summi, aut saltem animi vim & arma minimè meditantis indicium.

[b] *Præsens etiam Parlamentum non abrogandum sine utriusque Consessûs consensu.*

Nemo [c] non crederet *Regiam* Potestatem abunde circumscriptam, satìs *Populi juribus* & *Parlamenti privilegiis* consultum. Atat, hisce Harpyis ista non sufficiunt, quorum unus sciscitanti cuidam, *quid porrò Regi concedendum restaret*, reponit, *ut abdicatâ omni autoritate se suáque nostræ fidei concredat*.

[c] *Hisce tamen non satisfacit Factiosis;*

Hoc [d] ut consequantur Factiosi, tot scru-

[d] *Sed appeti-*

tum acuit, & audaciam Simultates & dissidia suscitandi. pulos & suspiciones injiciunt incautioribus Collegis & minùs prudentibus, ut, instar Hydræ capitum, consurgerent simultates & dissidia plura ex favore *Regio* & placandi studio, & *Concessiones* illius potiùs sitim accenderent, & petacibus animum adderent, quàm explerent: quod usu venit Popularibus in Conciliis, ubi semel conceptâ fallaciarum opinione, *alii* præcentoribus succinunt; *alii*, nè cæteris minùs oculati, vel magìs Reipublicæ deesse viderentur, omnia è longinquo suspectant, tuta timent, & nodos in scirpis quærunt.

a *Scoti dimittuntur.* Jam [a] *Parlamento* vacat, suâ freto potentiâ, *Scotos* in Patriam ablegare; qui, promissis trecentis millibus libris Monetæ Anglicanæ intra triennium solvendis, Spoliis, Stipendiis & Gratiis onusti regrediuntur; exauctorato [b] simul Exercitu tam Anglicano quàm Hibernico.

b *Solvitur etiã Anglorum & Hibernorum exercitus.*

c *Rex Scotos in Patriã sequitur.* *Rex* retrocedentes [c] in *Scotiam* sequitur, ubi convocato *Parlamento*, concessis omnibus quæcunque Avaritia, Ambitio vel Petulantia roganda comminisci poterant, & Lege sancitis, Suo damno gratiam inter omnes conciliat, bello & controversiis cicatricem obducit. Eo etiam spatio prorogatur ad certum diem, utriusque *Consessûs* suffragiis, *Parlamentum Anglicanum*.

d *Reversus à* Revertenti [d] post menses aliquot *Regi Londinum* plaudit, eúmque cum *Regina* & *Regia*

Regia ſobole opiparo Convivio excipit; quod Ille, invitatis ad Baſilicam *Hamptonienſem* primoribus Civibus cum Prætore, magnificè rependit. Iſta verò malè concoquebant Factioſi, certò conſtituentes gaudiis intermiſcere triſtia.

Londinenſibus Convivio excipitur.

Præterlapſis a diebus aliquot, *programmate* (Libellum dixerim famoſum) oblato, reditum congratulantur. Eo omnia *gravamina* Reipublicæ, vel potiùs laſcivientium hominum querelæ, cumulabantur; quicquid ab Aulicis, Curiis, *Magiſtratu* vel *Regiis* Adminiſtris delictum; quicquid infortunii acciderat toto ſub Imperio, imò quæ, reformata, juſto ſilentio obruenda erant; omnibus ad ſummum livoris apicem exaggeratis: eâdemque operâ typis impreſſum, publici juris faciunt.

a *Declaratione defamatoriâ Factioſi gratulantur.*

Hoc *Rege* abſente cudebatur, aliis prætextibus à præcipuis turbonibus in Domo inferiori prolatum, cùm contrà fuiſſet diſceptatum à tertia veſpertina, totâ nocte, ad decimam matutinam: multis interea prudentibus, pro ætate & infirmitate corporis, aliis (quod pejus erat) metu vel ignaviâ dilabentibus, vix tandem undecim ſuffragiis ſuperantibus comprobatur.

Rex b leviter perſtringens, quòd publicè ſuo non exſpectato reſponſo venditaretur, paucos poſt dies alio *programmate* evulgato id refellit.

b *Cui Rex brevi reſpondet.*

Hæc Belli indictio, & quasi primum Classicum. Nam etsi sanare fomentis mollibúsque remediis *Rex* admiteretur, in sinu computruit ulcus, nec sine ferro & igne sanari potuit.

a *Novi tumultus. Armorum & Militiæ potestatem à Rege raptant eunt.*

Tumultuatum de novo a *Ceremoniarum*, *Liturgiæ* & *Regiminis Ecclesiastici* colore, à populi colluvie. Mussitant *Factiosi*, *Militiæ* totius potentiam *Regiis* è manibus extorquendam, jamjam arrepturi. Quibus constitit ad seditionem sterni viam; nec minùs liquidò *Factiosorum* non solùm *assensu*, sed etiam *astu* & *machinatione*, concitatas esse turbas; horúmque compertos aliquos *Rex* habuit *Scoticæ* invasionis. Nè b ergò semper patientiæ munere fungeretur *Regia* Majestas, sed obviàm iret, & maturè compescere in herba pullulantem Rebellionem; Quinque *Plebeios* & unum è *Proceribus* læsæ *Majestatis* postulat, & sisti judicio jubet, rémque omnem secundum Angliæ Leges coram Regni Judicibus contestatâ lite discerni.

b *Rex occurrit Seditioni, duces ejusdem Perduellionis postulando:*

c *Quibus patrocinatur inferior Consessus.*

Hisce (c *Factione* jam latiùs serpente, & potiore *Senatorum* numero potenti, multis etiam probis hominibus, nè vel minimum decederet Parlamenti privilegiis, plùs æquo sollicitis) patrocinatur inferior Consessus (quod objectis Feloniæ, Homicidii vel Perduellionis criminibus, nunquam priùs ausus est) nec *Regem* audit *Petitoris* & *Actoris*

ad

ad partes se demittentem; sed accusat potiùs, & *Privilegiis* vim offerri *Senatoriis* pronunciat, nec sinit *Senatorum* quenquam ad Tribunal trahi, aut accusationibus à *Reipublicæ* curis avocari, & reorum sordibus Judices Arbitrósque *Regni* dehonestari.

Quo *Rex* [a] commotior factus, (suasu quorundam qui à Sacris erant, etiam ipsius *Parlamenti Senatorum*) Centum plus minùs *Nobilibus*, *Generosis*, eorúmque famulis circumstipatus, ad Aulam properat *Westmonasteriensem*, mandátque nè quis alius vel ausit Curiæ gradus conscendere, vel quenquam (etiam lacessitus) contumeliis afficere: solus cum *Palatino Rheni Senatum* inferiorem intrans, postulat ut ipsi tradantur [b] *Incendiarii* in manus, pollicetúrque se juxta notas Leges cum illis acturum.

[a] *Hinc Rex propria in Persona Senaculum inferius ingreditur*,

[b] *ut eosdem postulet*.

Hi [c] verò præmoniti (ut ferebatur) Marchionis *Hamiltonii* & nobilis *Fœminæ* (quæ Formæ priùs, nunc Ingenii dotes, alterius ætatis munera, apud *Senatores* gestiit ostentare) operâ se subduxerant. [d] Quocirca *Rex*, subterfugientibus accusatis, citra cujusquam injuriam aut noxam reversus, (cùm videret æstuare plurimùm *Senatores* & ægre ferre) litem placidè remisit, &, quò demulceret exacerbatos hominum animos, aliquoties retractavit, & quasi culpam deprecatus est.

[c] *Qui aufugerunt*.

[d] *Rex postea destitit, & quasi culpam agnovit*.

Hinc tamen ansam [e] arripientes illi qui con-

[e] *Sed hinc*

continuò invigilabant omnibus occasionibus faces admovendi, offensionésque accendendi, mirum in modum *Regem* ob hoc ausum exagitantes, in furias agunt imprudentium animos, exertásque discordiarum scintillas latè circumferunt ad excitandam toto Regno flammam.

convitiandi ansam Factiosi arripiunt, & offensiones accendendi & turbas.

Petitum accersuntur *Plebeii*: a Accusati *Londino* delitescunt, donec prensari cieríque Municipes possent, armísque & Acie instructâ in satellitium & custodiam, comitari ad *Comitia* prodeuntes. Quâ re *Regis* in auribus percrebescente, quamvis tum temporis (Londini *Prætore Gurneo* procurante) fidissimi homines juxtà & fortes se obtulerant, nempe ut immixti turmis, & sub aliis personis spectatorum instar in plateis dispertiti, *Exercitui* occursarent, si quidquam contra *Regem* attentaret; *Ille* b cedendo potiùs hosce frangi posse fluctus spe conceptâ, cum *Regina* ad *Winsoriæ* Castrum se subduxit.

a Accusati delitescunt Londino, & Acie instructâ municipibus deducuntur ad Seculum.

b Rex sese subtrahit Winsoriæ ad Castrũ.

Postea c verò jurgiis latiùs disseminatis, amandatâ *Reginâ* trans fretum (colore Filiæ natu maximæ (pridem *Auriaco Principi* nuptæ) in *Belgium* deducendæ; revera tamen ut futurâ tempestate secura hyemaret) & accersito d *Principe* (quem subaudierat Factiosos *Parlamenti* autoritate intercepturos) versus e *Eboracum* tendit; missis tamen priùs ad Senatum literis, quibus discessus

c Reginam amandat in Belgium.

d Principem accersit.

e Versus Eboracum tendit;

cessûs rationes exponit, & omnes Pacis [a] rationes ineundas suadet: *Ut quicquid id esset quod tantopere ab ipso cuperent concessum aut factum, scriptis explicarent; quid Senatus, quid Populus vendicarent, quid vicissim Regi tribuendum, absque ambagibus definirent: recipítque sanctissimè aliena se non magis jura imminuta velle quàm propria sua, quin & libentissimè assensum operámque se praestiturum omnibus quae Reipublicae jura suáque & pacem in integrum restituant.*

Hanc [b] tamen Clementissimi *Regis* aequitatem non aspernantur modò, sed conviciantur, tanquam *Privilegiis Senatoriis contrarium esset, quid factu opus esset edoceri, & literis interturbari consulta.* Inferior *Consessus*, favore plebis intumescens, dici vix potest quantum istis ad pacem monitis, tanquam ad nova pericula, & anguem in herba latitantem, perterreri se simulaverit.

Hinc [c] captatâ opportunitate, ausi sunt *Senatores* tertii ordinis soli (*Proceribus* adhuc petitioni tam iniquae reluctantibus) *Omnium Arcium, munimentorum, & totius Militiae potestatem sibi deposcere.*

Hoc cùm à [d] *Rege* non potuerint impetrare, irritant instinctu suo *Municipia* quotquot ab eorum arbitrio pendebant, ut quasi sponte *Armilustria* instituerent, Juventutem

a *missis priùs ad Comitia literis pacificatoriis.*

b *Quibus tamen conviciatur inferior Consessus, quasi Privilegiis contrariis, & perterreri se simulat;*

c *Ausus à Rege potestatem totius Militiae & armorum rogare solus:*

d *quod cùm impetrare non poterat, excitat municipia ut suâ sponte arma induant.*

tem arte bellicâ exercitatam in turmas & cohortes ordinarent; quod & è post-facto comprobatum in Senatu inferiore; quasi jure factum.

a *Decretum cudit Senatulum inferius de militia per Delegatos administranda; & expugnato demum consensu Procerum, junctis Suffragiis à Rege rogant, prætextu periculorum.*

Suo etiam in *Consessu* a Decretum cudunt, quo, *Parlamenti* Autoritate, nominatim in omni Comitatu Delegati jubebantur *Juventutem, cæteròsque Militiæ capaces, armare, instruere, educere, & parare in futura Parlamenti jussa, ad rebelliones comprimendas, invasiones amoliendas*, &c.

Notis artibus demum expugnato consensu *Procerum*, utriusque Curiæ junctis Suffragiis, *Regio* comprobaretur calculo exposcunt; *ut securi scilicet de rebus nuper à Rege propositis consilium inirent: hoc expedire, imò necessarium esse tam sibi quàm Reipublicæ*, pronuntiant; *prætexentes Galliam, Germaniam, Hispaniam fervere armorum apparatu, undiquaque insidiarum rumores percrebescere; Lutetiæ Parisiorum, Venetiis, Romæ, se certò edoctos Pontificios & malè feriatos machinationes & stratagemata commoliri, quibus subvertatur Parlamentum cum Religione Reformata.*

b *Rex indulget partitā potestatē gubernandæ Militiæ, reservato sibi summo jure:*

Rex b placandi studiosissimus, indulget partitam Militiæ gubernandæ potestatem, tempore certo determinandam, reservato sibi summo jure, quo tam *Regi* quàm *illis ipsis* abunde prospiceretur: probat etiam *Delegatos* ab ipsis propositos, (*Londinensibus*

ex-

exceptis [a] aliquot) & patheticè hortatur, conjurat etiam, *Tandem inani metu & mutuâ suspicione depositis, moderatis incumberent consiliis, & dispicerent quo modo turbata Respublica & diversas discissa in partes, & tantùm non suis viribus dilaniata, rediret in unum; Pace & concessionibus (quippe nullus retro Princeps subditos majoribus sibi devinxerat) fruerentur.*

[a] *hortatur ad moderata consilia & Pacem.*

Hanc [b] autem indulgentiam *Regis*, hæc monita aspernati, cæteris [c] quæ sibi somniarunt mormolycea & terriculamenta revera imponere. *Excubias* jubent sedulas locis in dubiis agi, *Pharos* observari, *Ignes speculares* erigi locis in opportunis, *Naucleros* quasi in Bellum præparari.

[b] *Sed Factiosi aspernantur ista.*

[c] *Cæteris imponunt vana terriculamenta,*

Populus [d] indies sparsis in vulgus rumoribus exagitatur; nunc Divina peragentes diebus Dominicis, terrore panico cientur, quasi *Pontificii* (quos, vel unde, nesciunt) in procinctu essent, tectis incendium injecturi, sanguinem animásque precibus intermixturi; jam copias imminere jugulis è specubus subterraneis & saltubus erupturas. *Londinensium* haud prudentioribus (sed non paucis tamen) persuadetur (si tam ridicula, à quibus magna tamen mutationum momenta pendebant, commemorari fas sit) suffossis subter *Thamesim* fluvium cuniculis, pyrio pulvere undis in altum elevatis nocte suffocandos.

[d] *iisque irritant populum.*

His

His & similibus offuciis in rabiem Popellus agitur, in quodcunque facinus proclivis, quò hisce sese extricaret anxietatibus.

a *Verentes Regem* Hullam *cum armamentario intercepturum,*

Inter [a] ista, nè prætermittam belli (cujus Progressum in animo prosequi non habeo) Primordia, Boream versus iter agente *Rege*, nasutioribus subolebat, velle Eum *Armamentarium* quod *Huliæ* servabatur instructissimum occupare, unde maximum belli futuri momentum pendere poterat.

b *Hothami operâ præripiunt;*

Ipsi [b] ut anteverterent in *Parlamentariam* fidem, oppidum illud *Johanni Hothamo* Equiti Aurato demandant, (nullâ autoritate utriusque *Consessûs*, sed Factiosorum aliquot voluntate.) Quod ille ocyùs firmavit tumultuario præsidio, & oppidanorum aliquot auxilio fretus.

c *qui Regi adventanti præcludit portas, & læsæ Majestatis reus denunciatur;*

Hoc [c] simulac *Rex* resciverat, servis & Proceribus stipatus eò contendit; sed introire, portis occlusis & milite muris imposito, prohibetur. Indignari hinc *Regia Majestas*, jubere ut saltem satellitio viginti Equitum intrare permitteretur: detrectantem *Hothamum* nonnisi solum intromittere, Majestatis læsæ promulgat: queritur literis ad Parlamentum missis de ista injuria, vindicias exigit.

d *à Consessu inferiore defenditur.*

At [d] *Tertii ordinis* (scilicet Consessûs inferioris) suffragiis comprobatur *Hothami* facinus, & *Regem* violasse *Parlamenti* privilegia, quòd *Collegam* Perduellionis stigmate perstrinxis-

ſtrinxiſſet, inauditum proprio *Conſeſſu* pronunciatur. *Comiti Warwicenſi* milites aliquot è navibus immitteret in oppidum, armamentario exinde delato *Londinum*, imperatur. At *Hothamus* (ut de eo ſimul omnia) ſerò facti pœnitens, cùm hiſce ſcintillis omnes inflammari Provincias videret, poſtmodum impetratâ veniâ, Oppidum in *Regias* [a] manus conſignaturus deprehenditur, & pœnas *Regi* debitas *Parlamento* dedit, unà cum *Filio* ſecuri percuſſus.

[a] *Poſtea facti pœnitens, traditurus oppidum Regi deprehenſus, capite cum filio truncatur.*

Inter iſta belli Præludia, Pacis mentio & ſpes facta: Menſibus elapſis aliquot, Reſponſum mittitur à *Parlamento Regis* ad Propoſita quæ fecerat *Winſoriæ Caſtro*, verſus Borealia diſcedens, Articulis ſive poſtulatis novendecim. Ecce horum ſummam.

Propoſita Pacis Regi Comitia mittunt.

Proceres [b] *omnes qui à ſanctiore Regis Conſilio ſunt & Secretis, Concilii Præſes, Archigrammatei, exauctorati locum cedant aliis à Parlamento comprobandis.*

[b] *Qualia.*

Hi juramentum præſtabunt quale Parlamento videbitur æquum.

De futuro, mortuorum in vices novi ejuſdem autoritate promoveantur: quòd ſi Parlamentorum intervallo contingat aliquos vitâ demigrare, Collegarum pluribus ſuffragiis eligantur alii. Nihil pro genuino Concilii Regii decreto æſtimetur, ni plurium ſubſignationibus corroboretur.

Cancellarius, magni Sigilli Cuſtos, magnus

Regni

Regni Seneschallus, Conestabularius, Judices, fisci Præfecti, & (ut verbo dicam) *omnes qui publicis functuri muniis, à Parlamento jubente sufficiantur.*

Procerum nullus de futuro creatus, jus habeto suffragii in Curia superiore absque Ordinum consensu.

Gubernandæ totius Militiæ autoritas Parlamentum penès esto: omnia Propugnacula, Arces & Regni munimenta subjiciuntor Parlamento.

Nec cuiquam Regiæ Prolis Connubio jungi nisi judicio ejusdem.

Obnoxii omnes (id est, qui Regi studebant) *Parlamenti judicium subeunto.* Quod sæpe antea expetitum Rex toties obtulerat, modò Legis ad normam cum ipsis agerent, non verò, *Straffordiæ* Comitis instar, pro arbitrio plecterentur innocentes.

a *Rex respondet.* Ad a hæc Imperata potiùs quàm Pacis Articulos: qualibus commoveretur indignatio citiùs quàm conciliaretur Assensus, Regium reportatur responsum, viris prudentissimis Marchione *Hertfordiæ* & Comite *Southamptoniæ* deferentibus, quibus in mandato erat ut intra *Curiam Procerum* magìs æquis conditionibus depaciscerentur. Sed hisce non intromissis, b res in nebulas evanuit.

b *In nihilum res cedit;*

Et quoniam hîc loci *Pacis & Propositionum* mentio facta est; sciendum, postea flagrante

grante bello, de ea redintegranda, missis utrinque *Propositis*, & *Delegatis* bis invicem convenientibus, tractatum fuisse, sed in cassum, & plerumque *Parlamentariâ* culpâ.

ut in cassum omnes tractatus & proposita de futuro;

Cùm a enim *severæ* adeò proponerentur ipsorum ex parte Conditiones, & quibus *sibi solis* prospiceretur; cæterùm à *Rege* quæ erant ex *æquo* & *bono*, & quibus abunde *Parlamento Reipublicæ* (*Sibi suisque* minùs) præcaveri posset; indignari *populus*, & indies à *Parlamentariis* partibus deficere.

a *Rigidissima Comitiis proponentibus.*

Galliarum b etiam *Rex*; (an bonâ fide) nec minùs *Ordines Confæderati*, suam operam litibus componendis (*Parlamento* rejiciente) collocabant; *Scoti* etiam, sed tanquam partiarii à *Rege* repulsi sunt. Sed paci valedicendum, *Bellona* præ foribus.

b *Mediationes Regis Galliarum, Ordinum Fœderatorum & Scotorum repudiantur.*

Populo c ut suprà disposito, *Delegatis* in omnibus *Provinciis* Auctoramento instructis, Militiam, quam à *Rege supplicando* non impetrarunt, *vi* & *propriâ autoritate* freti invadunt *Parlamentarii*.

c *Comitia Militiæ gubernandæ potestatem arripiunt.*

Jubet è d contrario Rex *illicitis abstinere*, perduellionis sub periculo, citatâ Lege 25. *E*. 3. *cap*. 2. quâ sola hæc Crimina, *Regis, Reginæ*, *vel Principis mortem machinari vel admoliri*, *Reginam vel Principis uxorem stuprare*, *Arma contra Regem sumere*, *Hostibus intra vel extra Regnum subvenire*, *Sigillum magnum vel Monetam adulterare*, pro Majestate læsa in futu-

d *Rex contrarium jubet, citatis Legibus quæ contrà stabant.*

Regni Seneschallus, Coneſtabularius, Judices, fiſci Præfecti, & (ut verbo dicam *) omnes qui publicis functuri muniis, à Parlamento jubente ſufficiantur.*

Procerum nullus de futuro creatus, jus habeto ſuffragii in Curia ſuperiore abſque Ordinum conſenſu.

Gubernandæ totius Militiæ autoritas Parlamentum penès eſto: omnia Propugnacula, Arces & Regni munimenta ſubjiciuntor Parlamento.

Nec cuiquam Regiæ Prolis Connubio jungi niſi judicio ejuſdem.

Obnoxii omnes (id eſt, qui Regi ſtudebant) *Parlamenti judicium ſubeunto.* Quod ſæpe antea expetitum Rex toties obtulerat, modò Legis ad normam cum ipſis agerent, non verò, *Straffordiæ* Comitis inſtar, pro arbitrio plecterentur innocentes.

a *Rex reſpondet.*

Ad a hæc Imperata potiùs quàm Pacis Articulos: qualibus commoveretur indignatio citiùs quàm conciliaretur Aſſenſus, Regium reportatur reſponſum, viris prudentiſſimis Marchione *Hertfordiæ* & Comite *Southamptoniæ* deferentibus, quibus in mandato erat ut intra *Curiam Procerum* magis æquis conditionibus depaciſcerentur. Sed hiſce non intromiſſis, b res in nebulas evanuit.

b *In nihilum res cedit;*

Et quoniam hîc loci *Pacis & Propoſitionum* mentio facta eſt; ſciendum, poſtea flagrante

grante

grante bello, de ea redintegranda, missis utrinque *Propositis*, & *Delegatis* bis invicem convenientibus, tractatum fuisse, sed in cassum, & plerumque *Parlamentariâ* culpâ.

Cùm a enim *severæ* adeò proponerentur ipsorum ex parte Conditiones, & quibus *sibi solis* prospiceretur; cæterùm à *Rege* quæ erant ex *æquo* & *bono*, & quibus abunde *Parlamento Reipublicæ* (*Sibi suísque* minùs) præcaveri posset; indignari *populus*, & indies à *Parlamentariis* partibus deficere.

Galliarum b etiam *Rex*; (an bonâ fide) nec minùs *Ordines Confœderati*, suam operam litibus componendis (*Parlamento* rejiciente) collocabant; *Scoti* etiam, sed tanquam partiarii à *Rege* repulsi sunt. Sed paci valedicendum, *Bellona* præ foribus.

Populo c ut suprà disposito, *Delegatis* in omnibus *Provinciis* Auctoramento instructis, Militiam, quam à *Rege supplicando* non impetrarunt, *vi* & *propriâ autoritate* freti invadunt *Parlamentarii*.

Jubet è d contrario Rex *illicitis abstinere*, perduellionis sub periculo, citatâ Lege 25. *E*. 3. *cap*. 2. quâ sola hæc Crimina, *Regis*, *Reginæ*, *vel Principis mortem machinari vel admoliri*, *Reginam vel Principis uxorem stuprare*, *Arma contra Regem sumere*, *Hostibus intra vel extra Regnum subvenire*, *Sigillum magnum vel Monetam adulterare*, pro Majestate læsa in futu-

ut in cassum omnes tractatus & proposita de futuro; a Rigidissima Comitiis proponentibus.

b Mediationes Regis Galliarum, Ordinum Fœderatorum & Scotorum repudiantur.

c Comitia Militiæ gubernandæ potestatem arripiunt.

d Rex contrarium jubet, citatis Legibus quæ contrà stabant.

futuro æstimari debeant: productis aliis etiam Scitis, quibus ad *solum Regem armorum* & *militiæ spectare curam* pronunciatur.

a *Respondent.* At illi, pro *Rege* a stare quidem *literam*, *Legis* verò *mentem* pro se militare: *Regis* etiam adversus *Personam* arma induere non prohibitum, sed contra *Autoritatem*, quæ cùm in omnibus Justitiæ Curiis, tum luculentissimè in *Parlamento* effulgebat.

b *Replicátque Regia Majestas,* Replicante b *Rege, Distinctionem illam trecentis retrò annis damnatam, cujus sub integumento* Spencerii *seditionem admolientes, irrogatâ capitis sententiâ mulctabantur, jubente Parlamento. Parlamentum præterea præsens non esse sui juris, sed profligatâ potiore Senatorum parte, cæteros Factionis arbitrio mancipatos.*

c *& obnititur aggredientibus;* His nihil proficientibus, c *Rex* etiam *Delegates* omni in Comitatu *Regiâ* autoritate munitos, jubet *armare subditos, lustrare, & ad sua jussa* (modò rerum necessitas exposceret) *parare homines, Rebellibus coërcendis, Seditionibus comprimendis idoneos.* Hæc fundi nostri calamitas, hæc tuba rixæ fuit: Dum *Rex* jus avitum tueri, *illi* rapere nituntur, invicem Bellum oritur.

d *sed frustrà, potentioribus Comitiis.* Sed impar d *Congressus*, quacunque ex parte jus steterit: rerum potitur *Parlamentum* viribus superius, plerisque in Comitatibus dominatum arripit, agonizante *Regiâ* Causâ, paucisque in *Comitatibus* & ægrè Spiritum

tum ducente. Nec majore difficultate, sub auſpiciis *Comitis Warwicenſis*, *Claſſis* in partes trahitur: Utrumque ſine pugna. Strenuè [a] verò & diu per *Apologias* velitatum eſt: At cùm *Rex* calamo ſuperior plurium opinione palmam præriperet, ad ferrum deſcenditur juſtis *Exercitibus*.

a *Apologiis certatur; quibus Rege ſuperante, Comitiæ Exercitum conſcribunt,*

Parlamento proclive erat conſcribere & inſtruere *Exercitum Londini*, urbe, & tot gentibus (ut ità dicam) potenti, unde tot hominum examina, rerum novarum abunde cupida, effundi poſſent; ubi tot arma, tam grandis commeatûs opportunitas, & tanta vis pecuniæ, tot millia tormentorum præſtò eſſent. Qui etiam tot ſpecioſas cauſas, ob quas vel mori pulcrum eſſet, declarationibus evulgant, tot honeſtas teſſeras Vexillis inſcribunt, quibus hominum animi vehementiùs quàm tubis tympaníſque accenduntur; *Ad Regiam ſcilicet Perſonam tutandam, eripiendámque è malè feriatorum manibus, ad Parlamenti Privilegia propugnanda, ad Religionem ſartam tectam conſervandam, ad Leges avitúmque Angliæ regimen protegendum, imò ad Aras & focos defendendos, Arma ſe capeſſere* proteſtantur, & ad auxilium omnes invitant.

decepto offuciis populo.

Quibus [b] Artibus faſcinati *Concionatores* qui mutandi Regiminis in *Eccleſia* deſiderio tenebantur, ſpe nonnihil fortè titillante (quod rotundè *Novatores* promiſerant) fore

b *Concionatoribus etiam.*

fore ut diſſentientis *Cleri* Sacerdotia & opimos *Epiſcoporum Decanorúm*que reditus, ceu juſtam hæreditatem, ipſi poſſiderent, è ſuggeſto claſſicum canunt, unde Pacis Euangelium promulgare debuiſſent.

Populus inſuper aliâ ſpe, Aurei futuri ſeculi, *Regníque temporalis Meſſiæ* œſtro quaſi percitus, undique concurrit, immenſam vim ſignati æris & Argenteæ ſupellectilis, abjectâ rei familiaris curâ, *Mulieres* etiam annulos aureos & pignora Connubii, inaudito prorſus exemplo, in Ærarium immittunt. *Viri* militiæ quaſi ſacræ certatim dedere nomina: unde brevi coaluit *Exercitus* ad viginti circiter hominum millia, antequam *Rex* in ſui defenſionem quingentos conſcriberet: Illi etiam plura poſſiderent tormenta quàm hic ſclopetos.

a Stipendia corradunt.

Ad conflanda Exercitûs a ſtipendia, præter profuſas populi largitiones, Bona diripiunt *Nobilium* & *Generoſorum* quos *Regiis* partibus ſtudere compererant; in *Epiſcoporum, Principis, Reginæ, Regíſque* ipſius Reditus, ſequeſtri ſpecie, manus injiciunt; ut *vix unde victum compararet ſibi relictum, Regia Majeſtas* verè conquereretur. Nec jam quicquam illis reliquum videbatur, niſi ut ſigna moverent, Regíque victo & quaſi indagine cincto manus injicerent; quod Menſis futurum ſpatio promittere non dubitarent.

Aliter

Aliter verò [a] Deo placuit: Non enim præstigiæ Factiosorum ità occæcaverant *Anglorum* animos, quin in *Regias* partes transiret longè maximus *Procerum* & *Dynastarum* numerus è Superiore Consessu; æqualis penè inferioris, sed qui cæteros, tum latifundiorum avitâ amplitudine, tum natalium splendore; longè antecederent. Etiam inter illos qui se *Londino* non subduxere, complures *Regiæ* causæ clàm favebant, imò multi Generosi & Plebeii omnibus in Regni Comitatibus.

a *Quales Regi favent.*

Horum [b] ope & autoritate propriâ, quâ Solis instar Eclipsin patientis spectatorum turbam attraxerat; & nonnullâ hominum commiseratione; quos miserè puduit *Regni* caput intueri in eam sortem dejectum, ut ab Imperii sede *Eboracum* profugiens, ab *Eboraco Nottinghamiam*, à *Nottinghamia Salopiam* & *Cambriæ* in fines; cùm quatuor plus mensibus vagus & extorris, subditorum fidem & suppetias diu frustrà implorarat *Rex*, tandem aliquando Exercitum aliqualem contraxit, postéaque majores Copias; promptiùs confluente ad Regis suppetias Populo, quâ parte stare *Rempublicam* crediderunt. *Proceribus* & Generosis quamplurimis quod potuerunt satellitium in partes *Regias* cientibus, quos inter (nè cæteros suo defraudemus honore) duorum *Marchionum* emicuit Fides & Potentia, *Hertfordiæ* & *Neo-castri*: quorum primus

b *Rex horum ope & autoritate propriâ conscribit exercitum talem qualem potuit.*

mus non contemnendam *Belgarum* manum ſecum attraxit; alter, ſumptu ferè proprio, juſtum *Brigantum* eduxit exercitum: *Reginâ* etiam Pecunias & Arma (quæ gemmis aliquot oppignoratis conquiſierat) ſubminiſtrante, ob quod debitum Marito officium Perduellionis Factioſi poſtulant.

a *Rebellio Hibernica intervenit.*

Dum iſtæ domi [a] nubes cœlum obducunt, dira Tempeſtas foris intonat in *Anglorum* capita, quam (quoniam rebus noſtris haud parùm affert momenti) nè prætermittam penitus incognitam, in *Hiberniam* paululùm transfretandus mecum Lector eſt.

Hiberni quippe, quibus *Anglorum* grave ſemper jugum incubuerat, inſitúſque à natalibus, & auctus ex æmulatione Pontificiæ Religionis, ardor inoleverat, diu iſti excutiendo, huic aſſerendæ (ut ſe ferebat occaſio) invigilantes, jampridem verſatum animis facinus aggrediuntur. Ecce ſubitò univerſæ Gentis, quódque mirum magìs, adhuc clandeſtinâ conſpiratione, in *Anglos* per *Hiberniam* ſparſos nihílque tale opinantes arma diſtringunt, re familiari fundíſque exuunt, multa millia fœdè (nullâ ſexûs; ætatis, hoſpitii vel affinitatis habitâ ratione) Superſtitioni diræ ceu tot humanas hoſtias mactant. Parùm aberat, niſi *Dubliniæ* (quæ metropolis eſt) conjuratio detecta eſſet, aliíſque in locis pauci cautiores arreptis armis obſtitiſſent, quin eodem impetu nomen

men *Anglorum* per *Hiberniam* fuiſſet extinctum.

Animos[a] fecerant *Proceribus* & *Sacrificulis Hibernis* (qui primas in hac Tragœdia concitanda ſuſtinuerunt) in hoc facinus nuperi *Scotorum* ſucceſſus, qui (utor Domini *Johannis Templei* Equitis Aurati verbis, qui cùm eſſet à Conſiliis ſacris ejuſdem Regni, ſcripſit hiſtoriam earundem turbarum) *Rebus ſuis bene feliciterque geſtis, immunitates à Rege inſignes per noviſſimos motus impetrarunt.* Ad hæc, turbæ domeſticæ[b] rerum novandarum opportunitatem concedere videbantur, (quibus jamjam *Anglos* implicatum iri non erat ità difficilis conjecturæ, ut Oedipo eſſet opus;) nec à noſtratibus metuendum foret, ad vindicias Inquilinorum in *Hiberniam* transfretaturis. Auxerat audaciam opportunitas *Interregni* ex nupera *Straffordii* cæde, & eâ occaſione innovatio *Magiſtratuum*, quorum acerrimos & *Hiberniæ* peritiſſimos ſub prætextu *Straffordianæ* Factionis exauctorandos, Perduellionis aliquos accerſendos, procuraverant *Hiberniæ Proceres*, dum in *Anglia Straffordium* perſequerentur, eorum in munia ſuffectis hominibus genii *Hibernici* inexpertis, vel in conjurationem propenſis.

[a] *Quinam ejus Autores, &*

[b] *quibus opportunitatibus uſi.*

Sic denique promptis, & vires attulerat exercitûs *Hibernorum* ad octo millia virorum, nuper conſcripti in *Scoticam* expeditionem,

intempestiva missio: Quorum quatuor millia *Rex*, pace jam cum *Scotis* factâ (nè novis rebus in *Hibernia* studerent) *Hispano* Legato transportandos permiserat. Sed hoc quò minùs fieret, (commento in speciem honesto, nè *Galliarum Rex id ægrè ferret*, Proceribus *Hiberniæ* conjuratis id admolientibus) Comitia obnixè rogarunt: posteáque cùm *Rex* eundem numerum in Castra *Gallorum* transcribendum statuisset, id etiam, (nullis tamen allatis rationibus) repudiarunt. Hujus Exercitûs *Ductores* pauci admodum Rebellionis contagio se polluerunt: Gregarii tamen milites (quibus solenne est ferocire, & tum demum esse fortibus quoties à Militiæ periculis dimittendi sunt) facilè ruunt in hoc scelus.

a Quibus artibus in consortium facinoris extimulant inquilinos.

Hisce, inquam, a tantis in turbido piscandi opportunitatibus deliniti cum *Sacrificulis Proceres*, quò *Inquilinis nostratibus* vires attenuarent, animosque in diversum distraherent; *Populares* verò suos in cædes & rapinas incenderent, modis omnibus satagunt. Inter nostrates jactitant, *Reginam ipsorum interesse Copiis, Regem subsidiario cum exercitu adventurum, Scotos secum pepigisse fœdus*; cui ut fidem facerent, inter ipsas *Anglorum* cædes temperant à Scotis: Se *regio diplomate instructos jactitant, & Illius munitos autoritate ista commoliri*, revera Programma ostentantes, sed fictitium, cui Regium Sigillum,

ab

ab alio obsoleto Diplomate revulsum, *Farnæ* Abbatiæ, multis simul consentientibus Sacerdotibus & Proceribus, à quodam *Plunketto* annectebatur, ut multorum confessionibus postea constitit: *Regiam Causam adversus Puritanos se sustinere.* Inter suos fictas promulgant literas, quibus aiunt se ex *Anglia* edoctos *Sanctionem nuperrimè latam, quâ Hiberni omnes Protestantium Sacris interesse cogerentur, primámque absentiam bonorum, secundam hæreditatum, tertiam vitæ dispendio luerent.* Spem præterea Libertatis faciunt, & avitarum consuetudinum; *Anglorum jugum excutiendum, Regem è propria gente eligendum, Anglorum omnium bona & possessiones inter indigenas distribuenda.*

Hâc prædæ & instituendæ in posterum ad lubitum vitæ spe ad commilitium allecti, in furias aguntur *Hiberni*, atrociáque adeò & horrenda patrant facinora, qualia vix ullum retro seculum vidit.

Turbinis futuri *Rex* prima præsensit indicia, dum in *Scotia* commoraretur: Cujus primordia ut anteverteret, *D. Jamesium Hamiltonium* ocyssimè mittit ad *Proceres* qui à Sacris *Hiberniæ* consiliis erant, cùm mandatis & Pecuniis quas potuit ex suo penu vel à necessariis subitâ occasione accumulare. *Parlamentum Scotiæ* obnixè rogat ut subveniret; *Parlamentum* etiam *Angliæ* monet: Sed *illud* (Prætextu *Hiberniam Anglorum*

glorum fuisse juris) detrectat operam; *hoc* parvi facit, *Factiosis* privatim sibi gratulantibus, novas *Regi* molestias imminere, & pariter excusso *Regali dominio*, & è tribus *Regnis* totidem brevi liberas *Respublicas* enascituras.

a *Anglorum zelus in vindicias & defensionem suorum inquilinorum*,

Scintillis verò a in flammas erumpentibus, & percrebescente *Hibernicæ* barbariei notitiâ, *Parlamentum* exæstuat, & mirum quanta cæsos perfidè inquilinos vindicandi cupido, quantus superstites defendendi Zelus universos incesserit. Certatim brevi spatio in militum stipendia & commeatus procurandos trecenta millia librarum monetæ nostræ (quà spontaneis Largitionibus, quà Pretiis Hæreditatum & fundorum Rebellium, qui publicabantur à *Parlamento* post victoriam distribuendi, quam sibi nostrates justitiâ Causæ freti certè pollicebantur) accumulata, multis *Anglorum* millibus sese militari Sacramento alligantibus. Cæterùm b Genti nostræ tantum impendebat infortunium, ut ex hoc ipso (quod aliis inter se, quantumlibet infensissimis, pacem tantisper conciliare solet) atrociùs propriæ gliscerent simultates.

b *eluditur domesticis inter Regem & Parlamentum simultabus*,

c *reciprocisque accusationibus*;

Hinc qui rebus novandis incumbebant, nescio quibus scrupulis & suspicionibus homines abunde per se pronos, & in pejora credulos, acriter pungentes, c impetrant in *Comitiis* nè *Regiis* auspiciis bellum geratur; néve

néve quis militum *Regi* addictior, aut qui in *Scotica* expeditione meruerat, huic se *Militiæ* immisceret. Obtrudunt etiam in belli administrandi provinciam homines factiosos, & *Regi* parùm gratos.

Illinc *Rex* Exercitum contra Rebelles ducere constituit, útque *jure belli gerendi, per Leges & Regni consuetudines sibi concredito, utatur,* instat & urget.

Tandem [a] verò cedendi saltem humanitate, si minùs imperandi viribus, æmulos superare cupiens, *Rex* annuit ut suiipsius & *Comitiorum* simul Autoritate geratur bellum, & Auctoramenta nominibus *Regis* & *Parlamenti* consignentur; attributâ exercitum conscribendi, armandi, ducendi, Ductorúmque deligendorum *Comitiis* facultate; *Regi* nullâ pacis cum Rebellibus ineundæ, vel veniæ elargiendæ, copiâ sine *Comitiorum* consensu relictâ.

[a] *quæ defervescunt tandem Rege de jure suo cedente.*

Sed [b] nec ità resederunt *Comitiorum* Fluctus; haud diu enim pòst, (scintillis belli Civilis in flammas per *Angliam* erumpentibus) *Comitia* centum millia librarum in usus Belli *Hibernici* erogata, & duas trésve Legiones ad Rebelles illic reprimendos conscriptas, in *Regem* hîc opprimendum circumagunt: quin etiam emendicatas in Euangeliorum pereuntium subsidia eleemosynas, nec non ad Templa construenda collectas, in militum suo-

[b] *Recrudescunt iterum.*

rum ſtipendia transferre nihil morantur.

Ex adverſo *Regii* milites Commeatum diripiunt à *Comitiis* verſus *Ceſtriam* tranſmiſſum; quem ſtatim ac *Hiberniæ* deſtinatum illi clamitarent, *Rex* jubet in illius *Regni* uſus reſtituendum. *Comitia*, quò *Regis* infamiâ ſuam exiſtimationem augerent, leviculis in medium adductis ſuſpicionibus, Rebellionem *Hibernicam Regi*, ceu autori, crimini dare non erubeſcunt. Verùm, quod res erat, in Factioſos *Senatores*, majoribus rationum momentis ſuffulta, crimen & infamiam *Regia Majeſtas* retorquet.

a *Noſtri ter fundunt Hibernos, tantámque Regno ſolitudinem inferunt, ut ipſi deficientibus ſupplementis multas patentur miſerias; & revocari poſtulant.*

Iſta a tamen non impedimento ſunt quin auxiliares noſtri *Hibernos* undique in fugam verſos funderent, incendiis, direptionibus & cædibus plura millia indigenarum delerent, & grandi internecione *Anglorum* Manibus parentarent. Sed ſolitudinem ſimul ubique faciunt, quæ non minùs ſibimetipſis quàm indigenis damnoſa tandem extitit. Incrudeſcentibus enim tandem per *Angliam* bellis, annonâ, commeatu, veſtitu, ſtipendiis, neceſſariis omnibus militi deficientibus, militéque tandem iſtis deficiente, vix verbis aſſequi fas eſt, quantum miſeriarum noſtrates in *Hibernia* perpeſſi ſint; quibus diu colluctati, ſæpius ad ravim uſque, ſed fruſtrà, invocatâ *Comitiorum* ope, *Regi* literas ſcribunt qui ſunt à *Sacris Regni*, *Militum Ductores*, ipsíque *Milites*, quibus in-

instanter missionem petunt, & in alia Castra avocari flagitant, ubi cum quolibet hoste præterquam Fame pugnandi locus esset.

Rex [a] tandem, *Scotis* auxiliares copias in Parlamenti Castra ducentibus, in imparem pugnæ conditionem contra Factionem redactus, hinc necessitate propriâ, indè importunis subditorum precibus coactus, jubet inducias in anni spatium cum *Hibernis* pacisci, ut interea temporis Pax, æquis modò conditionibus, (si fieri id posset) coalesceret.

Pactis induciis, copiísque [b] quæ Præsidiis tutandis sufficerent post se relictis, redeunt milites ex *Hibernia* in *Regis* (cujus domi contra *Parlamentarios* fortuna manifestò nutabat) auxilium. *Scoti* tamen, qui maximam *Ultoniæ* partem occupabant, *Parlamenti* stipendiis & commeatu sustentati, Induciis [c] obstringi detrectant; ut & pauci *Angli* in *Connactia* & *Ultonia*, quibus cum *Scotis* intercesserat consuetudo.

Paulò pòst Baro *Inchiquinius*, qui Copiis præfuit *Momoniensibus*, perductis millibus nonnullis in *Regis* suppetias, cùm non satìs pro dignitate & merito accipi videretur, clàm se in *Hiberniam* subtrahens, *Corcagium* primò, postea totam *Momoniæ* Provinciam, quanta à partibus *Anglorum* steterat, in Clientelam *Comitiorum* trahens, renunciat induciis: cujus statim & *Scotorum* in auxilium

[a] *Unde Rex inducias pacisci jubet cum* Hibernis; *&* Scotis *ducentibus in Anglia*,

[b] *Milites in suam defensionem accersit.*

[c] *Induciæ quorum operâ vitiantur.*

lium copiæ, pecuniæ, commeatus à *Parlamento* ſubmittuntur.

Liberatâ jam *Hiberniâ* militis *Anglicani* jugo, opportunitatem totius potiundi *Regni* Indigenæ arripiunt ſub *Oweni Row* Rebellium Archiſtrategi imperio, ſpretis quas ſolenniter pepigerant *Induciis*; armíſque ſubitò indutis, *Ormondii Marchionem* nil tale ferè opinantem interceperant, ni paulò antè admonitus per devia in *Dubliniam* ſe recepiſſet. Conſociatis deinde viribus, impellente *Papæ* (Bullâ prolatâ) *Nuncio* [a] cæteros qui mallent fidem *Induciarum* obſervare; omnes *Dubliniam Hiberniæ* metropolim obſidione terreſtri cingunt, dum eâdem operâ *Parlamentariæ* naves portum occludunt.

a *Bellū Regiis imminet & ab Hibernis & à Parlamentariis.*

Marchio [b] trium Gentium viribus impar, de ſtatu ſuo *Regem* admonet; Qui, ſi Civitatem defendere non poſſet, *Parlamento*, potiùs quàm in *Hibernorum* poteſtatem dilaberetur, tradi jubet. Articulis ergò pactis (quos inter, ſibi reſervata eſt *Regem* adeundi copia, quâ totius rerum *Hibernicarum* proceſſûs Ipſi rationem redderet) *Marchio* in *Angliam* reverſus, *Regem* in Baſilica *Hamptonienſi* reperit circumfuſum milite pridem *Parlamentario*, nunc autem rebelli: Ubi admonitus ipſum iri comprehenſum *Parlamentario* juſſu, clàm ſeſe in *Galliam* ab ejus inſidiis ſubtraxit.

b *Cui impares, in manus Parlamentariorum tradunt quicquid à Regiis partibus ſtabat in Hibernia.*

Paulò pòſt, cùm *Rex* [c] *Inſulâ Vecti* Cuſtodiæ man-

c *Rege poſtea in*

mandaretur, & spes omnis adipiscendæ libertatis vel redintegrandæ Pacis Novatores, Decretis de non adeundo *Rege*, (de quibus postea fusiùs) præcidissent, novis monitis instructus & *Proregis* titulo in *Hiberniam* transvectus, omnimodè incumbit, ut pace quàm posset optimâ factâ, *Anglos*, *Scotos Hibernósque* consociaret *Regis* in suppetias.

Custodiam dato, Marchio Ormondii redit novâ autoritate munitus, quâ partes omnes in unum conciliat ad Regem liberandum.

Huic Baro a *Inchiquinius* sese cum *Anglis* quotquot ejus parent imperio conjungit.

Hiberni b quidam sub *Prestoni Taffi*que vexillis, (qui pristinas inducias haud prorsus adversati) non dubitant socia signa admovere. Alii etiamnum suspensis hærent animis.

Scoti c ab hostilibus adversus *Regios* se temperant, & contra *Rebelles* ducunt, tanquam communem hostem; ac in unum tandem cum Marchione coalescere posse se, spem faciunt.

a *Cui se conjungunt Angli quam plurimi,* b *Hiberni quidam,* c *& Scoti.*

Nunc denuò *Dubliniæ* d Præfectus *Jonesius*, copiæque ibidem *Parlamentariæ*, iidem scilicet illi qui Inducias & Pacem cum Pontificiis ab *Ormondio* initam vehementissimis convitiis dirísque impetierant, tanquam de Religione actum foret, in eodem deprehensi sunt Meretricis *Babylonicæ* amplexu, quippe cum *Oweno Row* Rebellium Archistratego, cædibus & sanguine *Anglorum* infami, se tandem intimo fœdere aggregare, sociáque vexilla

d *Sed repugnante Præfecto Parlamentario, cum Rebellibus infensissimis initis articulis associato.*

vexilla jungere *Regios* & Proteſtantes adverſus, nihil erubeſcunt.

a *Reditur ad Angliæ turbamenta.*

Ab a *alienis* cladibus (nec prorſus tamen alienis, quarum contemplationem unico aſpectui ideo placuit ſubjicere, licèt temporum diſſitiſſimorum res forent, nè ſæpius excurrere neceſſe fuerit) redeamus ad *noſtras*, majoribus longè & apertioribus præliis, minori etſi ſtrage & perfidiâ, ſævientes; parciùs deflagrante (quod dolendum) diuturnioris mali fomite.

b *Præliatur Regem inter & Parlamentum.*

Siquidem b vario diu Marte, & diverſis locis, de ſumma rei pugnatum eſt inter copias *Regias* & *Parlamentarias* (*Parlamentariorum* deinceps etiam vocabulo intelligendi ſunt, qui *Senacula* ſeu Comitiorum ſedes *Londini* occupabant, quamvis numero ſecedentibus inferiores, quos tamen *Regii* non alio quàm *Rebellium* & *Perduellium* titulo perſtringunt.)

c *Victoriâ ad Regem inclinante, & Parlamentariis animo deſpondentibus,*

Pugnatum eſt, c inquam, diverſo eventu variis in locis, donec adſpirante *Regiis* vexillis fortunâ, animos apertè deſponderent *Parlamentarii*, indieſque à partibus ipſorum deficerent Factionis aſſeclæ.

d *Scoti in Belli ſocietatem invitantur.*

Redacti d in anguſtias *Senatores*, *Scotos* in Belli ſocietatem invitant; & ut refrigentem, & tantùm non extinctam Populi (quam pridem promeruerant) opinionem, & admirationem Zeli pro bono publico & Religio-

nis

nis puritate reſuſcitarent, & pecunias ſimul emungerent, notas recurrunt a ad Artes.

In b *Regem* ipſiúſque partes Commenta de novo cudunt; & paſſim ſpargunt inter populum, quaſi *Rex meram Tyrannidem meditaretur, omniúmque qui ex adverſo ſteterant poſſeſſiones fiſco addiceret, perſonas etiam ſub jugum miſſurus, neque veniæ locum cuiquam relinqueret, ut nec minima priſtinæ Libertatis veſtigia; quin & ut Religionis Reformatæ abdicatâ profeſſione, Papiſmum eſſet introducturus, unde omnes Miſſæ ſacrificio intereſſe cogerentur.* Aut iſtud nè ſit factum (nè imperitis argumenta pertinaciæ deficerent) vulgo perſuadent, *Regios milites humanis carnibus aſſuetos, eoſdem inter Epulas devoraturos; imò canes & equos iiſdem ferculis enutritos jam ſuis inhiare cadaveribus.*

a *Quibus artibus populum nutantem in ſuas partes conciliant, & Scotis lenocinantur:*

b *Commentis ſcil. adverſus Regem in vulgus ſparſis;*

Hoſtias inſignes aliquot *Juſtitiæ* c immolandos decernunt, (ſic enim ſub illa tempora apud rerum ignaros audiebat ſanguinolentis ſpectaculis Plebis captandæ ſtudium, & propriæ vindictæ cupido) *Hothamum* patrem & filium, *Caræum*; præcipuè verò, (ut arctiùs *Scotorum* animi devincirentur ſanguinis *Epiſcopalis* glutine) *Gulielmum Laud Epiſcopum Cantuarienſem*: hunc Perduellionis damnatum, partiario Procerum judicio, (quorum poteſtas omnis ſine Regio conſenſu antiquiſſimis Regni inſtitutis contra vel viliſſima capita mortis accerſen-

c *Hoſtiis juſtitiæ immolatis;*

dæ

vexilla jungere *Regios* & Proteſtantes adverſus, nihil erubeſcunt.

a *Reditur ad Angliæ turbamenta.*

Ab [a] *alienis* cladibus (nec prorſus tamen alienis, quarum contemplationem unico aſpectui ideo placuit ſubjicere, licèt temporum diſſitiſſimorum res forent, nè ſæpius excurrere neceſſe fuerit) redeamus ad *noſtras*, majoribus longè & apertioribus præliis, minori etſi ſtrage & perfidiâ, ſævientes; parciùs deflagrante (quod dolendum) diuturnioris mali fomite.

b *Præliatur inter Regem & Parlamentum.*

Siquidem [b] vario diu Marte, & diverſis locis, de ſumma rei pugnatum eſt inter copias *Regias* & *Parlamentarias* (*Parlamentariorum* deinceps etiam vocabulo intelligendi ſunt, qui *Senacula* ſeu Comitiorum ſedes *Londini* occupabant, quamvis numero ſecedentibus inferiores, quos tamen *Regii* non alio quàm *Rebellium* & *Perduellium* titulo perſtringunt.)

c *Victoriâ ad Regem inclinante, & Parlamentariis animo deſpondentibus,*

Pugnatum eſt, [c] inquam, diverſo eventu variis in locis, donec adſpirante *Regiis* vexillis fortunâ, animos apertè deſponderent *Parlamentarii*, indieſque à partibus ipſorum deficerent Factionis aſſeclæ.

d *Scoti in Belli ſocietatem invitantur.*

Redacti [d] in anguſtias *Senatores*, *Scotos* in Belli ſocietatem invitant; & ut refrigentem, & tantùm non extinctam Populi (quam pridem promeruerant) opinionem, & admirationem Zeli pro bono publico & Religionis

nis puritate resuscitarent, & pecunias simul emungerent, notas recurrunt a ad Artes.

In b *Regem* ipsiúsque partes Commenta de novo cudunt; & passim spargunt inter populum, quasi *Rex meram Tyrannidem meditaretur, omniúmque qui ex adverso steterant possessiones fisco addiceret, personas etiam sub jugum missurus, neque veniæ locum cuiquam relinqueret, ut nec minima pristinæ Libertatis vestigia; quin & ut Religionis Reformatæ abdicatâ professione, Papismum esset introducturus, unde omnes Missæ sacrificio interesse cogerentur.* Aut istud nè sit factum (nè imperitis argumenta pertinaciæ deficerent) vulgo persuadent, *Regios milites humanis carnibus assuetos, eosdem inter Epulas devoraturos; imò canes & equos iisdem ferculis enutritos jam suis inhiare cadaveribus.*

Hostias insignes aliquot *Justitiæ* c immolandos decernunt, (sic enim sub illa tempora apud rerum ignaros audiebat sanguinolentis spectaculis Plebis captandæ studium, & propriæ vindictæ cupido) *Hothamum* patrem & filium, *Caræum*; præcipuè verò, (ut arctiùs *Scotorum* animi devincirentur sanguinis *Episcopalis* glutine) *Gulielmum Laud Episcopum Cantuariensem*: hunc Perduellionis damnatum, partiario Procerum judicio, (quorum potestas omnis sine Regio consensu antiquissimis Regni institutis contra vel vilissima capita mortis accersendæ

a *Quibus artibus populum nutantem in suas partes conciliant, & Scotis lenocinantur:*

b *Commentis scil. adversus Regem in vulgus sparsis;*

c *Hostiis justitiæ immolatis;*

dæ

dæ nihil valet;) illos militari concilio Proditionis damnatos.

a *Precibus, Jejuniis, diebus Festis indictis; Imaginibus & Picturis superstitiosis publicè combustis;*

Preces [a] publicas & *Jejunia* indicunt; leviculis etiam de Victoriis *dies Festos*. Tabulas superstitiosas, quibus *Christi*, *Deiparæ Virginis*, aut *Sanctorum* imagines depictæ erant, publicè magnâque cum solemnitate igni & novo Martyrio devovent. Crucis Signa, & Obeliscos quibus Sanctorum imagines insculpebantur (quamvis in plateis *Londini* eminentioribus essent tum ornamento, tum usui) non vulgari cum devotione diruunt.

b *Episcopatu & Liturgiâ abrogatis; indicto Synodico Consessu,*

Episcopatum [b] etiam & *Liturgiam* abroganda pronunciant: horum vice novum Regimen & Cultûs Divini formam *Synodico Consessui* cudendum demandant, (de quo præter institutum fusiùs differenti Lector ignoscat.) Ad hunc duo ex unoquoque *Comitatu Concionatores*, iique ferventissimi tam *Episcoporum* quàm *Liturgiæ* hostes, nominatim à tertii ordinis Senatoribus evocati, confluunt: *Episcopales* etiam aliquot invitati, (cùm *Regio* jussu non corroboraretur Conventus) interesse detrectant. *Scotici* etiam celebriores Ministri intermiscebantur.

c *qui Catechismum, Fidei confessionem, & Re-*

Hi diu parturientes, tandem [c] edunt *Fidei Confessionem*, *Catechismum* qui Christianæ Religionis apices complectebatur, *Directorium* etiam, sive publicam colendi Dei normam; quo non formulæ, nec exemplaria efferebantur, sed manuductio quædam, quâ secun-

ſecundùm præſcripta ad omnes occaſiones capita, ad preces extemporaneas ſuopte ingenio effundendas novorum ſacrorum Myſtæ inſtituebantur: *Regimen* præterea *Presbyterianum*, cujus (ut & Cultûs) adminiſtratores conſtituebantur *Paſtores*, *Doctores*, *Presbyteri laici*, *Diaconi*; quos quatuor in Curiis, *Parochiali* ſcilicet, *Claſſica*, *Provinciali*, & *Nationali*, juriſdictione fungi oportebat.

gimen Eccleſiæ novum cudunt Presbyterianum.

Parochialis Curia ex *Laicis* duobus ad minimum *Presbyteris*, & *Paſtore* vel *Miniſtro* uno vel altero, pro ratione loci, conſtitit. Hiſce poteſtas in Parochianos erat, & hebdomadatim conveniendi jus; ubi penès ipſos eſſet ſiſtere *Parochianos*, de moribus & cognitione examen inſtituere, quos dignos cenſebant, in *Cœtum Eccleſiaſticum* admittere & *Cœnæ Dominicæ* privilegium; alios corripere, publicè admonere, vel ad tempus *Cœnâ Domini* prohibere, ſi quid commiſerint offenſæ quod ſcandalum Cœtui crearet. Qui ſub jugo ſe non dederunt, Ethnicorum numero & loco haberi.

Claſſicæ Curiæ ſemel in menſe vel ſæpius coire fas erat, quam *Delegati* ex duodecim ad minimum *Paræciis*, unus ſcilicet *Laicus*, *Eccleſiaſticus* alter, vel plures de ſingulis electi complebant. Hiſce de prædictis (præſertim ſi *difficultas* interveniret; vel *Appellatio*) cognoſcere licebat, in ipſos etiam

ani-

animadvertere Paſtores, in Miniſterii Candidatos *Ordines conferre*, *Anathematis* vibrare fulmen, præterea de ſcrupulis Conſcientiæ & Doctrinæ controverſiis determinare.

Provinciali Curiæ (quam Delegati ex omni Claſſe toto in diſtrictu vel Provincia, cùm *Laici* tum *Clerici*, conſtituebant) ſuperior in prædictis conceſſa autoritas. *Nationali* ſuprema, ut & Leges in *Eccleſiaſticis* figendi & refigendi, pœnas irrogandi graviores, & de rebus quibuſcunque ſpectantibus ad Mores vel Religionem ſtatuendi poteſtas. Ab ima harum ad ſummam licuit appellare.

Cæterarum nulli *Sectæ* ſui Cultûs libertatem indulgendam hi Delegati Synodici adnitebantur, ſed Gangrænæ inſtar reſcindendas omnes. Quod cùm à *Parlamento* (cui *Independentes*, *Eraſtiani*, *Catabaptiſtæ* & *Athei* intermiſcebantur) extorquere non poſſent, Plebs interturbat Sectarios Sacra peragentes, & ſaxis (dum rerum habenas *Presbyteriani* teneant) ſæpenumero penè obruit. In multis præter exſpectationem circumſcripta poteſtas; nec Regimen Presbyterianum *Parlamento* ratum eſſe jubetur niſi ad triennium, quo caperent experimentum *Comitia* quàm bene faceret ad ſalivam.

Immane[a] fuit quotos hæc novitia irritaverint crabrones. *Politici* & *Juris-periti* ſuccenſebant tot de novo ſtatui *Tribunalia* quot eſſent

a *Indignantibus quam-*

essent *Paræciæ* in *Anglia*, éaque ferè arbitraria, virísque maximam partem dominii impotentibus, rerum usu minùs edoctis, delegatum esse moderandi jus; suspectantes è longinquo, nescio quæ monstra malorum in *Familiis*, in *Paræciis*, in *Comitatibus*, & toto *Regno* exinde nascitura. Fremit maxima pars *Populi*,[a] submittendum examini in Rudimentis *Religionis*, quâ veteranos se profitebantur. Fræna mordent *Episcopali* Regimini & *Liturgiæ* devoti. Maximè verò *Independentes*, *Catabaptistas* cæteràsque *Sectas* urebat periclitata *Conscientiæ libertas*, quam unicè anhelabant; cujus gratiâ primi contra Regem signa sustulerant, toties armati steterant adversùs hostes; quam tot laboribus, expensis, vigiliis, periculis expetierant.

plurimis Politicis & jurisperitis, aliisque.

Nihilominus bellè Regimen *Londini* processit, mediocriter Civitates inter & Municipia populosa, Ruri verò frigidè; & triennio tentamenti elapso, nullo de novo sancitum decreto, vix palpitat ducítve spiritum. Et hæc de *Ecclesiasticis*, quæ etsi non unâ vice gesta, semel commemorare placuit.

Ad[b] Artes redeo cæteras quibus *Scotis* lenocinabatur. Inter quas hoc maximi momenti fuit, non minùs ad *Scotorum* animos sibi conciliandos, quàm clientelam inter *indigenas* augendam, quòd *Episcoporum* latifundia, ídque vili pretio, sub hasta posuerint; unde

b *Venduntur vili Episcoporum Fundi & Reditus:*

unde sectores innumeri confluxerunt, qui materiâ ruderibúsque Palatiorum, & sylvis excisis, pretium emptionis solventes, prædia ampla & integra Maneria gratìs ferè indipiscuntur: quibus offis deliniti, manibus pedibúsque quantam possunt operam *Parlamenti* rebus promovendis impendunt.

a Scoti consentiunt,

Scoti, [a] hostes *Episcoporum* infensissimi, sibíque metuentes, si *Rex* à *Parlamento* victoriam reportaret, & prædictis inescati nassis, in pactos Articulos consentiunt (quos inter primarius erat, qui Honestatis specie reliquis fucum & gratiam conciliabat, *nè quid noxæ Regiæ Personæ intentetur, nè quid fraudis Coronæ juribus vel Hæredibus fieret;*) Sacramento [b] etiam invicem à Senatoribus utriusque Consessûs inito, omnibúsque aliis incolis utriusque Regni in eadem verba adactis. Hoc *Nationale Fœdus* & *Ligam* vocant. In eo promittunt, *pro muneris & loci ratione, sese Reformatam in Ecclesia Scotica Religionem, quoad Doctrinam, Cultum, Disciplinam, Regimen defensuros; Religionem in Angliæ & Hiberniæ Regnis, quoad Doctrinam, Cultum, Disciplinam Regiménque juxta Dei Verbum & Ecclesiarum optimè Reformatarum Exemplar reformaturos; Ecclesiásque in tribus hisce Regnis ad arctissimam consensionem & uniformitatem in prædictis pro viribus adducturos; Papismum, Regimen Episcopale, Superstitionem, Schisma & Impietatem exstirpaturos;*

b inito Fœdere.

ros; Parlamenti in utroque Regno Jura & Privilegia, Regnorúmque Libertates conservaturos; & Regiæ Majestatis Personam atque Autoritatem (in veræ Religionis Libertatúmque Regnorum conservatione & defensione) protecturos; ut attestetur universus Orbis Conscientiis *suis de sua in Regem Fidelitate, perspectúmque habeat, debitam Regiæ Majestati potestatem & amplitudinem imminuendi nullum sibi animum aut intentionem subesse; omnes Incendiarios & Malignantes* (hisce perstringunt titulis omnes quicunque *Regiis* favebant partibus) *detecturos, ut publicas pœnas luant; firmam æternámque pacem inter duo Regna molituros; invicem quoque se defensuros omnes qui Fœdere hoc sese obstrinxerunt, & in isto constanter permansuros.*

Hujus [a] *Fœderis* paciscendi non postremi Autores *Independentes* & *Catabaptistæ*, *Oligarchici* & *Democratici*, ut & invitis & reluctantibus quibuscumque in hoc *Sacramentum* adigendis, præcipui & acerrimi: quanquam ex ipsis complures ab eodem consulto abstinuerint; nè scilicet hoc nomine ad *Regiæ Personæ* defensionem astringerentur. Notandum etiam, Conditionem *defendendæ Regiæ Personæ & Autoritatis in veræ Religionis Libertatúmque per utrumque Regnum conservatione*, propriis ipsorum Artibus, contra sensum & tenorem Fœderis ingestam, obtentu scilicet, *Regiæ tutelæ satis prospectum esse*

[a] *In quibus Independentes antesignani.*

esse aliis juramentis; repetitam ejusdem in isto promissionem Regis animum adversus Parlamentum obfirmaturam, animósque Plebis contra Parlamenti obsequia scrupulis oneraturam: revera tamen (quod postea constitit) ut *Regicidio* viam præstruerent, remotis quantum fieri potuit obstaculis. Istis inter *Scotos* & *Anglos* novandi studiosos peractis, hoc *Sacramento* [a] qui bonâ fide sese obstrinxerant, (quod viris optimis non paucis, quà metu perterritis, quà præstigiis & spe vanâ deceptis, contigit) *Presbyteriani* audire gestiunt. Aliis minoris notæ Factionibus, *Independentibus*, *Catabaptistis*, *Fanaticis*, sub eorum signis mereri non dedignantibus.

a *Qui bonâ fide hoc fœdere astringi se patiuntur*, Presbyteriani *audiunt.*

Hi [b] sæviunt immaniter in dissentientes qui Fœdere hoc sacrosancto teneri renuunt, quamvis contra Factionem *Parlamentariam* nihil antè admisissent, quamvis nullas impositiones & tributa detrectassent, imò sponte in militis *Parlamentarii* stipendia pecunias erogassent. *Curiones* præsertim *Ecclesiarum*, qui opimis fruebantur Beneficiis, ædibus bonis & reditibus, sequestri nomine spoliantur, ergastulis, & subterraneis carceribus inclusi per annos plures, imò navibus in fluvio *Thamesi*, ídque effervescente jam æstate, (deportatione intentatâ) nec auditâ causâ, neque accusatione allatâ, squalore, jejuniis & vigiliis macerantur.

b *Immaniter sæviunt in dissentientes.*

Ex [c] hujus *Fœderis Religione* (ut illuc unde

c *Fructus Fœderis.*

de digressus sum revertar) *Filii Patres*, *Patres Filios*, *Servi Dominos*, *Uxores Maritos* insectari, deferre, & spoliare, ad minimum, contrà sentientibus debita denegare officia docebantur.

Hisce de causis, multi contra Conscientiæ dictamina porrigunt ora *Sacramenti* capistro, & tandem (sive quòd *Regi* se crederent obnoxios, vel conscientiâ Sacramenti revera laborarent) se *Parlamenti* partibus seriò addixerunt.

Adversus [a] hoc multi passim Docti juxtà & Religiosi insurgebant, editísque Tractatibus ad volumina justa excrescentibus (inter quos *Judicium Oxoniense*, Opus irrefragabile, Latinè prodiit) convellebant, utpote Divinis Humanísque Legibus contrarium; nil opponentibus præter vim & argumenta bacillina Confœderatis.

[a] *Contrà disputatur.*

Hisce [b] prodromis artificiis præmunientes aditum in *Angliam*, viginti millibus armatorum in Boreales tractus infusis, bellum *Parlamenti* causâ *Scoti* capessunt, qui *Regi* se in *Anglicis* negotiis nihil molestiæ facessuros sanctè promiserant. Sed priùs mittunt ad *Regem* pro forma *Delegatos*, qui suaderent, suâ sponte pronum satis, ut in gratiam cum *Parlamento* rediret, & sese arbitros controversiæ obtruderent. Sed cùm eos *Rex* ceu iniquos *Judices* repudiaret, juberétque ut res suas domi curarent; indicto contra Leges

[b] *Scoti in Angliam denuo irrumpunt.*

Regio

esse aliis juramentis; repetitam ejusdem in isto promissionem Regis animum adversus Parlamentum obfirmaturam, animósque Plebis contra Parlamenti obsequia scrupulis oneraturam: revera tamen (quod postea constitit) ut *Regicidio* viam præstruerent, remotis quantum fieri potuit obstaculis. Istis inter *Scotos* & *Anglos* novandi studiosos peractis, hoc *Sacramento* [a] qui bonâ fide sese obstrinxerant, (quod viris optimis non paucis, quà metu perterritis, quà præstigiis & spe vanâ deceptis, contigit) *Presbyteriani* audire gestiunt. Aliis minoris notæ Factionibus, *Independentibus*, *Catabaptistis*, *Fanaticis*, sub eorum signis mereri non dedignantibus.

[a] *Qui bonâ fide hoc fœdere astringi se patiuntur*, Presbyteriani *audiunt.*

Hi [b] sæviunt immaniter in dissentientes qui Fœdere hoc sacrosancto teneri renuunt, quamvis contra Factionem *Parlamentariam* nihil antè admisissent, quamvis nullas impositiones & tributa detrectassent, imò sponte in militis *Parlamentarii* stipendia pecunias erogassent. *Curiones* præsertim *Ecclesiarum*, qui opimis fruebantur Beneficiis, ædibus bonis & reditibus, sequestri nomine spoliantur, ergastulis, & subterraneis carceribus inclusi per annos plures, imò navibus in fluvio *Thamesi*, ídque effervescente jam æstate, (deportatione intentatâ) nec auditâ causâ, neque accusatione allatâ, squalore, jejuniis & vigiliis macerantur.

[b] *Immaniter sæviunt in dissentientes.*

Ex [c] hujus *Fœderis Religione* (ut illuc unde

[c] *Fructus Fœderis.*

de digressus sum revertar) *Filii Patres*, *Patres Filios*, *Servi Dominos*, *Uxores Maritos* insectari, deferre, & spoliare, ad minimum, contrà sentientibus debita denegare officia docebantur.

Hisce de causis, multi contra Conscientiæ dictamina porrigunt ora *Sacramenti* capistro, & tandem (sive quòd *Regi* se crederent obnoxios, vel conscientiâ Sacramenti revera laborarent) se *Parlamenti* partibus seriò addixerunt.

Adversus [a] hoc multi passim Docti juxtà & Religiosi insurgebant, editísque Tractatibus ad volumina justa excrescentibus (inter quos *Judicium Oxoniense*, Opus irrefragabile, Latinè prodiit) convellebant, utpote Divinis Humanísque Legibus contrarium; nil opponentibus præter vim & argumenta bacillina Confœderatis.

[a] *Contrà disputatur.*

Hisce [b] prodromis artificiis præmunientes aditum in *Angliam*, viginti millibus armatorum in Boreales tractus infusis, bellum *Parlamenti* causâ *Scoti* capessunt, qui *Regi* se in *Anglicis* negotiis nihil molestiæ facessuros sanctè promiserant. Sed priùs mittunt ad *Regem* pro forma *Delegatos*, qui suaderent, suâ sponte pronum satis, ut in gratiam cum *Parlamento* rediret, & sese arbitros controversiæ obtruderent. Sed cùm eos *Rex* ceu iniquos *Judices* repudiaret, juberétque ut res suas domi curarent; indicto contra Leges

[b] *Scoti in Angliam denuo irrumpunt.*

Regio

Regio nomine, ſed ſuâ autoritate, *Parlamento*, Bellum ſociale denunciant.

a *Rex ſibi proſpicit.*

Rex a præſcius tempeſtatem in ſe ſuóſque ruituram, ſibi quantum potuit ex adverſo proſpexerat. *Proceres* & minorum gentium *Senatores*, qui de *Senatu* pulſi, nec dum *Rempublicam* deſerere officii ſui ducentes, ad *Regias* b partes ſe contulerant, (quorum *illi* numerum quadrageſimum, unà cum *magni Sigilli Cuſtode*, *hi* ducenteſimum excedebant) *Oxonium* transferunt *Comitia*; ubi non priùs ad *Arma* quàm ad *Conſilia* apud *Regem* admiſſi, *Conſeſſum* pro *Comitiorum* more *Autoritate Regiâ* peragebant, de *Regni* negotiis pacatiùs illic deliberaturi; ubi nihil ad *Parlamenti* poteſtatem dignitatémque deerat præter parietes, & conſtitutum *Regio* Edicto *Senatûs* habendi locum.

b *Parlamentum* Oxonii.

His id unicè à *Rege* propoſitum erat, ut, quantum in iis eſſet, procellam averterent, vel ut ſuſtineri commodiùs poſſet proſpicerent. Scriptis itaque monent hi *Senatores* Nationem *Scoticam*, nè hoſtiliter *Angliæ* Regnum & *Regem* invaderent, nec legem Pacificatoriam pridem ratam violarent: *Perduellionis* eſſe crimen pronunciant, armis *Regem* invadere; nec minùs Gentem exteram, eo inconſulto, in *Regnum* accerſere: *Senatores* apud *Weſtmonaſterium* etiamnum ſedentes, *utroque nomine læſæ Majeſtatis reos*. Pecunias etiam, quas poſſent exhauſtæ Provinciæ &

Civi-

Civitates quæ *Regi* adhuc parebant ſuppeditare, ad duplicis futuri Belli ſumptus ferendos, erogandas decernunt.

Rex a etiam literis obnixè deprecatus eſt hanc prævaricationem, & programmate prohibet, *nè ſubditi tot nexubus obſtricti Rebellibus ſubvenirent*; quibus novemdecim *Proceres* nomina ſubſcribunt: quod, inaudito Subditorum exemplo, qui *Scotiâ* potiti ſunt carnificis manu publicè cremari jubent.

a *Rex ſcribit ad Scotos.*

Marchioni Hamiltonio b imperatur ut domi ſuæ *Scotos* contineat, nè ſe alterius *Regni* negotiis immiſceant. Qui poſtea (cùm malâ illum fide munus præſtitiſſe innoteſceret) ad *Regem* à *Scotia* periculi prætextu transfugiens, Cuſtodiæ mandatur. c *Comes Montis-Roſanus*, Archiſtrategi & *Pro-Regis* titulo auctus, in *Scotiam* tranſire jubetur, ut à fovendis in *Anglia* turbamentis revellerentur, domi ſuæ reciprocè perturbati: quo munere *Comes* ſtrenuè functus, exiguâ manu militum, eâque tumultuariâ, plenos exercitus in fugam vertit, depopulatâ paſſim Regione.

b *Marchionem* Hamiltonium *mittit in Scotiam, ut retraheret.*

c *Ab eo delnſus Comitem* Montis-roſanum *mittit.*

Cæterùm d haud minùs incepta *Scoti* perſequentes, ab *Anglia* revelli ſe non patiuntur, donec ope *Fairfaxiani* militis *Regii* exercitûs non exiguam partem (quam diu diſtinuerant à debellandis alibi *Parlamentariis*) funderent, *Neo-caſtrum* expugnarent aliáque

d *Scoti tamen perſequuntur bellum adverſus Regios, diſtinent, fundunt.*

 Muni-

Munimenta, nec non victoriam in Australem plagam promoverent. Unde indies inclinat res *Regia*, ac labitur tandem, cedente *Parlamentariis* undiquaque Victoriâ.

a *Regiæ partes inclinant.*

Rex [a] tandem, dissipatis plerisque Copiis, attritisque viribus, hinc *Scotorum*, indè *Parlamentariorum* impetu, deficientibus stipendiis, gliscentibus inter *Præfectos copiarum* & *Proceres* Factionibus, (nè minimè lateat Divinæ vindictæ vis, cui frustrà humanis quibuscunque viribus obsistitur) primò *Londinum* venire, [b] fideíque *Parlamentariæ* se committere animo versabat; deinde *Exercitûs Anglicani* in amplexus se conjicere: sed ab utrisque rejectus, rebus in creperis audaci consilio usus, in *Scotorum* se manus tradit, stipulante salutem & æquas conditiones *Legato Gallico*, (qui tunc temporis in *Scotorum* castris commorabatur) ut & *Ducibus* quibusdam *Scoticis*.

b *Rex cùm frustrà tentarat Anglos, in Scotorum manus concedit.*

c *Simultas inter Oligarchicos & Democraticos Anglos & Scotos priùs nata latiùs disseminatur.*

Hinc [c] simultates inter *Scotos* & *Anglicanos Oligarchicos* & *Democraticos* priùs natæ, latiùs disseminantur, & penè in bellum erumpunt.

d *Irritamenta quibus lacessunt Scotos;*

Jam tum mox stipendiis fraudare *Scotos*, necessitatem ipsis imponere, victum & pecunias à *Provinciis* [d] in quas Castra moverant extorquendi, indè odio exponere, extenuare merita, derogare fortitudini gentis, *Mercenarios* & *Conductitios* appellare (dum ipsi interim non aliam iis reponunt præter op-

opprobria mercedem;) minari insuper aperto *Marte* exturbaturos *Regno*, irritare palàm, & adversùs signa movere. Nec multum ausi [a] contrâ hiscere *Presbyteriani Angli*, (qui *Scotis* bene volebant) nè viderentur alienæ Gentis insolentiæ potiùs consulere, quàm suorum popularium dignitati.

a *continentibus se Presbyterianis.*

Tandem [b] post longas altercationes, *Scotis* præ se ferentibus per *Leges Naturæ*, *Nationum*, *Hospitii*, *non licere sibi Regem*, *qui ultro cesserat in eorum potestatem*, *Parlamentariis tradere*; *Oligarchicis* & *Democraticis* nostris *Comitiorum* nomine contrà urgentibus, *non licuisse Scotis Regem in suum exercitum admittere intra Angliam & stipendiis Anglorum militantibus*, *multò minùs penès se invito Parlamento retinere*; præmissis pro forma disceptationibus quibus [c] pretium augerent, *Regem* in *Parlamenti* manus tradere statutum. Quam Prævaricationem ut stolâ speciosâ amicirent, *Regem* ad *Fœdus nationale* provocant; *sine hoc vinculo*, *non ipsis licere in Scotiam ducere* prætexentes. Hoc pollicetur *Regia* Majestas sese astrictum iri, modò scrupulis Conscientiæ de Politia *Ecclesiastica* satisfiat: quod munus demandatur *Scotorum* tum temporis Oraculo *Hindersono* Concionatori, infausto non minùs quàm irrito successu. Vulgatis enim verbatim disceptationibus, *Regi* Palma ferè omnium suffragiis adjudicatur. Sed Pecunia vincit. *Scoti* Cen-

b *Altercationes inter Scotos & Parlamentum Anglicanum.*

c *Scoti pecuniis acceptis tradunt Regem in Parlamenti manus, prætextu quòd Fœdere se noluerit adstringi.*

tum librarum millibus monetæ *Anglicanæ* receptis, centum aliis intra annum promissis, Angliâ cedunt, relicto *Rege Parlamenti* ad arbitrium; eâ tamen interpositâ Cautione, *nè quid noxæ Regiæ* (quod absit) *Personæ intentetur, atque Ipse intra aliquam Basilicam reciperetur, ità ut Majestati non minùs quàm tutelæ prospiceretur, unde tentari posset Argumentis ab utraque Natione ad Propositiones utriusque ratihabendas.*

a *Rex à Delegatis Parlamentariis exceptus deducitur in Angliæ meditullium.*

Rex a *Neo-castro* exceptus à Delegatis *Parlamenti*, quatuor scilicet *Proceribus* & octo Consessûs Inferioris *Senatoribus*, cum Militum satellitio deducitur ad *Holdenbii* palatium inter *Coritanos* agro *Northamptoniensi* situm, ubi splendidam quidem, sed arctam passus est custodiam; omnibus scilicet longè amolitis qui *Regis* unquam partibus studuisse vel suspecti essent, imò & *Sacellanis*, quos ardenter non unis ad Comitia scriptis expetebat.

b *Novatores inter se dissentiunt.*

Non ampliùs dissimulata *Victorum* b studia, de præda & imperio concertantium, in diversa *nomina* & *Sectas* abierunt; quas omnes unico *Novatorum* & *Factiosorum* nomine priùs perstrinximus, nunc in suas Classes dirimemus, atque c etiam quo astu quibúsque gradibus ad principatum contenderint qui jam rerum potiti sunt, enarrabimus. Quod ut clariùs innotescat, ad aliquot secula retrospicere non pigebit. *Fa-*

c *Digressio ad enarranda Novatorum excordia, progressum, sectas, & studia.*

Factionis a semina non diffiteri licet ab ipsa Reformata Religione introducta in *Angliam* jacta fuisse. Nec est quòd hinc *Pontificii* glorientur, qui cæteris præmonstrarunt exempla, *Regum* Coronas & Sceptra mitræ *Papali* & *Petri* Clavibus subjiciendi; nec minùs *Regibus* infesti adversantur, quos deturbatos è fastigio, pugionibus Sicariorum confodiendos exposuerunt.

a *Semina inter reformandam religionem jacta;*

Ab eo tempore *quidam* b, nec multi ii, *Romæ* valedicendum in omnibus contendunt; nec *Regiminis* vel *Politiæ Ecclesiasticæ*, nec *Liturgiæ*, aut *Ceremoniarum* volam vel vestigium relinquendum esse.

b *de Regimine Ecclesiastico, Liturgia, Ceremoniis;*

Plures verò & prudentiores (saltem suo sensu) superflua & superstitiosa abdicare satis esse rati, *Regimen Episcopale*, nec non *Liturgiam* reformatam, retinenda statuunt: *illud*, quòd *Civili* & *Monarchico* Statui congrueret; *hæc*, quòd pia colendi Dei forma, & publicis usibus accommodata videretur.

Ambo c ista, quòd ab usque avitis temporibus deducerentur, hoc insuper consilio, nè subitæ mutationis ab Extremo ad Extremum periculum facesserent, placuit *Regibus* cum *Parlamentis* Legibus sancire, pœnis haud levibus irrogatis siqui adversùm sentirent.

c *quas placuit Regibus & Parlamentis sancire.*

Hinc primò Simultates d, Velitationes postea, &, grassante disputandi licentiâ, Controversiæ acriores; & (ut fit inter fratres de rebus

d *Unde Disputationes & controversia:*

rebus ad *Religionem* ſpectantibus) tandem acerrimæ digladiationes, (inſufflantibus utramque partem *Pontificiis* & malè feriatis.) Odio & irâ internecinis mutuò accenſis, Opprobria & famoſi [a] Libelli jactantur ab *Anti-hierarchicis* vel, horum nomine, *Jeſuitis*. Suſpenſiones, Privationes, Vincula, Exilium regeruntur ab *Epiſcopis* & *Curiis Eccleſiaſticis*.

Sed Odium [b] in *Præſules* conflavit iſta ſeveritas, etſi Legum ad præſcripta ferè exerceretur; & *Anti-hierarchicis* Miſericordiam peperit, eóque majorem, quòd Conſcientiæ gratiâ & purioris Cultûs deſiderio lucere viderentur, moribus ſeveris eſſent, in Concionibus vehementes, Precibus & piis officiis prompti, uno verbo, ad cætera boni. Hinc multi *Municipes*, *Generoſi* etiam & *Nobiles* ipſis patrocinari, eóſque in ſinu fovere, tandem unà ſentire, & in *Hierarchiam* [c] ſimul conſpirare.

Cujus cùm excidium deſperarent à *Regibus* impetrandum, à *Parlamento* conſequi ſperant [d], eóque conſilio *Regiam* poteſtatem imminutum eunt, evectâ *Parlamentariâ*; & *Sectarum* omnium, *Fanaticorum*, turbonum & Seditioſorum colluvie adjunctâ auctiores viribus facti, *Regiam* [e] inter *Prærogativam* & *Populi Libertatem* (quæ ſuis terminis bene cohæ-

a *Famoſi libelli ab anti-hierarchicis; Suſpenſiones, Privationes, &c. ab Epiſcopis.*

b *Inde Odium in Epiſcopos, miſericordia pro Anti-hierarchicis,*

c *& conſpiratio adverſus Hierarchiam;*

d *quâ Secta omnes & ſeditioſi conveniunt,*

e *injectis Regem inter & Parlamentum Scrupulis, ut patrocinio Parlamentariæ cauſæ ſuſcepto populares audiant,*

cohærebant) malè dividunt, eásque inter se disterminant, ut eâ captatâ occasione, amoris publici speciem induerent, & bono populi velificare crederentur.

Tandem inter Vulgus a nacti autoritatem, in *Senatorium* munus suffragiis cooptati, institutæ telæ nervis omnibus incumbunt, nil præter *Populi Jura*, *Parlamentaria Privilegia*, *publicam Libertatem* crepant, *Magistratus* & *Aulicorum* delicta resecant ad vivum & insectantur, *Reipublicæ* b carpunt *Administrationem*, in omnibus *Regiæ* Potestati labefactandæ & famæ minuendæ satagunt.

Commoda occasio suis machinationibus accidit. Dum imperante c *Jacobo Ferdinandus* Comes *Palatinus Rheni*, Gener regius, bello *Germanico* proscriptus, cum omni familia à *Cæsariano* milite patriâ pelleretur, *Reformatæ* Religionis Causa toto orbe periclitatur, *Regia* proles patrimonio spoliatur. Illa asserenda, hæc in integrum restituenda speciosè obtenduntur futuris Machinationibus.

Hisce prætextibus *Regem* implicare bello, sed frustrà, futuri sagacem, adnituntur; donec eorum impulsu, mediante *Principe* Carolo, & æquas pacis conditiones respuente *Cæsare* d, exstimulatus ad arma consurgeret.

Indicto Bello e, fervente apparatu, & totâ

a *& in ordinem Senatorium quando data opportunitas exoptarentur.*

b *Ubi carpunt administrationem Regni.*

c *Ex bello captant occasionem Regem & Senatum committendi.*

d *Rex bello implicatus, & Parlamenti*

Europâ quid *Anglia* parturiret exſpectante, *Regem* deſtituit *Parlamentum*, neſcio quibus querelis leviculis de cauſis excitatis, & ſuſpicionibus interjectis Autores extant; unde ni ludibrio eſſe maluerit, moriente *Jacobo*, Regi CAROLO incumbit propriâ autoritate cogendi pecunias, impoſitiones inuſitatas & Tributa irrogandi Neceſſitas, non ſolùm obſoletis Legibus in uſum revocatis, ſed & novis interpretamentis adhibitis; intermiſſâ *Parlamenti* in difficilioribus rebus indicendi conſuetudine.

ope deſtitutus, neceſſitatem habet; extra ordinem pecunias erogandi ſine Parlamentis.

Hinc Indignatio populi [a], hinc querimoniarum ſeges; hinc ſubditi *probi*, *honeſti*, & procul à novandi ſtudio, quos metus inceſſerat *publicæ Libertatis* imminuendæ, machinari, miſcere conſilia, jungere vires cum *Turbonibus*, quibus exæſtuanti *Regis* potentiæ, & in Deſpoticam (ut videbatur) creſcenti, remoram injicerent.

a *Hinc ira & metus, & adverſus Regem combinatio.*

Hi omnes primò *Cathari* vel *Puritani* per ludibrium appellabantur, communi nomine *Sectarum* & partium, quæ ſpes diſpares & invicem contrarias animis agitarent.

Inteſtino ſæviente bello, poſtquam *Scoti* adventarant in *Parlamenti* ſuppetias, & *Fœderis Nationalis* [b] plurimi capiſtrum admiſerant, caput ſupra cæteros attollunt *Presbyteriani*, opibus & numero potentiores: nec Novatorum crimine vacant, qui *Regimine Eccleſiæ* & *Liturgiâ* abolitis, *Directorium* & *Pres-*

b Presbyteriani *quando primò nomen publicè venditarunt.*

Presbyterium introduxere, nec non Statum Civilem à *Monarchico* in [a] *Ariſtocraticum* immutatum ibant, ſervato Nomine & Perſonâ *Regis*; ſuis adhuc ſub ſignis militantibus Factionibus cæteris, nec quid animis agitarent adhuc ſatis prodentibus.

a *Ariſtocratici*.

Deinde *Independentes* [b] pauci melioris luti, & de grege *Anabaptiſtarum* aliqui, qui *Regimen Eccleſiaſticum* nullum Nationale ſtabilitum optabant, & quibus magis arridebat *Democratia*, ſervato tamen *Regis nomine* & *perſonâ*. Præcipuè tamen iſta Factio, cui quidem hæc appellatio pro merito inuri debet, è pauculis *Presbyterianis* rigidiſſimis, maximam partem [c] *Acephalis*, *Catabaptiſtis* & *Fanaticis* conſtabat, qui penitus evulſis *Monarchiæ* radicibus, & deletâ *Perſonâ*, *Familiâ*, & *Nomine Regio*, *Oligarchiam* nonnulli, *Anarchiam* alii, *Democratiam* plurimi exſtruere conabantur; addo etiam *Chriſtocratiam* [d], quam non pauci anhelabant, quâ dejectis è faſtigio & conculcatis mundanis Magiſtratibus & Autoritate profanâ, *Chriſtus* cum *Sanctis* ſupra improbos imperium in terris exerceret.

b *Democratici qui*.

c *Oligarchici*.

d *Chriſtocratici*.

Hiſce præſertim [e] *Novatorum* & *Factioſorum* ſtigma urendum; qui etſi in contraria collimarent omnes, & aliquandiu *Presbyterianis* ſub ſignis mereri non dedignarentur, eos tamen furiarum inſtar facibus exagitabant civiles in diſcordias, donec po-

e *Quibus Novatorum titulus maximè congruit*.

testatem nacti, (cui paulatim sese insinuaverant) ausi sunt divortium facere, & tandem propria venditare nomina, & quæ agitarent publicitus attollere.

a *Horum Origo & artes,*

Hi [a] Factiosi à teneris turbarum incrementis vix ullo distinguebantur titulo; sed *Patriotarum* & *Religiosissimorum* hominum larvâ tegebantur. At rerum miscendarum & Civilis belli inflammandi [b] occasionibus invigilabant, sedulò insufflabant; & mox flagrante bello, turbatóque *Reipublicæ* statu, nè dissidia componerentur, nervis omnibus adnitebantur *Regem* irritare adversus *Senatum*, *Senatum* vicissim in *Regem* exulcerare, Poma contentionis undique spargere, *Plebem* verò quavis aurâ leviorem huc illuc agitare in fluctus atque miscere, ut *Demagogi* assolent.

b *quibus omnia miscent,*

c *bella suscitant.*

Cum [c] ità bene felicitérque verteret *Regem* calumniandi, & per omnia odium in *Principem* congerendi solertia, à *Rege* primùm, deinde etiam à *Pace* animos populi circumagunt. *Comitia*, [d] si quando vel ab iis Postulata ad *Regem* mittenda, vel ipsis à *Rege* transmissa observarent, quibus obductis contentionis & Belli cicatricibus, Pacem restitutum iri probabile erat, [e] injectâ fuscinâ perturbant: in secundis prætumida postulant, *nè quod jam ferè adepti sunt vi & Armis, precariò & pactis conditionibus acquirerent*; reflante verò fortunâ, statim despon-

d *Pacem coalituram impugnant,*

e *quibus artibus.*

dentes animos obtestantur, *Nè isto in statu de pace redintegranda cogitarent, cùm, afflictâ fortunâ, durioribus conditionibus inire necessum foret; nec tantum excideret honoris Parlamentarii cura, ut quicquam facere metu & vi coacti videantur.*

Etiam rumoribus sparsis, fictis literis, testibúsque subornatis, nescio quas Machinationes, dolos, & monstra periculorum speciosis amicitiæ larvis subesse clamitant. Per omnia amoris publici viscera, per fidem quâ tenebantur, per *Reipublicæ* & *Christi* Ecclesiæ charitatem obtestantur; longis orationibus & argumentis contendunt, ut *incertam potiùs Belli aleam subeuntes, indè Dei* (sic placuit appellare) *suffragium de re tanta expectarent, quàm pactis cum Rege conditionibus infidis & Reipublicæ damnosis Fœdus ægrum ferirent.*

Istis Artibus creduli & in suspicionem proni, adde etiam & meritorum conscii, facilè irretiti, conditiones adeò duras *Regi* obtrudunt, ut illis salvâ Conscientiâ, cum Honore & amicorum incolumitate, consentire non licuerit; Literæque & Proposita *Regiæ Majestatis*, licèt æquissima, & sæpius (vicies penè) transmissa, súsque déque habita rejicerentur.

Interim a opportunitatem Belli ad sua commoda trahentes hi boni viri, dum ipsi *publicæ Libertatis Propugnatores* sese venditant,

a *Interim bellum ad sua commoda trahunt.*

tant, *Zelúm*que *Religionis* asserendæ plan. Divinum præ se ferunt, ingerunt se maximis & quæstuosissimis Reipublicæ muneribus. Deinde, a radicibus latiùs actis, in *Conspirationem* alios post alios pertrahunt, & tum in *Comitiis* tum in *Provinciis* uberes progressus faciunt; *hic* levem *Plebeculam* ad *Petitiones* exhibendas commovendo, vel potiùs *Populi* nomen *Petitionibus* à duobus tribúsve suæ Factionis concinnatis affigendo; *illic* verò Autoritatem *Senatorum* per fraudes & astutias technis propriis accommodando.

a *Eorum incrementa;*

Hoc b factu non adeò difficile erat, dum vel primo manè vel concubiâ nocte, aut non comparentibus qui diversa censebant *Senatoribus*, aut ad privatas commoditates procurandas dilapsis, captarent omnes Suffragiorum ferendorum opportunitates, & per sinciput prehenderent secuturam Occasionem; ità ut minor pars, sed vigilantior, majorem, sed minùs sedulam, paulatim circumveniret.

b *indefessa sedulitas in Comitiis,*

Siquid inter *Comitia* disceptandum in medium proferretur quod minimè conclusum vellent, aut molitionibus suis adversaturum è longinquo prospicerent, manibus pedibúsque contrà eundo, vel quæsitis diverticulis, aut injectis inter æstus disputandi scrupulis, ut rei determinatio in aliud tempus distineretur procurabant. Si major Suf-

fra-

fragiorum numerus horum vicisset sententiam; captabant aliunde occasionem alicujus Sciti sanciendi quod infringeret prioris nervos, & scopum eluderet. Si quid animis volutassent quod suspicionem crearet adversariis, aut quod plenis & frequentibus Comitiis obtineri posse desperarent, fictis Necessitatibus, aut negotiis revera urgentibus, ablegandos rus *Presbyterianos* curabant: quibus peregre agentibus, & *Rempublicam* causâ nihili destituentibus, miro Suffragiorum consensu quidvis apud se decernebant ratùmque habebant.

Neque [a] indè parùm res suas promovebant, quòd solerent privata agitare conciliabula & conventus; ubi collatis invicem sententiis, quod in rem esset prospiciebant, quomodo se publicè gererent, & quas quisque partes sustineret antè providebant.

[a] *& privatis conciliabulis.*

Hisce & istiusmodi [b] artibus non levem adepti potentiam *Novatores*, divortio (ut suprà diximus) à *Presbyterianis* facto, in ipsos signa vertunt, *Independentium* titulo (an Ἀκεφάλων potiùs dixerim?) qui Sectis omnibus in genere quadraret arrepto (nato indè nomine, quòd nullius *Ecclesiæ Nationalis*, nullius *Civilis* Ordinis ab arbitrio pendentes, omnia ad *Doctrinam Regiménque Ecclesiasticum* spectantia intra privatos Cœtus administrarent:) non quòd *Religio* magnopere cordi fuerit horum plerisque, sed quò spe-

[b] *Potentiam adepti Independentium utuntur titulo:*

speciosa ista professio latissimam panderet *Sectis* omnibus fenestram, *Catabaptistis*, *Fanaticis*, *Millenariis*, &c. unde Factionis suæ numerus & potentia intumesceret. *Fratres* etiam & *Sancti* (quòd sic se mutuò compellarent) ab aliis per ludibrium appellabantur.

a latè familiam spargunt, sese omnium hominum geniis accommodando.

Nihilominus [a] quò latiùs Familiam dissseminarent, fictâque humanitate & cedendi atque obsequendi alacritate complurium aucuparentur benevolentiam, cujusvis farinæ hominibus solicitè sese accommodant, & congruis cujusque ingenio illecebris pertentant animos; *Religiosis* Divini Cultûs reformationem pollicentes; Concionatoribus factâ spe redituum *Episcoporum* & *Decanorum*, *Presbyterii* quoque lege sanciendi, salvâ piis modestè dissentientibus libertate; *Schismaticis* licentiam, *Hæreticis* impunitatem bonâ fide præstantes; *Ambitiosos* honore titulísque inescantes; *Avaris* pecunias, vel compensationis vel stipendii nomine, persolvi procurantes; minas *Obnoxiis* intentantes; *Facinorosis* asylum aperientes: &, ut verbo dicam, videbant neminem propositis ipsorum [b] obstinatè inimicum, quem non Emissariis & exploratoribus passim dispositis, literis interceptis, verbis & actionibus in sequiorem sensum detortis, in suspicionem & discrimen pertraherent. Neminem in Clientelam

b Adversos insectantur.

lam[a] admittebant, quin ei (licèt flagitiosissimo, maximísque facinoribus infami) in omnibus patrocinarentur: quos inter, *Oratorem*, Domûs inferioris, hominem promovendis rebus suis idoneum, cùm repetundarum teneretur, impunitate oblatâ pecuniísque elargitis sibi adsciscunt socium, rationibus eorum non minùs inservíturum, eóque, utì par est, fideliorem, quò magìs obnoxium.

a *Pronis patrocinantur quibuscunque.*

Novi[b] & speciosi quidem *Decreti* obtentu, quo *Senatum* quasi refingere & integritati suæ restituere velle se aiebant, quod spontaneæ sui ipsius *abnegationis*, sive Ἀρναυτίας, nomine sanctiùs incrustarunt *Presbyterianis* nervos maximè succiderunt, propriis confirmatis viribus. Hoc enim instituto cautum est, nè quis ex utrovis Senaculo, post præfinitum diem, sive Castrensi,[c] sive quæstuario fungeretur officio: quo effectum est ut æmulæ Factionis plures cedere muneribus tenerentur, quibus sese immiscuerant.

b *Prætextu decreti ἀρναυτίας Presbyterianos eludunt,*

b *Quæstuariis & militaribus muniis fraudant,*

Hinc totius quasi *Civilis status* immutandi, universæ quoque *Militiæ novo* pro *Modulo* (utì tunc loquebantur) ad nutum & arbitrium suum disponendæ, ansa arripitur; quibus administrandis magna ex parte sufficiuntur *Factionis* istius Candidati[d]; quin nec abstinere brevi ab eorum ambitu potuerunt ipsi *Senatores Oligarchici* & *Democratici*, avidè con-

d *quibus seipsos & assectas ingerunt.*

conquiſitis, interdum (ubi deficiebant) arreptis occaſionibus, & Decreto ſolenniori Ἀ'φραυτίας in Φιλαυτίας ſtudium planè verſo.

a Novi ductores Exercitûs, b Fairfaxius, *Exercitui* a præficiunt (ſepoſito qui genio ſuo minùs quadrabat *Eſſexio*) *Equitem Thomam Fairfaxium* b, *Ferdinandi* Baronis filium qui ſupererat unicum, bellicoſum quidem, & ſuâ naturâ probum, ſed ingenio ad ſuſcipienda & exequenda imperia accommodato paratóque, telíque inſtar certiſſimo ictu petere quò ferientis manus deſtinaret; unde partibus ab utriſque faciliùs eligebatur. Huic *Hypoſtrategi* titulo, Moderatoris verò intentione, adjungebatur *Cromwellius*; qui decocto ad aſſem ferè non admodum liberali patrimonio, reſarciendis fortunis inſtituerat ex Religione mercaturam, *Schiſmaticorum* ſe turbis ingerens Anteſignanum & Propugnatorem. Horum favore in *Senatorium* ordinem cooptatus eſt. Vultis ipſum vivis coloribus, qualíſque à ſuis, etiam ſcriptis evulgatis, depingitur intueri? *Egregius ſimulandi diſſimulandíque artifex, qui ſublatis in Cœlum oculis, dextrâque pectori applicatâ, Dei nomen invocabit, lacrymabitur, precabitur, aget pœnitentiam, donec ſub quinta coſta trajecerit alloquentem.* Taceo Ambitionem, Avaritiam, Superbiam, quas jam *Democratici* (olim *Fratres & Socii*) plenis buccis objiciunt.

Cromwellius.

c Tribuni, Centuriones, &c. è Schiſmaticis.

Tribuni, c Centuriones, minorúmque ordinum Ductores reliqui, ex *Schiſmaticis*, aut hiſce

hiſce non valde infenſis, potiſſimùm deliguntur. Interea *Cromwellii* Genero, Agnatis & Familiaribus eodem tempore ſplendidiora in Exercitu munera deferuntur.

Non [a] ille horas, tantam nacti opportunitatem, inutiliter terere, ſed ubique locorum ſedulam navare operam, diſcurrendo, hortando, conciones identidem habendo, ut militum ſibi animos conciliarent; quorum ſibi jam propitiorum beneficio ad vacua *Burgenſium* [b] (id eſt, *Senatorum* inferioris *Conſeſſûs*) loca ſibi aditum quærunt. Municipiorum ſiquidem incolas in demortuorum vel expulſorum *Senatorum* vices alios per liberam Electionem ſufficere volentes, adductis copiis & armatâ manu per metum paſſim cogebant vel militum Præfectos, vel quos illi ſaltem probarent, calculis ſuis ad *Comitia* deſignare. Adeò ut brevi ſpacio multis iſtiuſmodi in *Parlamentum* adſcitis, & poſthabito decreto Ἀρνωτίας, tam *Militaria* quàm *Civilia* negotia & munera iiſdem manibus tractarentur.

a *Horum ſolertia*,

b *Suos in Comitia promovendo*,

His etiam [c] quaſi optimè cœptis ut popularis gratia & ſecunda fama accederet, Prelis conductitiis & Scriptoribus diſpoſitis, res eorum omnes geſtæ miris efferuntur Elogiis, *Mercuriiſ*que hebdomadatim & triobolaribus Diariis populo fabularum avido obtruduntur perlegendæ; *Cromwellii* laudes undiquaque perſonantibus paginis.

c *eorúmque facinora ebuccinando*.

Cùm

a *Presbyterianos apertiùs aggrediuntur,*

Cùm a Res *Regias* planè deploratas perciperent, & securam jam ex partibus *Parlamenti* stare victoriam, in æmulam Factionem etiamnum Suffragiorum numero prædominantem (vacillantem verò) *Presbyterianam* convertunt animos. Et his palàm existimationem imminuere, b viréſque paulatim labefactare conantur, *Libellis* in dedecus & ludibrium *Disciplinæ Ecclesiasticæ* divulgatis, contra jus *Decimarum*, ac in Avaritiam, Fastum & Severitatem *Sectæ Concionatorum* imprimis debacchantes.

b *Scriptis in eorum dedecus evulgatis;*

c *eósque in officia populo ingrata protrudendo,*

Imò c quò plus odii in horum capita conflarent, rigidas, populóque ingratas, Reformationis partes ipsis (plùs satìs officiosâ solertiâ properantibus solitudinem & calamitatem inferre) demandant; cujusmodi erant, *Fœdere* suo renitentes onerare, mulctas exigere, pecuniis emungere populum, & (quod Posterorum quoque odia accenderet) *Academias* visitandi specie, doctissimos quosque in Exilium amandare, *Presbyterianis* d Conciliabulis ubique se immiscent sub Amicitiæ larva, ut scrupulis & remoris injectis evanescerent in auras eorum placita, ipsique publicè deridendi exhiberentur.

d *Conciliabulis eorum sese immiscendo,*

e *Civitatum Præfecturas extorquendo,*

Hoc e cum magnâ parte perfecissent, complere nituntur, dum conquisitis Delictorum coloribus, *Præsidiorum* & Munitionum Præfecturas extorquent è manibus

eorum

eorum qui Factioni *Presbyterianæ* nomen dederant. *Exercitus* [a] alios omnes *Copiásque* (qui in singulis ferè *Provinciis* abundabant, exiguæ licèt) exauctorandos curant, excepto cui præerat *Fairfaxius*. *Scotos* ex *Anglia* dimittunt: muneribus corruptos vel minis perterritos *Presbyterianorum* [b] Primores in partes suas trahunt, ut vel palàm prævaricentur; vel clàm, dum tesseras vel nomina *Presbyterianorum* frontibus inscripta gerant, & in Arcana penetrent, non minùs securam quàm proficuam *Oligarchicis* & *Democraticis* operam navent: inter quos primas tenent duo potissimùm viri, *P. SK.* & *St. M.* Ille *Majoris Generalis* munus, vel *Præfecti* in exercitu sustinens, hic *Minister*, & *Presbyterianorum* Oraculum. Vafer uterque, & in rem propriam attentior sub moderandarum rerum & conciliandarum partium prætextu, *Presbyterianos* ludendo, Ἀκιφάλων rationes haud parùm promoverunt, privatis eâdem operâ consulentes utilitatibus.

[a] *Copiásque iis addictiores exauctorando, Scotos dimittendo,*

[b] *Antesignanos in partes suas pertrahendo.*

Victoriâ [c] &, quod magìs erat, *Rege* potiti *Presbyteriani*, qui adhuc numero in utroque *Consensu* superiores, jam pejus à *servitiis* & *stipendiario Exercitu*, quo [d] *Sectarii* pollebant, quàm olim ab *hostibus* sibi metuunt; & quomodo sese emanciparent ab hoc jugo soliciti, post longas altercationes statuunt, *sumptus Reipublicæ levandi gratiâ, millia duodecim in Hiberniam transmittenda,* ce-

[c] *Reditur ad Historiæ telam prosequendam.*

[d] *Senatu prævalentes etiamnum*

Presbyteriani, Exercitum minuere statuunt, & distrahere in diversum.

cæteros exauctorandos præter sex millia Cataphractorum, duo millia Sclopetariorum Equitum, & sex millia Peditum.

Illos à *Skippono* in *Hibernia* ducendos, *Hos Fairfaxii* sub imperio in omnes *Regni* ditiones distribuendos, eo consilio, *ut tumultibus quaquaversus insurgentibus, in herba* (quod aiunt) *opprimendis in procinctu starent, nec ipsi in unum conglobati rebus novis studere possent.*

Plurimi *Ductores*, & *Sectarii* omnes gregarii etiam milites, quod res erat è longinquo suspectantes, hoc Artificio sese ex potentia quam nacti fuerunt excussum iri, & in solos *Presbyterianos* militarem autoritatem derivari, reliquis gregariis metum insinuant, fore ut sine stipendiis persolutis exauctorentur, vel in *Hiberniam* transvehantur omnes, ut vigiliis, morbis, inediâ & nuditate conficerentur.

[a] Tumultuantur milites, clàm plaudentibus Præfectis, ad speciem indignantibus, qui ad vota

Hinc [a] tumultuari *milites*, ratiunculas in contrarium obtendere, & tandem in seditionem prorumpere. *Præfecti* interim *specie* saltem indignari ad ista, comprimere, & modis omnibus obniti motus agitanti *gregario* militi præ se ferebant; *clàm* verò in facinus animos augere, & furentibus faces administrare satagunt: & cùm Seditio ad vota successisset, depositis personis, subducti *Londino* in castra tumultuantibus sese adjungunt, & ineunt simul confœderationem

con-

contra *Parlamentum*; *Cromwellius* imprimis, qui nuper in Comitiis, invocato Dei nomine, professus est, *pro comperto se habere, milites ad Parlamenti pedes arma projecturos ad primum jussum*; quinetiam sanctissimè adjuravit, *Se cum omni Familia conflagratum iri potiùs quàm ut in seditionem prorumperet Exercitus*. Hinc Centum plùs minùs (qui *Parlamento* fidem servare mallent quàm obstringi confœderatione) Ductores & Præfectos officiis privatos exturbant consortio.

Succedentt Seditioni sese admiscent; Cromwellius imprimis; Exauctoratis qui Parlamento fidem servabant.

Hoc a facinus gregariis permissum est *Adjutatorum* operâ incipiendum. Hi deligebantur (conniventibus Præfectis) duo è singulis Peditum Legionibus & Equitum cohortibus, quibus concessa potestas à commilitonibus agitare concilia, quid facto opus in communem utilitatem decernere, & Emissariis per omnes stationes & Præsidia dispersis cæteros edocere. Hi tandem *Tribunitiam* arripiunt autoritatem, nec inter se *Consessus* celebrare satìs habent, sed in *Conciliis militaribus* cum Præfectis sedes vendicant; nec solo de Militis gregarii commodo soliciti, sese totius Exercitûs gubernandi consultis immiscent; quin & Civilibus negotiis totius populi, tam *Angliæ* quàm *Hiberniæ*, maximi momenti, & Regimini utriusque refingendo incumbunt, Præfectis (donec *Parlamentum* concidisset mutuâ conspiratione concussum) vix obmutien-

a *Hoc Adjutatorum operâ usi admoliuntur. Quinam illi.*

a Democratiæ studebant. tientibus, Hi [a] nihil frequentius in ore habent quàm populi Libertatem & Potentiam, nec non *Democratiæ* instituendæ ex professo navant operam, tertiæ Familiæ nomen dantes & incunabula.

b Regem è Custodia Parlamenti abripiunt in Castra; eumque demulcent promissis & blandimentis. Eò [b] audaciæ provecti milites, *Regem* è *Parlamentaria* custodia abripere non verentur, quem (*Comite* quodam prodente) datâ Custodiæ præfecto *Grevio* scilicet autoritate, deferendum ad *Londinum* intelligebant; eùmque specie libertatis majoris, Officiis & Pollicitis blandioribus demulcere & promereri satagunt, deplorare sortem ipsius visi, qui *Parlamenti* severitate tantùm non vivus sepeliretur, & intra suam *Basilicam*, non aliter quàm in Ergastulo, à Suorum omnium consortio arceretur; profiteri, (quod ipsis omni Juramento sanctius) *nunquam se arma posituros, nisi postquam Ipsi Sceptrum, Amicis æquiores conditiones redderentur*, *Sacellanorum* aliquot liberos introitus, & Sacrorum usum pro lubitu permittunt, Nuncii quoque à *Regina*, & frequens Epistolarum obsignatarum ad eandem à *Rege* commercium indulgetur. Mox *Regiæ proli* (ut ad suos saltem rediisse, partéque Regni suavissimâ frui videretur *Majestas Regia*) *Parentem* invisendi, imò & ultro citróque colludendi copia conceditur. Migrare penè in Aulam Castra videbantur; dum servi necessarii ad *Regem* gratulabundi

di recurrunt, *Aulicorum* numero indies accreſcente.

Nè [a] verò minùs ſeriò cum *Rege* agere de rebus componendis viderentur, Propoſita cudunt, quibus *Regi*, *Sibiipſis* & *Reipublicæ* proſpectum eſſe juxta æquum & bonum præ ſe ferebant; quibus *Rex* ſi calculum adjecerit, operam illi ſuam pollicentur, quâ reſtituatur è veſtigio ad *Regiæ Majeſtatis* culmen. Hæc poſtea cùm *Regi* oblata per ſuos Delegatos non admodum arriſerint, emolliunt, & ad *Regiam* penè mentem accommodaſſe videri volunt; imò è famulitio *Regio* uni vel alteri permittitur quoties ipſis adlibuerit militaribus Conciliis intereſſe.

Declarationes [b] interea in publicum & Remonſtrantias evulgant in dedecus & ludibrium *Parlamenti*; Ipſi Avaritiæ, Philautiæ, Ambitionis; Injuſtitiæ, Crudelitatis, Tyannidis ſtigmata impingentes: Stipendia diu detenta poſtulant: Undecim minorum *Gentium*, ſeptem *Majorum Senatores* conſultiſſimos ex contraria Factione [c] Perduellionis inſimulant, frivolíſque tandem contrà exhibitis Articulis, inſtant ut cauſam dicant expulſi Comitiis. Petunt, imò jubent, ad ſtatum tempus præſentia *Comitia* [d] (cujus unius beneficii ſpe univerſum populum ſibi devinciendum præviderant) abrogari, nováque in eorum locum ſuccedere

a *Propoſitiones effingunt, quibus Regi, ſibi ipſis Reipublicæ conſultum volunt; & emolliunt Regis gratiâ.*

b *Declarationibus invehuntur in Parlamentum.*

c *Perduellionis plures Senatores poſtulant.*

d *Comitia abrogari jubent.*

tientibus, Hi [a] nihil frequentius in ore habent quàm populi Libertatem & Potentiam, nec non *Democratiæ* instituendæ ex professo navant operam, tertiæ Familiæ nomen dantes & incunabula.

[a] *Democratiæ student.*

Eò [b] audaciæ provecti milites, *Regem* è *Parlamentaria* custodia abripere non verentur, quem (*Comite* quodam prodente) datâ Custodiæ præfecto *Grevio* scilicet autoritate, deferendum ad *Londinum* intelligebant; eùmque specie libertatis majoris, Officiis & Pollicitis blandioribus demulcere & promereri satagunt, deplorare sortem ipsius visi, qui *Parlamenti* severitate tantùm non vivus sepeliretur, & intra suam *Basilicam*, non aliter quàm in Ergastulo, à Suorum omnium consortio arceretur; profiteri, (quod ipsis omni Juramento sanctius) *nunquam se arma posituros, nisi postquam Ipsi Sceptrum, Amicis æquiores conditiones redderentur*, *Sacellanorum* aliquot liberos introitus, & Sacrorum usum pro lubitu permittunt, Nuncii quoque à *Regina*, & frequens Epistolarum obsignatarum ad eandem à *Rege* commercium indulgetur. Mox *Regiæ proli* (ut ad suos saltem rediisse, partéque Regni suavissimâ frui videretur *Majestas Regia*) *Parentem* invisendi, imò & ultro citróque colludendi copia conceditur. Migrare penè in Aulam Castra videbantur; dum servi necessarii ad *Regem* gratulabundi

[b] *Regem è Custodia Parlamenti abripiunt in Castra; demulcent promissis & blandimentis.*

di recurrunt, *Aulicorum* numero indies accreſcente.

Nè[a] verò minùs ſeriò cum *Rege* agere de rebus componendis viderentur, Propoſita cudunt, quibus *Regi*, *Sibiipſis* & *Reipublicæ* proſpectum eſſe juxta æquum & bonum præ ſe ferebant; quibus *Rex* ſi calculum adjecerit, operam illi ſuam pollicentur, quâ reſtituatur è veſtigio ad *Regiæ Majeſtatis* culmen. Hæc poſtea cùm *Regi* oblata per ſuos Delegatos non admodum arriſerint, emolliunt, & ad *Regiam* penè mentem accommodaſſe videri volunt; imò è famulitio *Regio* uni vel alteri permittitur quoties ipſis adlibuerit militaribus Conciliis intereſſe.

a *Propoſitiones effingunt, quibus Regi, ſibi ipſis Reipublicæ conſultum volunt; & emolliunt Regis gratiâ.*

Declarationes [b] interea in publicum & Remonſtrantias evulgant in dedecus & ludibrium *Parlamenti*; Ipſi Avaritiæ, Philautiæ, Ambitionis; Injuſtitiæ, Crudelitatis, Tyannidis ſtigmata impingentes: Stipendia diu detenta poſtulant: Undecim minorum *Gentium*, ſeptem *Majorum Senatores* conſultiſſimos ex contraria Factione [c] Perduellionis inſimulant, frivolíſque tandem contrà exhibitis Articulis, inſtant ut cauſam dicant expulſi Comitiis. Petunt, imò jubent, ad ſtatum tempus præſentia *Comitia* [d] (cujus unius beneficii ſpe univerſum populum ſibi devinciendum præviderant) abrogari, nováque in eorum locum ſuccedere

b *Declarationibus invehuntur in Parlamentum.*

c *Perduellionis plures Senatores poſtulant.*

d *Comitia abrogari jubent.*

dere (quæ ſolet miſeris ſpes blandiri) æquiora.

a Populo utilia proponunt, & Regis partes uſque ægre præ ſe ferunt; ſed verbis ambiguis.

Non a eſt diſſimulandum utilia ipſos complura (ut populo lenocinarentur) in medium protuliſſe; in quibus nunquam obliti in gratiam *Regis*, aliquoties obliquè, nonnunquam etiam palàm, perorare; ídque in hunc ſenſum, *ut in integrum Rex, Regina, ſoboléſque auguſta reſtituantur, ſine quo pacem ſolidam nequicquam ſperandam* vociferantur. Ità tamen plerumque ludificantur adjectis conditionibus aut verbis ambiguis, ut ab hiſce pollicitis in poſterum extricare ſe poſſent, ſuperatis (modò ſors ferat) *Presbyterianis*,

b Adverſus Parlamentum ſigna movent.

Cùm tamen b militaribus poſtulatis aſtipulari nec è re ſua nec ex dignitate fore ſtatuerent *Comitia*; *Exercitus*, inversâ jam teſſerâ, pro *Rege*, pro *Populo*, contra *Parlamentum* ſigna movent: & exadverſo defenſionem parant cum c *Londinenſibus Parlamentarii*, *Regémque* pronunciant *Londinum* invitandum, impellente ferè populo, qui importunis precibus & clamoribus ad *Senaculi* fores intonuit.

c Parlamentum ſe parat in defenſionem: ſed diffugientibus ad Caſtra utriuſque Conſeſſûs Oratoribus cum plurimis Collegis Oligarchicis,

Adornatâ interim fugâ, dilapſi extra Civitatem utriuſque *Conſeſſûs Oratores*, cum quinquaginta circiter *Senatoribus* quà *Oligarchicis* quà *Democraticis*, ad Caſtra trepidantes ſe recipiunt, Vim à Sociis, Civibus, &

& quibusdam exauctoratis militibus illatam, eandem Armis vindicandam clamitantes. Aliis interim ejusdem furfuris hominibus intra *Senacula* relictis, qui frigidam suffunderent, & consilia consedentium perturbarent.

Cives [a] usque febriculosos (qui statim atque efferbuerint, algere incipiunt & contremiscere) ex facili delinitos tenuerunt splendidæ sponsiones Exercitûs, *De Rege restituendo*, (quod jam unicum spirabant) *Parlamento abrogando, Pace & æquitate publica inducenda*. Rustici verò qui in procinctu olim ad *Londini* subsidia accurrere consueverant, infensos jam erga *Cives* juxtà ac *Senatores* gerebant animos, quippe qui primas *belli Civilis* faces accenderint, nec dum restinguere parati, *Paci* jamjam rediturae portas præcludere soli videbantur. Quid restat agendum? Despondent [b] animos *Parlamentarii*; officiosi Municipes (qui Exercitui & Factioni studebant) portas pandunt, & nullis præmissis Articulis Urbem demississimè Militum arbitrio tradunt.

Hinc [c] fugitivi statim *Senatores* in relictas sedes cum Solennitate non exigua deducuntur. Accusati [d] *Presbyteriani* aufugiunt; quidam (ut fieri assolet) prævaricantes, à suis ad victrices partes deficiunt,

E cæte-

a *Cives ponunt iras & animos; exercitûs deliniti promissionibus,*

b *portásque pandunt Militi, nullis præmissis Articulis.*

c *Fugitivi Senatores in sedes relictas restituuntur.* d *Accusati fugiunt Presbyteriani: prævaricantur alii: animos despondent omnes.*

a *Carcere compinguntur Senatores quidam, Prætor cum primoribus Urbis: Dynastæ nonnulli pariter.*

cæteris animos despondentibus. Ex a eo tempore malorum quæ patrarunt retexitur historia in iis quæ patiuntur. *Senatores Consessûs* inferioris nonnulli, *Prætor* etiam cum primoribus Urbis, in turrim conjecti, luunt nimiam illam pro salute *Concivium* timiditatem & ignaviam, pristinámque pervicaciam contra *Regem*. *Dynastæ* septem vel octo Perduellionis accusati carcere compinguntur. Deinde tamen paulatim defervescente æmulationis æstu & planè compresso, nec ullâ adversus Captivos intentatâ probatione; dimittuntur, situ & squalore fracti; quod alios absterreret ab ista obsistendi protervia.

b *Turri Londinensi novus imponitur Præfectus cum Præsidio, Urbicæ Militiæ Ductoribus immutatis,*

Postquam gemina illa *Regni* propugnacula, *Senatum*, Urbémque *Londinensem*, subjecerat Exercitus, bis jam victor, Sociorum & Hostium, nihil restat ultrà curandum, nisi, quod summo cum otio expedire licuit, ut Potentiam quam jam nacti essent, ratam sibi stabilémque confirmarent. *Turri* b quamprimùm *Præfectus* & Præsidium sufficitur ex Civium fæce; sed qui sese victrici Factioni totos mancipando nobilitarant; *Præfecto* cum consueta custodia ejecto ob unum hoc crimen, quòd in *Presbyterianos* propensiori esset animo. *Delegati* (penès quos erat totius Militiæ gubernandæ potestas) nec non *Tribuni*, *Centuriones Decurionésque*, novi furfuris hominibus cedunt locum.

Illud

Illud [a] verò ſupervacaneum non nemini videatur, cùm Arma dudum atque animos poſuerint *Cives*, quòd præterea Civitatis munimenta diruerentur, prætextu Pacis jam *Regno* reſtitutæ: Exinde poſtes & repagula per plateas diſpoſita auferuntur, quò liberior in omnes angulos aditus reditúſque Equitatui pateret, nec ulla relinqueretur Civibus vel Mulierculis recalcitrandi facultas.

[a] *Avulſis Poſtibus & Catenis per plateas diſpoſitis.*

Ut porrò *Terrâ Maríque* ſtabilirent imperium, *Claſſi* [b] præficitur *Rainsborius*, *Democraticorum* Anteſignanus. *Fairfaxius* ſummus armorum Imperator (vulgò *Generalis*) non ſolùm *Angliæ* ſed & *Hiberniæ* (quò *maturiùs poſſet & conſultiùs ipſi ſublevandæ proſpicere*) conſtituitur. *Exercitui* gratiæ [c] aguntur, etiam & in Templo à *Concionatoribus*, à *Civibus* quoque (quo ſolent modo Lætitiam & gaudia exprimere) Conviviis & Luxu, eoſdem jam opiparè excepturis, quos armis modò mœnibus arcendos duxerant. Stipendia porrò in menſem Militi ceu amoris indicium deſignantur, ob egregiam *Parlamento* navatam operam.

[b] *Claſſi præficitur Democraticus: Militiæ tam Angliæ quam Hiberniæ* Fairfaxius.

[c] *Gratiæ exercitui decernuntur & Stipendia.*

Diu [d] hinc indè acriter diſputatum eſt, ex qua parte ſtaret *Senatus*, *Caſtrorúm*ne an *Comitiorum* decreta eſſent refigenda; cùm utraque pro vario ſuffragantium numero per vices eſſent refixa: dubii quonam potiùs exitu ſeſe à laqueis iſtis expedirent; nè

[d] *Quâ parte ſtaret Senatus, diu in dubio eſt.*

vel *Comitia* interrupta, vel Vim iis illatam, quâ labefactatur horum Autoritas, aut transfugiendi jus; (quod in *Regiis Senatoribus* damnârant olim) probare viderentur. Utrumque modò statuunt, modò alterutrum, modò neutrum. Statuunt a utcunque Transfugarum recessum & cum *Exercitu* conjunctionem omnino comprobandam, ad Bonum publicum spectasse, prout jure suo factum.

a *Fuga Senatorum comprobatur.*

Quibus successibus elatos *Ductores Factionisque* Primores, magna deinceps & suorum asseclarum & Commilitonum cepit Oblivio. *Parlamenti* dissolvendi, novi *Consessûs* indicendi, *Policitationum* etiam (quibus b toties *Regi* & populo imposuerant) nulla dehinc mentio. Privata jam commoda procurare, &, quâ jam frui sibi videbantur, *Oligarchiam* stabilire nervis omnibus adnituntur.

b *Factiosi jam rerum potiti Regis obliviscuntur, Oligarchiã electuri quidam,* c *Democratiam alii.*

Adjutatores autem omnésque *Democratici* c non minùs *Comitiis* hisce abrogandis, novísque (quibus, sub nomine *Repræsentativæ*, circumscripta potestas & certæ dissolutionis periodi statuerentur) per æquiora populi suffragia succenturiandis, ut & *Democratiæ* subinducendæ, remis velísque incumbunt.

Ambæ d verò *familiæ* securæ jam à *Presbyterianis*, ex æquo *Regis* & *Monarchiæ* interitum interminantur.

d *Omnes pariter Presbyterianis Aristocraticis, etiam Monarchiæ & Regi;*

Inter

Inter a *privatos* pridem propositum fuit, Sicariis perpetrare *Regicidium*, dum *Scotorum* in castris diversaretur; quo simul vindictam explerent, & invidiam facti in *Scotorum* capita amolirentur. Postea *Rolphus* quidam Calcearius à nonnullis ad hoc Facinus animatus consurgit. In Insula *Vecti* iste Sclopeto instructus insidiabatur nocte non unâ intempestâ fenestræ, quâ *Regem* elapsurum custodiâ inaudivit, ut quasi casu conficeret.

a Cujus meditantur internecionem; quidam clàm vim inferendo;

Jam verò plures ferociter instant, ut è vestigio & clanculùm tolleretur b de medio, vel saltem Concilio militari damnatus capite detruncetur.

b alii militaris judicii specie;

At c *Primoribus* generosius & consultius videbatur, per fraudulentas ambages & gradus rem artificiosè dispositam protrahere, donec *Autoritatis* nacti fucum, Justitiæ *Parlamentariæ* & *publicæ vindictæ* velo hactenus inauditum Scelus induerent. Quod d ità institutum. Ad *Regem* Conditiones Pacis perferendæ; sed ejusmodi, quibus si annuat, Ipse se *Regno* abdicaret: sin abnuat, alienis suffragiis exauctoretur; & sic contumaciæ insuper apud vulgus compertus æstimaretur, quod ipsis speciem agitandi Facinoris honestiorem exhiberet.

c nonnulli Parlamentariæ autoritatis prætextu.

d Ad quod viam præstruunt gradatim;

Ex composito ad hunc finem procuratur ut Comitia denuo *Regi* mittant, non Conditio-

Propositis missis ad Regem specie Pacis; reverà occasionis in eum quærendæ causâ:

ditiones Pacis uberiùs disceptandas, sed Propositiones, & tantùm non Mandata, satìs quidem pro Imperio dura, & quibus concessis Ipse [a] Diademate sese exueret. Quibus etiamsi Præfecti exercitûs, *Cromwellius* imprimis, suffragia tulissent in *Comitiis*; nè tamen *Rex* astipularetur in Castris ipsi in causa extiterint, polliciti se conditiones magìs æquas sui gratiâ impetraturos, aut daturos etiam; istasque tanquam è *Presbyteriano* fastu & severitate profectas detestari se simulabant.

[a] *qua etsi in Comitiis ipsi Præfecti procurassent, in Castris persuadent Regi nè concederet.*

Quo [b] Artificio circumventa *Regia Majestas* respondet, *Propositiones in se esse hujusmodi, quibus nec salvâ Conscientiâ nec Dignitate liceat subscribere, nec singulis in Regno partibus conciliandis pacive restituendæ accommodas: provocat potiùs ad Exercitûs postulata, utpote conditiones Pacis cæteris molliores, Colloquiique (quod ut omnium ex votis cederet quammaximè expetit) Personalis inter ipsum & Comitia idoneum argumentum; cujus rei gratiâ ampliùs adjici ab Exercitu Delegatos postulat.*

[b] *Rex Parlamentariis Propositis respondet: ad Exercitûs postulata provocat, ut Paci aptiora.*

Gratulari [c] plurimùm sibi *Cromwellius* hoc responsum videbatur, cæteríque Ductores gestire, quasi *Regis* jam calculo major haberetur *Castris* honor quàm *Comitiis*, *Regí*que vicissim quælibet Officia pollicentur.

[c] *De quo* Cromwellius *cum Præfectis gaudere se simulant;*

Interea [d] loci cæterorum adversùs *Regem* Sena-

[d] *sed in-*

Senatorum animos exacerbare modis omnibus: contrà apud *Regem* pudorem simulare, quòd minùs pollicita præstarent; nunc *Parlamenti* reverentiam, nunc *Adjutatorum* ferociam causari; tandem labascere penitus, apertè tergiversari, interpretari in contrarium promissa, incutere *Regi* [a] metum ab *Adjutatoribus Democraticis*que, quasi mortem *Regi* intentarent, nec posse se moderari vel avertere horum impetus impræsentiarum; admixtis pollicitationibus, si poterint cristis *Adjutatorum* decussis, disciplinam Exercitûs ferè collapsam in integrum restituere, fidem solvere sine remora non ipsis difficile futurum.

dè cæterorum Senatorum animos exacerbare nituntur.

[a] *Cum Rege tergiversantur, metu & spe alternatim interjectis.*

Quibus [b] permota *Regia Majestas* (cùm diffidere perniciosius esset quàm prodi) subducit se clanculùm ab Exercitu (quò se fata ducebant sua) in *Vectim* Insulam, cui nuperùm, ut huic Scenæ inserviret, (ut credibile) præficiebatur *Tribunus Hammondius*, *Cromwellio* præcharus. Hujus in patrocinium *Rex* se tradit, ità sese ultro conjiciens in Casses quas jamdiu *Oligarchiæ* affectatores obtendissent.

[b] *Quibus Rex permotus sese subducit in* Vectim *Insulam.*

Exinde, [c] *Reipublicæ* deesse non sustinens, miranti quò confugeret *Senatui* scribens *Regia Majestas*, Concessiones mittit, præter spem omnium & multorum vota, faciles, & nimiùm æquas; adjectis insuper acerrimis argumentis, cur ex omni parte *Propositioni-*

[c] *Indè properat ad Comitia scribere, Concessionibus simul missis,*

a Democratiæ ſtudent.

tientibus, Hi [a] nihil frequentius in ore habent quàm populi Libertatem & Potentiam, nec non *Democratiæ* inſtituendæ ex profeſſo navant operam, tertiæ Familiæ nomen dantes & incunabula.

b Regem è Cuſtodia Parlamenti abripiunt in Caſtra; demulcent promiſſis & blandimentis.

Eò [b] audaciæ provecti milites, *Regem* è *Parlamentaria* cuſtodia abripere non verentur, quem (*Comite* quodam prodente) datâ Cuſtodiæ præfecto *Grevio* ſcilicet autoritate, deferendum ad *Londinum* intelligebant; eùmque ſpecie libertatis majoris, Officiis & Pollicitis blandioribus demulcere & promereri ſatagunt, deplorare ſortem ipſius viſi, qui *Parlamenti* ſeveritate tantùm non vivus ſepeliretur, & intra ſuam *Baſilicam*, non aliter quàm in Ergaſtulo, à Suorum omnium conſortio arceretur; profiteri, (quod ipſis omni Juramento ſanctius) *nunquam ſe arma poſituros, niſi poſtquam Ipſi Sceptrum, Amicis æquiores conditiones redderentur*, *Sacellanorum* aliquot liberos introitus, & Sacrorum uſum pro lubitu permittunt, Nuncii quoque à *Regina*, & frequens Epiſtolarum obſignatarum ad eandem à *Rege* commercium indulgetur. Mox *Regiæ proli* (ut ad ſuos ſaltem rediiſſe, partéque *Regni* ſuaviſſimâ frui videretur *Majeſtas Regia*) *Parentem* inviſendi, imò & ultro citróque colludendi copia conceditur. Migrare penè in Aulam Caſtra videbantur; dum ſervi neceſſarii ad *Regem* gratulabundi

di recurrunt, *Aulicorum* numero indies accrescente.

Nè a verò minùs seriò cum *Rege* agere de rebus componendis viderentur, Proposita cudunt, quibus *Regi*, *Sibiipsis* & *Reipublicæ* prospectum esse juxta æquum & bonum præ se ferebant; quibus *Rex* si calculum adjecerit, operam illi suam pollicentur, quâ restituatur è vestigio ad *Regiæ Majestatis* culmen. Hæc postea cùm *Regi* oblata per suos Delegatos non admodum arriserint, emolliunt, & ad *Regiam* penè mentem accommodasse videri volunt; imò è famulitio *Regio* uni vel alteri permittitur quoties ipsis adlibuerit militaribus Conciliis interesse.

a *Propositiones effingunt, quibus Regi, sibi ipsis Reipublicæ consultum volunt; & emolliunt Regis gratiâ.*

Declarationes b interea in publicum & Remonstrantias evulgant in dedecus & ludibrium *Parlamenti*; Ipsi Avaritiæ, Philautiæ, Ambitionis; Injustitiæ, Crudelitatis, Tyannidis stigmata impingentes: Stipendia diu detenta postulant: Undecim minorum *Gentium*, septem *Majorum Senatores* consultissimos ex contraria Factione c Perduellionis insimulant, frivolísque tandem contrà exhibitis Articulis, instant ut causam dicant expulsi Comitiis. Petunt, imò jubent, ad statum tempus præsentia *Comitia* d (cujus unius beneficii spe universum populum sibi devinciendum præviderant) abrogari, nováque in eorum locum succe-

b *Declarationibus invehuntur in Parlamentum.*

c *Perduellionis plures Senatores postulant.*

d *Comitia abrogari jubent.*

dere

dere (quæ ſolet miſeris ſpes blandiri) æquiora.

a Populo utilia proponunt, & Regis partes uſque agere præ ſe ferunt; ſed verbis ambiguis.

Non a eſt diſſimulandum utilia ipſos complura (ut populo lenocinarentur) in medium protuliſſe; in quibus nunquam obliti in gratiam *Regis*, aliquoties obliquè, nonnunquam etiam palàm, perorare; ídque in hunc ſenſum, *ut in integrum Rex, Regina, ſoboléſque auguſta reſtituantur, ſine quo pacem ſolidam nequicquam ſperandam* vociferantur. Ità tamen plerumque ludificantur adjectis conditionibus aut verbis ambiguis, ut ab hiſce pollicitis in poſterum extricare ſe poſſent, ſuperatis (modò ſors ferat) *Presbyterianis*,

b Adverſus Parlamentum ſigna movent.

c Parlamentum ſe parat in defenſionem: ſed diffugientibus ad Caſtra utriuſque Conſeſſûs Oratoribus cum plurimis Collegis Oligarchicis,

Cùm tamen b militaribus poſtulatis aſtipulari nec è re ſua nec ex dignitate fore ſtatuerent *Comitia*; *Exercitus*, inverſâ jam teſſerâ, pro *Rege*, pro *Populo*, contra *Parlamentum* ſigna movent: & exadverſo defenſionem parant cum c *Londinenſibus Parlamentarii*, *Regémque* pronunciant *Londinum* invitandum, impellente ferè populo, qui importunis precibus & clamoribus ad *Senaculi* fores intonuit.

Adornatâ interim fugâ, dilapſi extra Civitatem utriuſque *Conſeſſûs Oratores*, cum quinquaginta circiter *Senatoribus* quà *Oligarchicis* quà *Democraticis*, ad Caſtra trepidantes ſe recipiunt, Vim à Sociis, Civibus,

&

& quibusdam exauctoratis militibus illatam, eandem Armis vindicandam clamitantes. Aliis interim ejusdem furfuris hominibus intra *Senacula* relictis, qui frigidam suffunderent, & consilia consedentium perturbarent.

Cives [a] usque febriculosos (qui statim atque efferbuerint, algere incipiunt & contremiscere) ex facili delinitos tenuerunt splendidæ sponsiones Exercitûs, *De Rege restituendo*, (quod jam unicum spirabant) *Parlamento abrogando, Pace & æquitate publica inducenda.* Rustici verò qui in procinctu olim ad *Londini* subsidia accurrere consueverant, infensos jam erga *Cives* juxtà ac *Senatores* gerebant animos, quippe qui primas *belli Civilis* faces accenderint, nec dum restinguere parati, *Paci* jamjam rediturae portas præcludere soli videbantur. Quid restat agendum? Despondent [b] animos *Parlamentarii*; officiosi Municipes (qui Exercitui & Factioni studebant) portas pandunt, & nullis præmissis Articulis Urbem demississimè Militum arbitrio tradunt.

a *Cives ponunt iras & animos; exercitûs deliniti promissionibus,*

b *portásque pandunt Militi, nullis præmissis Articulis.*

Hinc [c] fugitivi statim *Senatores* in relictas sedes cum Solennitate non exigua deducuntur. Accusati [d] *Presbyteriani* aufugiunt; quidam (ut fieri assolet) prævaricantes, à suis ad victrices partes deficiunt,

c *Fugitivi Senatores in sedes relictas restituuntur.* d *Accusati fugiunt Presbyteriani: prævaricantur alii: animos despondent omnes.*

a Carcere compinguntur Senatores quidam, Prætor cum primoribus Urbis: Dynastæ nonnulli pariter.

cæteris animos despondentibus. Ex a eo tempore malorum quæ patrarunt retexitur historia in iis quæ patiuntur. *Senatores Consessûs* inferioris nonnulli, *Prætor* etiam cum primoribus Urbis, in turrim conjecti, luunt nimiam illam pro salute *Concivium* timiditatem & ignaviam, pristinámque pervicaciam contra *Regem*. *Dynastæ* septem vel octo Perduellionis accusati carcere compinguntur. Deinde tamen paulatim defervescente æmulationis æstu & planè compresso, nec ullâ adversus Captivos intentatâ probatione, dimittuntur, situ & squalore fracti; quod alios absterreret ab ista obsistendi protervia.

b Turri Londinensi novus imponitur Præfectus cum Præsidio, Urbicæ Militiæ Ductoribus immutatis,

Postquam gemina illa *Regni* propugnacula, *Senatum*, Urbémque *Londinensem*, subjecerat Exercitus, bis jam victor, Sociorum & Hostium, nihil restat ultrà curandum, nisi, quod summo cum otio expedire licuit, ut Potentiam quam jam nacti essent, ratam sibi stabilémque confirmarent. *Turri* b quamprimùm *Præfectus* & Præsidium sufficitur ex Civium fæce; sed qui sese victrici Factioni totos mancipando nobilitarant; *Præfecto* cum consueta custodia ejecto ob unum hoc crimen, quòd in *Presbyterianos* propensiori esset animo. *Delegati* (penès quos erat totius Militiæ gubernandæ potestas) nec non *Tribuni*, *Centuriones Decurionésque*, novi furfuris hominibus cedunt locum. Illud

Illud [a] verò ſupervacaneum non nemini videatur, cùm Arma dudum atque animos poſuerint *Cives*, quòd præterea Civitatis munimenta dirueerentur, prætextu Pacis jam *Regno* reſtitutæ: Exinde poſtes & repagula per plateas diſpoſita auferuntur, quò liberior in omnes angulos aditus reditúſque Equitatui pateret, nec ulla relinqueretur Civibus vel Mulierculis recalcitrandi facultas.

a Avulſis Poſtibus & Catenis per plateas diſpoſitis.

Ut porrò *Terrâ Maríque* ſtabilirent imperium, *Claſſi* [b] præficitur *Rainsborius*, *Democraticorum* Anteſignanus. *Fairfaxius* ſummus armorum Imperator (vulgò *Generalis*) non ſolùm *Angliæ* ſed & *Hiberniæ* (quò *maturiùs poſſet & conſultiùs ipſi ſublevandæ proſpicere*) conſtituitur. *Exercitui* gratiæ [c] aguntur, etiam & in Templo à *Concionatoribus*, à *Civibus* quoque (quo ſolent modo Lætitiam & gaudia exprimere) Conviviis & Luxu, eoſdem jam opiparè excepturis, quos armis modò mœnibus arcendos duxerant. Stipendia porrò in menſem Militi ceu amoris indicium deſignantur, ob egregiam *Parlamento* navatam operam.

b Claſſi præficitur Democraticus: Militiæ tam Angliæ quàm Hiberniæ Fairfaxius.

c Gratiæ exercitui decernuntur & Stipendia.

Diu [d] hinc indè acriter diſputatum eſt, ex qua parte ſtaret *Senatus*, *Caſtrorúm*ne an *Comitiorum* decreta eſſent refigenda; cùm utraque pro vario ſuffragantium numero per vices eſſent refixa: dubii quonam potiùs exitu ſeſe à laqueis iſtis expedirent; nè

d Quâ parte ſtaret Senatus, diu in dubio eſt.

vel *Comitia* interrupta, vel Vim iis illatam, quâ labefactatur horum Autoritas, aut transfugiendi jus, (quod in *Regiis Senatoribus* damnârant olim) probare viderentur. Utrumque modò statuunt, modò alterutrum, modò neutrum. Statuunt a utcunque Transfugarum recessum & cum *Exercitu* conjunctionem omnino comprobandam, ad Bonum publicum spectasse, prout jure suo factum.

a *Fuga senatorum comprobatur.*

Quibus successibus elatos *Ductores Factionisque* Primores, magna deinceps & suorum asseclarum & Commilitonum cepit Oblivio. *Parlamenti* dissolvendi, novi *Consessûs* indicendi, *Policitationum* etiam (quibus b toties *Regi* & populo imposuerant) nulla dehinc mentio. Privata jam commoda procurare, &, quâ jam frui sibi videbantur, *Oligarchiam* stabilire nervis omnibus adnituntur.

b *Factiosi jam rerum potiti Regis obliviscuntur, Oligarchiã electuri quidam,*

Adjutatores autem omnésque *Democratici* c non minùs *Comitiis* hisce abrogandis, novísque (quibus, sub nomine *Repræsentativæ*, circumscripta potestas & certæ dissolutionis periodi statuerentur) per æquiora populi suffragia succenturiandis, ut & *Democratiæ* subinducendæ, remis velísque incumbunt.

c *Democratiam alii.*

Ambæ d verò *familiæ* securæ jam à *Presbyterianis*, ex æquo *Regis* & *Monarchiæ* interitum interminantur.

d *Omnes pariter Presbyterianis Aristocraticis, etiam Monarchiæ & Regi;*

Inter

Inter [a] *privatos* pridem propositum fuit, Sicariis perpetrare *Regicidium*, dum *Scotorum* in castris diversaretur; quo simul vindictam explerent, & invidiam facti in *Scotorum* capita amolirentur. Postea *Rolphus* quidam Calcearius à nonnullis ad hoc Facinus animatus consurgit. In Insula *Vecti* iste Sclopeto instructus insidiabatur nocte non unâ intempestâ fenestræ, quâ *Regem* elapsurum custodiâ inaudivit, ut quasi casu conficeret.

[a] Cujus meditantur internecionem; quidam clàm vim inferendo;

Jam verò plures ferociter instant, ut è vestigio & clanculùm tolleretur [b] de medio, vel saltem Concilio militari damnatus capite detruncetur.

[b] alii militaris judicii specie;

At [c] *Primoribus* generosius & consultius videbatur, per fraudulentas ambages & gradus rem artificiosè dispositam protrahere, donec *Autoritatis* nacti fucum, Justitiæ *Parlamentariæ* & *publicæ vindictæ* velo hactenus inauditum Scelus induerent. Quod [d] ità institutum. Ad *Regem* Conditiones Pacis perferendæ; sed ejusmodi, quibus si annuat, Ipse se *Regno* abdicaret: sin abnuat, alienis suffragiis exauctoretur; & sic contumaciæ insuper apud vulgus compertus æstimaretur, quod ipsis speciem agitandi Facinoris honestiorem exhiberet.

[c] nonnulli Parlamentariæ autoritatis prætextu.

[d] Ad quod viam præstruunt gradatim;

Ex composito ad hunc finem procuratur ut Comitia denuo *Regi* mittant, non Conditio-

Propositis missis ad Regem specie Pacis; revera occasionis in eum quærendæ causâ:

ditiones Pacis uberiùs disceptandas, sed Propositiones, & tantùm non Mandata, satìs quidem pro Imperio dura, & quibus concessis Ipse [a] Diademate sese exueret. Quibus etiamsi Præfecti exercitûs, *Cromwellius* imprimis, suffragia tulissent in *Comitiis*; nè tamen *Rex* astipularetur in Castris ipsi in causa extiterint, polliciti se conditiones magìs æquas sui gratiâ impetraturos, aut daturos etiam; istasque tanquam è *Presbyteriano* fastu & severitate profectas detestari se simulabant.

a quæ etsi in Comitiis ipsi Præfecti procurassent, in Castris persuadent Regi nè concederet.

Quo [b] Artificio circumventa *Regia Majestas* respondet, *Propositiones in se esse hujusmodi, quibus nec salvâ Conscientiâ nec Dignitate liceat subscribere, nec singulis in Regno partibus conciliandis pacive restituendæ accommodas: provocat potiùs ad Exercitûs postulata, utpote conditiones Pacis cæteris molliores, Colloquiique (quod ut omnium ex votis cederet quammaximè expetit) Personalis inter ipsum & Comitia idoneum argumentum; cujus rei gratiâ ampliùs adjici ab Exercitu Delegatos postulat.*

b Rex Parlamentariis Propositis respondet: ad Exercitûs postulata provocat, ut Paci aptiora.

Gratulari [c] plurimùm sibi *Cromwellius* hoc responsum videbatur, cæterique Ductores gestire, quasi *Regis* jam calculo major haberetur *Castris* honor quàm *Comitiis*, *Regí*que vicissim quælibet Officia pollicentur.

c De quo Cromwellius *cum Præfectis gaudere se simulant;*

Interea [d] loci cæterorum adversùs *Regem* Sena-

d sed in-

Senatorum animos exacerbare modis omnibus: contrà apud *Regem* pudorem simulare, quòd minùs pollicita præstarent; nunc *Parlamenti* reverentiam, nunc *Adjutatorum* ferociam causari; tandem labascere penitus, apertè tergiversari, interpretari in contrarium promissa, incutere *Regi* [a] metum ab *Adjutatoribus Democraticisque*, quasi mortem *Regi* intentarent, nec posse se moderari vel avertere horum impetus impræsentiarum; admixtis pollicitationibus, si poterint cristis *Adjutatorum* decussis, disciplinam Exercitûs ferè collapsam in integrum restituere, fidem solvere sine remora non ipsis difficile futurum.

dè cæterorum Senatorum animos exacerbare nituntur.

a Cum Rege tergiversantur, metu & spe alternatim interjectis.

Quibus [b] permota *Regia Majestas* (cùm diffidere perniciosius esset quàm prodi) subducit se clanculùm ab Exercitu (quò se fata ducebant sua) in *Vectim* Insulam, cui nuperùm, ut huic Scenæ inserviret, (ut credibile) præficiebatur *Tribunus Hammondius*, *Cromwellio* præcharus. Hujus in patrocinium *Rex* se tradit, ità sese ultro conjiciens in Casses quas jamdiu *Oligarchiæ* affectatores obtendissent.

b Quibus Rex permotus sese subducit in Vectim Insulam.

Exinde, [c] *Reipublicæ* deesse non sustinens, miranti quò confugeret *Senatui* scribens *Regia Majestas*, Concessiones mittit, præter spem omnium & multorum vota, faciles, & nimiùm æquas; adjectis insuper acerrimis argumentis, cur ex omni parte *Proposi-*

c Indè properat ad Comitia scribere, Concessionibus simul missis,

tionibus à *Comitiis* nuper transmissis non astipularêtur. *Concessiones* a suas & Exercitûs *Postulata* proponit ut aptum personali Tractatui seu Colloquio Subjectum redintegrando. Quod vehementer populi gratiâ efflagitat, *nihil non suo de jure remissurus, quo possit quantovis pretio redimere Subditorum tranquillitatem.*

a *Super quas Colloquium cum Parlamento poscit.*

Oligarchiæ b Candidati & *Democratici* certi recrudescentem cum *Rege* Pacem quibuscunque possent obicibus & scrupulis interjectis oppugnare, hinc ansam arripiunt postulanti *Regi* Postulata quatuor opponendi, quasi in fidei pignus prælargienda, quibus si *Regia Majestas* annuerit, de cæteris se tractaturos pollicentur.

b *Cui obnituntur Factiosi, & ansam arripiunt rogandi postulata Colloquio prælusoria.*

I. *Licitum esto Parlamento Regni totius militiam in posterum ordinare absque consensu Regio, quos placet exercitus conscribere; prohibitis sub pœna Perduellionis omnibus aliis, ad numerum triginta hominum absque autoritate Comitiorum in unum convenire.*

II. *Fas Júsquè esto Comitiis considere, transferre Consessum in quemcunque locum, quocunque tempore, & pro arbitrio suo convenire.*

III. *Cassa habentor & pronunciantor irrita singula Juramenta, Interdicta, Declarationes quæcunque contra Comitiorum utrumlibet Consessum in vulgus emissæ.*

IV. *Quoscunque Nobilium titulis auxerat Rex ex quo discesserat Ipse, magnúmque Regni Sigil-*

Sigillum subduxerat, iidem Honoribus exuuntor. Ista omnia utì rata habeat & in Leges transire jubeat Regia Majestas postulant; secùs res sibi suas habere jubent.

Delegati a interim *Scotiæ* (qui *Londini* tunc temporis agebant) Argumenta sua in scriptis contra hæc Postulata exhibent; & postea (cùm nihilominus ad *Regem* mitterentur) coram *Rege* adhibitâ Protestatione oppugnant, ceu *Religioni*, *Coronæ*, *Pactis*que inter *Angliæ* & *Scotiæ* Regna è diametro adversantia.

a *Quibus Scotorum Delegati sese opponunt apud Parlamentum & apud Regem.*

Quò se verteret, aut unde elaberetur hisce angustiis constrictus *Rex?* Qui si Postulatis annuat, suo se suffragio regnandi jure exueret; si refragetur, à Factiosis inustâ simul contumaciæ notâ abdicaretur.

Non deficit *Regi* b & Magnitudo Animi & mira Prudentia; unde ad hæc illico respondet: *Inter alias quibus diu luctatus sum difficultates, gravissima est, quâ discrepantium studiorum omnium Postulatis satìs mihi jam facere incumbit. Quod ex eo palàm fit, quòd eodem tempore quo Comitia Anglorum Propositiones mihi sanciendas miserint, Scotorum Commissarii in contrarium protestentur. Unde spes mihi omnis præciditur (rebus ità se habentibus) fore ut quod maximè in votis est unquam consequar, nempe Pacem omnibus undequaque omnium & precibus expetitam, & necessitatibus accommodatam. Quin & istud obstaculo est, quò minùs*

b *Rex respondet.*

minùs Comitiorum Postulatis à me unquam satìs fiat, quòd quum antiqua Legum ferendarum ratio fuerit, vel per consensum Regis personalem in Domo Superiori adhibitum, vel per Diploma magno Angliæ Sigillo à Rege communitum: Horum illud impossibile mihi est sub custodia agenti; hoc ipsis in posterum fraudi esse poterit, cùm Sigillo Regiæ Majestatis injussu conflato quævis Concessio & Securitas innixa, labilis & infida prorsus foret. Quinetiam ista rata esse jubendo, memetipsum & Successores meos non solùm omni principatu in perpetuum exuerem, sed & quæcunque gravamina per hanc tantam potestatem Parlamentariam in mancipata Subditorum meorum capita conglobari contigerit, mihi vitio verterentur: quod quantum aborreat à nativa populi Libertate, officióque ejusdem tutandi Regi concredito, cuivis relinquo judicandum. Rogo etiam reputare secum Comitia non graventur, quàm importunum sit & rationi absonum, cùm Rex Colloquium expetat personale, rerum ibi disceptandarum primaria capita velle præconcessa.

Hasce ob causas mihi videtur minimè consultum quamlibet Propositionem sciscere, Legísque ut sit loco jubere, priusquam in colloquio de omnibus convenerit.

Quò me tamen impellunt paterna erga populum meum viscera, hujusmodi Colloquium personale constanter & importunè rogo; defixis interea in Cœlum oculis, usque dum Parlamentum

Deus

Deus inclinaverit ad rationes Pacis incundas. Mihi autem ſat futurum eſt ſolatii, quòd quæcunque pro officio tum Regis tum viri Chriſtiani incubuiſſe mihi duxerim, eorundem nihil prætermiſerim.

Hæc cùm ſignata (ſicuti erant) ad *Comitia* tranſmittenda *Delegatis Comitiorum* demandaverat *Rex*, reſignari rogat *Comes Denbighamus* (*Oligarchicorum* placitis addictior) quò certiores fierent *Delegati* quid reportarent, prout *Legatos* deceret, non *Tabelliones* (quo tamen nihil majus in publicis mandatis habebant;) interpoſitâ ad hæc ſuâ fide, nequaquam id *Regi* ceſſurum in fraudem aut detrimentum.

Sed quamprimùm [a] relegente *Rege* reſponſum reſciverant, datam nihil morati fidem, arctiorem in cuſtodiam in Caſtello *Ceſaris-burgo*, ubi commorabatur, *Regem* optimum detrudunt: Omnes ſervos arcent, novis exceptis hominibus, & inimicis, potiùs in ludibrium & cuſtodiam quàm ſervitia, circumdiſpoſitis. Et nè quid literarum vel chartaceæ laciniæ vel internuncius clàm irreperet, aut à *Regia Majeſtate* tranſmitteretur, ad omnes acceſſus, ad fores & feneſtras Cameræ appoſitis excubiis militaribus, vigilatur.

a *Detruditur in arctam cuſtodiam.*

Reſponſum apud *Comitia* nil magìs profuit. Pergere in propoſitis *Oligarchici*, *Cromwellius* etiam cæteríque militum Præfecti: Sed

obſtitit ipſis aliquandiu [a] *Democraticorum* & *Adjutatorum* æmulatio. Hanc (eorum operâ ſatìs uſi) ut comprimerent, Copiarum omnium Conventus indicitur, quarum una Legio tota *propoſita Democratica* (quæ & in unum contracta *Populi Scita* vocarunt) chartis mandata pro ſymbolo pileis geſtabat; unam aut alteram prenſationibus ſibi devinxerant *Oligarchici*; cæteris tam *Oligarchici* quàm *Democratici* ex æquo ferè permiſcebantur. *Præfecti* ſuperiores, qui *illi* Sectæ (ut inferiores *huic*) addicti, in unum conglobati, jubent Gregarios chartaceas abjicere teſſeras: quod cùm renuerent, ex compacto ſubitò faciunt impetum, & raptatis è Legione aliquot procacioribus, ſtatim glande plumbeâ trajiciunt; unde cæteri, abjectis Symbolis, *Præfectorum* arbitrio ſe ſubjiciunt.

a *Doctores Oligarchici Democraticos & Adjutatores redigunt in ordinem, reſtitutâ militari diſciplina.*

Hoc periculo [b] defuncti, diu celatum pectoribus venenum proferre, palàm adverſùs Regem in *Comitiis* debacchari, conceptis verbis perorare, cæteros hortari Senatores, & quatuor Interdicta marchinari; quibus

I. Cautum eſt, *Nullum in poſterum ad Regem aditum Comitiis fore aut Commercium.*

II. *Nihil ultro citróque commercii mortalium cuiquam cum Rege fore, niſi impetratâ priùs utriuſque Domûs veniâ.*

III. *Nullum viciſſim à Rege Nuncium, nullam unquam Chartulam recipiendam.*

b *Contra Regem palàm debacchantur; & Scitis decernunt nullum cum Rege in poſterum fore Parlamento commercium;*

IV.

IV. *Proditionis pœnâ plectendum qui contrà fecerit.*

Sed nec a ista sine technis & fraude solita [a] consequuntur apud inferiorem *Consessum*. Priusquam enim facta est hujusmodi Propositorum mentio, quadraginta vel quinquaginta Primarii viri (quorum saltem pars maxima conatibus istis obstitisset) in proprias *Provincias* amandantur, quasi ad nummos in stipendia militum exigendos, ut eò paucioribus (horum absentiâ) refragantibus, & conspirante parte numerosiori, res ex facili perficeretur. Nihilo tamen minùs, primum istud perditissimorum hominum Placitum de *Rege ejurando*, à decima matutina ad septimam usque vespertinam súsque déque disceptatum, defatigatos priùs quàm persuasos suffragatores vix tandem comperisset, nisi spe à præcipuis *Oligarchicis* factâ, nihil atrocius *Regem* adversus sese commolituros. Tria posteriora (cùm diversum qui sentirent è *Senaculo* ad reficiendos spiritus sese subduxissent) horæ dimidiæ spatio Factiosi, ex composito locis suis insidentes, festinatò sciscunt.

[a] *sed surreptim inferiore in Consessu.*

Cæterùm [b] ægriùs in hanc sententiam perductus est superior *Consessus*; ibi siquidem per dies complures protrahebatur dissertatio, donec adventantes ab Exercitu *Delegati*, gratias agendi prætextu *Senaculo* inferiori propter ista Decreta, defensionem ipsius

[b] *per vim & minas in superiore.*

ipſius profeſſi, minas intentarent *Proceribus*, ſi diſſentire pergerent, & paulò pôſt terrore cunctabundos impellerent, Legionibus duabus in Palatia *Regia Senaculis* finitima (ſub ſpecie cuſtodiæ *Conſeſſûs* inferioris, re-vera in terrorem diſſentientium *Dynaſtarum*) immiſſis. Hiſce deterriti *Proceres* (dilabentibus multis) qui convenerant tres vel quatuor (qui ſub eadem tempora ſæpe *Senaculi* ſuperioris autoritatem ſuſtinebant) Plebiſcitis ſua adjiciunt ſuffragia. Hiſce porrò tam ſalutaribus univerſo Regno Decretis plaudentes ad *Proceres* quoque miſſi ſunt *Delegati* Militares, qui in ſe porrò totius exercitûs autoritate ſanctiſſimè recipiant, *Omnia ſe jura & Privilegia Curiæ ſuperioris defenſuros*.

a Cromwellius *ſeſe perfidiæ purgat.*

Huic a Perfidiæ quod velum prætexerit *Cromwellius* lector animadvertat. Illius quippe inter Preces, quibus *Supremum Numen* interpellavit ut conatibus ſuis aſpiraret *Regem* in Solium & *Majeſtatem* avitam evehendi, vox faucibus hæſit, ut nec potuerit verbum ampliùs proferre: quod Divinæ averſationis indicium interpretatus, *Regem* ceu Deo inviſum reputavit. Apud alios verò rotundè prolocutus eſt, *licere fallacem & improbum fallaciis & Artibus circumvenire*.

b *Declarationem emittunt.*

Poſt hæc b Declaratio promanat in publicum, autoritate *Conſeſſûs* inferioris, quâ cauſas exponunt & *Democratiæ* & (qui ſimul ad-

adversus *Regem* bene conveniunt) *Oligarchiæ* Candidati, quibus permoti decreta sanxerint de *Rege* neutiquam compellando. Huic [a] inferciunt quascunque possunt Calumnias contra *Regem* ex inimicissimorum colloquiis, aut incertis rumoribus (& quos ipsi suscitarant) natas; adjectis aliis & ad ravim usque repetitis, quamvis intra *Comitiorum* parietes jam priùs constaret, res hasce nulla cum veritatis umbra, odii tantummodo majoris creandi causâ, exaggerari.

[a] *cui quascunque possunt calumnias contra Regem inferciunt.*

Libellum [b] hunc infamem in omnes *Regni paræcias* transmittendum curant; securi nimirum fore ut nemo respondendi periculum subire aut vellet, aut quidem posset, prelis undique observatis, responsum emittere. *Curionibus Ecclesiarum* imperatum idem *Populo* in Templis obtrudere, verbísque quoad poterint ornare. Quò autem lubentiùs operam illis suam locarent, sub idem tempus *Decimas solvendas esse*, *Reditúsque Decanorum in Concionatores derivandos*; non sine simulata Religionis fovendæ solicitudine, (quibus in profanos usus destinatis *Ecclesiasticos* emungere revera constituerant) *Consessu* in inferiori decretum est. Quin & *Eirenarchæ* passim jubentur ut in *Decimarum* persolutionem *Laicos* pro tempore adigerent renitentes. Per [c] *Emissarios* simul & *milites* undique dispersos, per *Catabaptistas*, *Schismaticos* & *Hæreticos*, qui rerum sua-

[b] *Jubent ut in omnibus parœciis Concionatores publicè legant, eósque promissis lactant ut verbis palàm ornent.*

[c] *Per Emissarios petitiones gratula-*

torias extorquere nituntur.

suarum diligentissimè sategerunt, *Populum* sperabant excitatum iri, ut gratulatoriis Petitionibus factum illud *Comitiorum* approbarent, & sævius aliquod *Regis* supplicium exposcerent.

a *Purgatur Regia Majestas multis Apologeticis.*

E contrario [a] tamen evenit; etenim tres ad minimum *Apologiæ* brevi prodeunt, (una *Regiâ* manu conscripta) quibus luculentissimè purgabatur à Convitiis *Regia Majestas*, Criminationes unà retorquebantur, scelerúmque omnium, quæ falsò *Regi* imputarat, Factio ipsa probaretur conscia; ídque tantâ luce, ut nemo vel mutire contrà potuerit. Interim [b] *Curiones* frigidè mandatis obsequuntur: *Petitiones* paucis è *Provinciis* gratulatoriæ, & obscuris (notissimæ verò malitiæ) manibus consignatæ, qualicunque *Sectariorum* solertiâ extorquentur.

b *Curiones frigidè mandata exsequuntur: Paucissimi gratulantur:*

c *Totus populus fremit & indignatur.*

d *Plurimi petitum veniunt pro Personali Colloquio cum Rege instituendo;*

Fremere [c] verò totus populus, indignari, Prævaricationis & Imposturæ *Sectarios* omnes, præcipuè *milites*, insimulare, hisce omnia dira imprecari. Postea [d] Petitiones ex plurimis *Comitatibus* (iisdem qui semper steterant à partibus *Parlamentariis*) adornantur, quibus vehementer exposcitur ut Tractatus cum *Rege* Personalis instauretur, Exercitus stipendiis persolutis exauctoretur, in *Hiberniam* interim dimittantur suppetiæ, exoneretur *Anglia* oppressionibus, & à conferendis in alendum militem asymbolum

bolum impensis, quibus ultrà sustinendis impar esset.

Eò tandem [a] deventum est, ut hujusmodi supplices libelli complures, innumeris hominum subscriptionibus comprobati, renitentem *Senatum* penè obruerint: frustrà per singulos *Comitatus* Militum Ductoribus *Delegatisque Parlamentariis*, (qui se jam propè omnes in victricis partis clientelam dederant) intentatis Sequestri, Carceris, Exilii, Mortis minis, subinde etiam blanditiis aureísque pollicitationibus, ut os obstruerent pro virili incumbentibus.

[a] *frustrà renitentibus Factiosis.*

Neque hîc fugere nos inobservati debent sive *Divinæ* vindictæ, sive *popularis* æstûs reciproci motus; dum eadem illa *Comitia* à quibus primi supplicantium tumultus adversus *Regem* emanaverant, ipsa jam spontaneo Petentium tumultu periclitari conqueruntur Senatoriam dignitatem juxtà & salutem.

Primi [b] supplicantium agmen ducunt *Trinobantes*, quos nostri jam *Essexienses* vocant, inusitato prorsus ante hæc tempora numero, qui quos exoratos velint possent in vota cogere. Sequuntur [c] *Regni*, (qui jam *Surrienses* audiunt) quos inermes levi arreptâ occasione *Milites* malè mulctant prope *Senaculi* fores, fugatos occîdunt, longè pluribus vulneratis, omnes deprædantur, idque nutu *Senatorum*, & *Ductorum* jussu; imò

[b] Trinobantes *primo*;

[c] Regni *deinde, quos malè mulctant milites.*

imò Facinoris ergò gratiæ *Consessûs* Inferioris grassantibus aguntur, data insuper munera; unde in posterum petendi licentiam caveret populus, quod olim jure fieri decernebatur.

a *Sed nihilominus frequentiores cæteris è Provinciis confluunt, & arma sumunt repulsi,* Cantiani, Trinobantes, Iceni, Dannonii, Regníque.

Sed istâ a *Tyrannide*, quâ populi sub onere gementis compressum ibant querimonias, nihil ampliùs proficiunt, nisi ut frequentiores ex irritatis *Provinciis* petitum confluerent. Qui cùm nihilo plus remedii querimoniis retulerint, à Precibus ad Arma confugiunt. Vexillis unà denuo inscribunt (quæ pridem malè cohærere credidit elusum vulgus) *Regis* & *Populi Libertatem*, *Cantiani*, *Trinobantes Essexiæ*, *Iceni Suffolciæ* & *Norfolciæ*, *Danmonii Cornubiæ*, *Brigantes*, & inter *Cambros Silures* & *Ordovices*, etiam *Regni* tandem, acriori vindictæ cupidine; multis Nobilibus (*Hollandiæ* scilicet *Comite*, *Duce Buckinghamiæ*, &c.) detectâ intempestivè conjuratione quam *Londini* clàm inierant, cum iis præmaturè se conjungentibus.

b *Classis etiam deficit à Parlamento.*

Deficiunt b eodem erga *Regem* commiserationis æstu delati *Nautæ*, nec non septemdecim plùs minùs Naves in *Principis* CAROLI (exposito in litus *Thalassiarchâ Rainsborio Democratico*) clientelam concedunt.

c *Scoti arma expediunt ad Regem è*

Scoti etiam c *Regi* turpiter captivo in libertatem & dignitatem asserendo arma expediunt, ídque sui Decreto *Parlamenti*; irrumpentes in *Boreales* plagas cum Exercitu nume-

numeroſo ſub auſpiciis *Hamiltonii*, (quibus ſeſe cum non contemnenda manu *Anglorum Langdalius* jungit:) ſed ſolito ſive *Regis*, ſeu ipſius *Hamiltonii* infortunio, aliquo certè malo fato, ſeu potiùs Decreto *Divino*, *Angli* primò ſeparatim alii poſt alios & ex intervallo cæſi ab hoſtibus peſſum ivere: quippe res erat parvi [a] momenti, Exercitum veteranum, impedimentis bellicis & omni commeatu inſtructum, ſub imperio Præfectorum promptiſſimorum ordinatum, tumultuarios Colonos potiùs quàm milites, armis & bellico apparatu improviſos, & plerumque Ducibus deſtitutos, dum alii poſt alios in aciem deſcendunt, opprimere & in fugam conjicere.

cuſtodia liberandum.

a *Ab exercitu ſuperantur Angli*,

Colonia tamen *Trinobantum*, vulgò *Colceſtria*, & *Pembrochia*, *Dimetarum* Metropolis, (quamvìs Illa obſidioni ferendæ imparata) hoſtibus non parùm negotii faceſſunt. Nec ingloriùm cecidit *Pontefracti* Caſtrum; unde triginta circiter Equites per copias obſidione cingentes irruptione factâ, *Rainsborium* (qui nuper *Thalaſſiarchæ* provinciam ſuſtinuit, nunc, *Præfecti* totius Exercitûs Borealis titulo, ſecum duxit auxiliarium aliquot millia quibus oppugnationem acriùs urgeret) in hoſpitio apud *Doncaſtrum*, munitum Oppidum, duodecim milliaribus à *Pontefracto* diſtans, è lecto abripiunt, & renuentem duci captivum confodiunt. Quin & *Præſidio* in maxi-

maximas angustias redacto, impunitas omnibus, & ad ædes proprias discedendi venia concessa est, duobus exceptis militibus; quibus etiam (& articulis) glorioso occumbere letho pugnantibus, vel armis indutis per medios hostes perrumpere permittebatur. Quod (observatâ facinoris perpetrandi opportunitate) ambo equos conscensi vix saucii fecere.

a & *Scoti*,

Scoti [a], Ductorum inscitiâ & ignaviâ, vel (quod suspicari nollem) perfidiâ, qui divisa agmina Exercitûs in quadraginta lapidum distantiam separata duxerint, à *Cromwellio* nullo cum negotio funduntur, qui medium agmen inopinatò aggressus, in fugam vertit, terrore in omnes procul palantes disseminato, multis cæsis captísque cum [b] *Hamiltonio* Duce. Cæteros in *Scotiam* usque persequitur; ubi *Argathelius* collectis copiis non minùs *domesticus* occurrit hostis, quàm *Cromwellius extraneus*, in eásque brevi redigit angustias, ut Exercitus qui conscribebatur *Parlamenti* auspiciis, arma deponeret, Factionísque *Argatheliana* sese permitteret arbitrio. Hinc de novo *Parlamentum* indicitur, exclusis omnibus qui arma induerant, vel de Bello liberandi *Regis* gratiâ ineundo suffragia tulerant. Ibi novissimi *Parlamenti* Placita rescinduntur, Bellum injustè susceptum pronunciatur, *Cromwellio* publicæ gratiæ aguntur, & privatim (ut *Cromwellius* ipse

b *Capto Duce* Hamiltonio.

ipſe gloriatur) pactum iniit *Argathelius* ſeſe *Oligarchicorum Anglorum* commodis velificaturum, nec minùs è *Scotia* (cùm rerum ferret opportunitas) quàm ex *Anglia Monarchiam* exterminaturum.

Navigia [a] adhæc plura, refluente æſtu, defectionem à *Principe* parant, pro innata Nautis levitate, in *Comitis Warwicenſis* patrocinium ſe conjicientibus, qui eos crebris ſibi largitionibus demeruerat, novæque Claſſi, ad alliciendos iterum in obſequia *Parlamentaria* Nautas, pro tempore præficiebatur: ſed circumſeptus *Oligarchicorum* exploratoribus, & operâ defunctus, conſuetam hiſce dominis mercedem non immeritò retulit, nimirum ut loco cederet atque dimitteretur.

[a] *Navigia defectionem à Principe parant, rebus infeliciter terrâ geſtis.*

Dum [b] iſta geruntur ab Exercitu bella, *Senatores* in *Comitiis*, jam procul agentis Exercitûs nec non *Cromwellii* jugo parumper emancipati, ſerióque apud ſe reputantes quàm ægrè totius *Regni Populus* illatas *Regi* injurias pateretur, quàm lubrico in loco res ſuæ ſtarent, Pacis conciliandæ ſatagunt, & ſerò cum *Phrygibus* [c] ſapientes, contra *Oligarchicorum* ſententiam, *Decreta de Rege neutiquam adeundo* reſcindunt, junctis utriuſque *Senaculi* calculis. *Colloquium* cum *Rege* de componendis litibus ſuſcipiendum ſtatuunt; ſed per [d] *Delegatos*, ídque in *Inſula Vecti*. Delegantur in hoc munus *Proceres*

[b] *Senatores interim de Pace conſilium ineunt.*

[c] *Reſcinduntur de Rege non adeundo Scita.*

[d] *Colloquium cum Re-*

ex

ex *Confessu* superiori quinque, ex inferiori Populares decem. *Propositiones* in Colloquio isto disceptandæ præscribuntur, quas omnes verbatim proferri, quamvis præter operis institutum, fortè Lectori molestum non fuerit.

ge in insula Vecti per Delegatos instituendum statuunt; a super quas Propositiones.

Quoniam [a] *utrique Parlamenti Confessui incubuerit ad justam sui defensionem Belli capessendi necessitas, & ad hoc prosequendum se ipsi Senatores Sacramento obstrinxerint, Rege jubente sanciatur,*

b *Prima.*

I. *Quòd* [b] *Declarationes & Proclamationes omnino omnes adversus Confessus utrosque, vel quotquot iis adhæserint, omniáque Judicia & Postulationes contra eos pro irritis habeantur, & pronuncientur.*

c *Secunda.*

II. *Statutum* [c] *fiat, jussu Regio, de abolendis omnibus Archiepiscopis & Episcopis ex Ecclesiis Angliæ & Hiberniæ, de fundis eorundem & reditibus divendendis; utì etiam comprobetur assensu Regio Theologorum Convocatio & Confessius Synodicus; Reformatio Religionis per Angliam & Hiberniam ad eum modulum quo decreverunt vel decreverint Parlamenti Senatores, habito priùs cum Theologis prædictis consilio, procuretur. In particulari, Regia Majestas consentiat ut in Statutum seu Legem dehinc migret Decretum utrisque Domûs Parlamenti de Directorio pridem factum, quoad Cultum Divinum publicè per Angliam & Hiberniam celebrandum; de abroganda veteri Liturgia;*

turgia; de Regiminis Ecclesiastici formula & Religionis Articulis, cum Catechismis minore majoréque; de Die Dominico religiosiùs observando; de supprimendis Innovationibus in Templis & Fanis; de Concionatorum mercede augenda; de Pluralitate Beneficiorum & Nonresidentia viris Ecclesiasticis prohibenda: Uti Regia Majestas manum subscribat Fœderi nationali, eodémque seipsum obstringi patiatur; ut etiam publico Edicto idem imperet subditis omnibus utriusque Regni, Angliæ & Scotiæ, recusantibus pœnam quam utrique Consessu placuerit irrogare. Lege cautum sit Parlamentum penès fore in posterum Universitates Oxonii & Cantabrigiæ, Collegia quoque Westmonasteriense, Wintoniense & Ætonense visitare & reformare. Lege factâ caveatur nè Jesuitæ, Sacerdotes, & Pontificii Rempublicam perturbent, Legésve eludant; & ut hujusmodi hominibus criterio internoscendis Sacramentum administretur, quo Pontificis Romani Suprematum, Transsubstantiationem, Purgatorium, Cultum imaginum, Erroré̆sque alios Ecclesiæ Romanæ superstitiosos abjurent. Prospiciatur de educandis Pontificiorum liberis in Fide & Religione Protestantium; de mulctis in Pontificios irrogandis, iísque secundum arbitrium utriusque Consessûs collocandis. Provisum etiam esto de conatibus Pontificiorum adversus Rempublicam reprimendis, Legibúsque in illos absque fraude exsequendis, & Missæ administratione & frequen-

quentatione, sive in Aula seu quocunque in loco, intra Angliam & Hiberniam districtius interdicendâ.

a Tertia.

III. *Penès* [a] *Parlamentum solum terrestris simul & navalis Militiæ per Angliam & Hiberniam potestas resideat. Integrum ipsis esto conscribere, exercere quot placet, ducere quò libet, milites, irrogare quas visum fuerit Pecunias pro stipendiis; unde tumultibus intestinis obviàm eant, exterorúmque invasionibus: nec Rex aut ejus Successores quicquam in istis sibi juris vendicent per spatium viginti Annorum. Postea Parlamento fas esto, quando sibi videbitur interesse saluti publicæ, Exercitum tum terrestrem tum navalem conscribere, & in ipsius stipendia Pecunias irrogare, & ad hoc suâ autoritate Decretum sciscere, quod Legis habeat vigorem, etsi Rex ipse denegaverit assensum.*

Si homines qualescunque ad numerum trigesimum convenerint armati, neque ad Procerum & Plebeiorum jussa deposuerint arma, Perduellionis rei habentor, citra spem omnem veniæ ab Rege impetrandæ.

Hisce Auctuarii loco accesserunt Provisiones nonnullæ de *Londini* privilegiis, & potestate ordinaria Justitiæ in sententiis latis exequendæ.

b Quarta.

IV. *Cessatio* [b] *Hibernica, Tractatúsque ibi omnes & Articuli sine consensu Parlamenti pacti, rescindantur. Belli Hibernici prosequendi Jus ab utriusque Domûs arbitrio pendeat. Pro-*

Rex

Rex omnéſque ſive Militares ſive Civiles Adminiſtri à Parlamento ſurrogentur ; Hiberniæ Cancellarius, Magni Sigilli Cuſtos, Theſaurarius, omnes Regni Magiſtratus, Judices omnes; caſſis muneribus, Officiis, titulis, fundorúmque donationibus à Rege conceſſis ab eo tempore quo pacta Ceſſatio erat, pronunciatis.

V. *Comitiis*[a] *fas eſto pecunias irrogare quaſcunque libuerit æri alieno exſolvendo, damniſque reſarciendis, & in alias quaſcunque publicas utiliates, prout ipſis in poſterum opus videbitur.* [a] *Quinta.*

VI. *Honores*[b] *omnes & tituli à viceſimo primo Maii Anno Chriſti Domini milleſimo ſexconteſimo quadrageſimo ſecundo* (quo nimirum tempore Magni Sigilli Cuſtos Sigillum unà ſecum ſubduxerat ab Ædibus Parlamentariis) *denuncientur irriti. Nemo etiam in Dynaſtarum ordinem deinceps cooptatus, ſedem in Conſeſſu Procerum abſque conſenſu utriuſque Domûs occupabit.* [b] *Sexta.*

VII. *In prima*[c] *Delinquentium Claſſe cenſeantur (quibus nulla condonationis relicta ſpes ſit, ſed Vitis Fortuniſque omnibus exuendi, Rege adſtipulante, ſunto) Principes Palatini, Rupertus & Mauritius, Comites tres, Barones quinque, Epiſcopi duo, totidem & Regni Judices, viginti duo circiter Equites,* (quorum recenſere nomina compendii ratio vix patitur: ii tamen ferè erant qui Regi ſedulam maximè navaſſent operam.) Adjecti & *Pon-* [c] *Septima.*

tificii omnes qui Arma ſumpſerant, nominatim Marchio Wintonienſis, cum duobus Comitibus, totidem Baronibus, & ſex Equitibus, ut & omnes qui Rebellionem Hibernicam vel excitaſſent vel foviſſent.

In ſecunda Claſſe repoſiti quinquaginta Nobiles & Equites, Senatores omnes Conſeſſûs Inferioris qui, deſertis Comitiis, in Regias partes tranſierant; Judices inſuper omnes, Juriſ-conſulti, Eccleſiaſtici. Exúlent illi ab Aula Regia, publicíſque ab officiis abſtineant, idque pœnâ Perduellionis, Capitum & Fortunarum jacturæ: Judices & Juriſ-conſulti proſcribantur Foro & praxi; Eccleſiaſtici Beneficiis & Concionandi copiâ interdicantur.

Tertiam implent Claſſem qui quicquam contra Parlamentum admiſerant, vel conſilium dederant, quorum nullus vel Eirenarchæ, vel Judicis, vel Vice-comitis, vel Adminiſtri publici munus in futurum aſſequatur.

Quartæ annumerantur Milites gregarii, omneſque Comnatis vilioris homunciones, quibus libris ducentis anguſtior fortuna eſſet.

Fundi eorúmque bona omnia qui è prima Claſſe ſunt, ad æs publicum numerandum, ſub auctione veneant. Senatorum autem qui convocatis Oxonii Comitiis Weſtmonaſterii ſedentes Perduellionis reos pronunciarant, duæ fundorum bonorúmque partes ex tribus; aliorum, dimidia pars; Judicum, Juriſ-conſultorum & Eccleſiaſticorum tertia; ſextáque omnium è ter-

tertia classe, in prædictas solutiones veneant. Impunè cæteri dimittantur, modò Sacramento sese Nationali obstrinxerint. Omnes in secunda tertiâque Classe post persolutionem mulctarum, veniâ utriusque Domûs impetratâ & concessâ, in integrum restituantur.

VIII. *Uti*[a] *omnia Regni munia & præcipui Magistratus per viginti annos proximè sequentes conferantur ex arbitrio Senaculi utriusque.* a *Octava.*

IX. *Uti*[b] *Sigillum novum, Comitiis jubentibus efformatum, sanctione Regiâ transeat in genuinum Angliæ Sigillum, nec ullum aliud deinceps usui habeatur. Omnes Concessiones & Munia Novo hoc signata, rata maneant; cassis omnibus irritísque quæ sub Vetere (quod penès Regem erat) ab eo tempore quo illud ex Comitiis primùm subduxerat Custos Sigilli Baro Littletonius concessa fuissent.* b *Nona.*

X. *Omnia*[c] *Privilegia, Concessiones, Chartæ & Immunitates Civitatis Londinensis iteratis Institutis corroborentur. Turris Londinensis & Militia juxta Prætoris Urbani, Senatorum & Concilii ibidem Communis, arbitrium ordinentur. Nemo Civium extra Civitatis pomœria in militiam adigatur nisi jubentibus Comitiis.* c *Decima.*

XI. Ultima[d] hæc erat, *Exterminetur Pupillorum Curia, cum omnibus officiis & muneribus eò spectantibus: Cessent etiam omnia Servitia ejus gratiâ debita. Hæreditates omnes* d *Undecima.*

(quas priùs in Capite & Equestri scilicet servitio à Rege possessores occuparant) ab oneribus sumptibúsque liberentur, quinquaginta tamen millibus librarum monetæ Anglicanæ annuatim in compensationem persolutis.

Hæ erant Pacis Conditiones à *Comitiis* propositæ, in argumentum seu materiam redintegrandi Colloquii adeò vehementer & votis omnium & complurium armis expetiti; nihil ab iis immutatæ quæ *Regi* pridem missæ dum adhuc in *Hamptoniensi Basilica* commoraretur, & non ab ipso *Rege* solo, sed & ab *Exercitu* quoque, utpote paulò iniquiores, repudiatæ sunt; in hoc [a] uno dissonæ, quòd in hisce novissimis nulla habita sit *Scotorum* ratio.

[a] *Nulla in his ratio habita Scotorum.*

Pacificatores [b] autem non aliâ donantur quàm ad *Regia* argumenta respondendi autoritate, rationésque retorquendi ad *Regium Assensum* expugnandum: Nulla illis Propositionem ullam emolliendi, vel unam immutandi voculam, imò nè Præfationis quidem omittendæ, potestas. Jubentur autem identidem admonere *Comitia* de Concessionibus *Regiis*, totiúsque negotii processu, omnia scriptis agere; imò & eodem ordine de Propositionibus disceptare, ad aliam Propositionem non descendendo, priusquam de præcedente convenerit.

[b] *Quibus conditionibus adstringuntur Delegati pacificatores.*

Nec satìs erat Conditiones & *Delegatos* tam duris circumscribi Legibus; Locum ipsum

ipsum a Colloquii ad *Neoportum* intra *Insulam Vectim*, atque tempus adhuc arctius definiunt intra quadragesimum diem.

a *Colloquium Neoporti instituendum.*

Regi etenim ad Colloquium evocato libertas hactenus indulgetur exeundi è Carcere, in *Custodiam* Insulæ spatiosiorem; Sponsione verò interpositâ, nusquam se ex *Insula* excessurum intra quadraginta dies post Colloquii finem. Hosce scrupulos & restrictiones nectebant qui *Conciliis* intermiscebantur *Oligarchici* & *Democratici* cautiores. Servi, sed ii ferè ad *Regis* b Ministeria aut Consilia necessarii, accersuntur, idque nominatim, & magnâ cautione à *Comitiis* adhibitâ, *Consiliarii*, *Theologi*, *Secretarius*; non in Scenam tamen aut ad alloquium intromittendi, sed post Aulæum & in Proscenio astituri. Adeò ut unus unicúsque *Rex* Politicum se opponeret & Theologum selectissimis totius Regni Politicis & Theologis *Parlamentariis*.

b *Regi conceduntur ministeria Servorum necessaria.*

In c Colloquio peragendo, tam incredibili prudentiâ & dicendi vi Rationum omnium momenta *Rex* solus eventilavit repulítque, tantâ largiendi & condonandi lenitate, etiam quæ ut iniquiora redarguerat (modò nec Honorem suum labefactarent neque Conscientiam) Postulata concessit, ut omnes in admirationem sui raperet; quòdque Divini planè ingenii fuit, vel inimicissimos in sententiam suam invitos *Commissa-*

c *Mira Regis in Colloquio Prudentia.*

missarios pertrahèret: (quamvìs ex officio & capitis discrimine tenerentur, refragante Conscientiâ, disputationem producere.) Certè Paternam benignitatem, quò suis unius damnis à Belli cladibus *Populum* redimeret, luculentissimè ostentavit.

a *In medio tractatu reposcunt Parlamentarii ut Marchionis Ormondii Diploma rescindatur.*

Diu [a] fervet circa res componendas Colloquium; cùm ecce *Comitia* rescíscunt *Marchionem Ormondii* in *Hiberniam* appulisse, instructum autoritate *Regiâ* quâ *Deputati* titulo insignitus, toti *Hiberniæ* præesset; Pacémque firmaret communem Conditionibus quibus posset optimis; Exercitum quoque conscriberet ad *Regem* è Captivitate liberandum. Mittuntur super hac re literæ ad Delegatos in *Insula Vecti*, jussos à *Rege* postulare ut Diploma reposceret *Ormondianum*, ejúsque Autoritatem (pacificantibus nimis molestam) abdicaret.

b *In Senatu carpuntur Regia responsa.*

Interea ad [b] *Senatum* transacta negotia frustulatim referuntur; ubi plures non minùs averso, quàm *Rex* propenso, ad Pacem animo carpunt & minutatim arrodunt omnia, nisi suis voculis & verborum apicibus ad præscriptam formulam annueretur; veriti nimirum (quod & palàm professi sunt ex iis nonnulli) nè Propositis plenè indultis, nullo ampliùs inimicitiæ vel querelæ loco relicto, ad Pacem redintegrandam, quam *specie* cuperent, *revera*, si non *Vi* à populo illatâ, *Pudore* saltem cogerentur

tur. *Rex* a enim pluribus præter omnium opinionem adſtipulatus, non modò rem ipſam, ſed etiam verborum ſcrupulos admiſerat.

a *Rex inexpectatò plurima concedit.*

Præfationi, non tam ad Pacem ſpectanti publicam, quàm ad Ignominiam ſibi ſuiſque inurendam, ægrè, & non niſi præmiſſâ cautione, conſenſit, hâc ſcilicet, *Nè quid in iſto Colloquio pro conceſſo haberetur, niſi ubi de Cunctis in univerſum conveniret.*

Annuit Propoſitioni primæ, de Declarationibus revocandis; Tertiæ, de Militia; Quartæ, de *Hiberniæ* Adminiſtratione; Quintæ, de Publicis Debitorum ſolutionibus, *modò intra biennium revocentur ad calculum iſta debita*; Sextæ, de Honorum Titulis abrogandis; Octavæ, de ſupremis *Regni* Magiſtratibus; Nonæ, de Sigillo magno; Decimæ, de *Londini* Privilegiis; Undecimæ, de *Curia Pupillorum*, modò compenſationis nomine centena librarum millia annuatim penderentur.

In iſtis omnibus alienæ Avaritiæ & Ambitioni facilem ſe prædam exhibuit; & quò *Regnum* aliis pacatius redderet, ſuis manibus eripi permiſit.

Secundæ Propoſitionis Articulis omnibus Aſſenſum præbuit, excepto unico, de *Epiſcopis* eorúmque reditibus. In iſto tamen non defuit omnino *Comitiorum* votis: Quicquid enim à *Divino* Inſtituto non planè pro-

 ma-

manasse constaret, penitus abrogari patitur; adeóque *Archiepiscopatum* intercidere, *Episcopalem* etiam *jurisdictionem*, id est, *Disciplinæ* seu *Regiminis Ecclesiastici* exercendi prærogativam; non item Ordines conferendi, jure positam, utpote *Apostolicam*, labefactari sinit.

Tandem verò, (intorquentibus inter alia (quæ meliùs refutare potuit) Argumenta Necessitatis telum *Synodi Magistellis* & *Pacificatoribus*, nec non in aliis ipsi cessuros Senatores (modò in hac de rigore Conscientiæ remitteret) spe factâ) Ordinandi munus per triennium haud exercendum ab *Episcopis* absque *Presbyterorum* assensu, imò suspendendum, indulget, donec viginti *Theologis* à seipso delectis, cum *Synodo Comitiorum* jussu convocata consilium habituris, certi aliquid de *Regimine Ecclesiastico* constitueretur: Cui cum *Senatu* consentire promisit, interea temporis *Presbyteratum* experimenti gratiâ ratum esse haud reluctatur.

Fundos & reditus *Episcoporum* (Sacrilegii horrore perterritus) divendi, & ab Ecclesia abalienari non passus est; elocari tamen in nonaginta novem annos, parvo censu annuatim in hæreditarii juris testimonium & in *Episcoporum* alimoniam asservato, permisit: modò post finitum hunc terminum ad Jus *Coronæ* reverterentur, in *Ecclesiæ* usum

usum erogandi, certò interim apud se statuens propriis reditibus redemptos in *Ecclesiasticos* usus refundere.

Septimam de Delinquentibus Propositionem (propriis in periculis haud immemor Amicorum) subscriptione suâ confirmare nequiit: Permittit autem ut

I. Moderatæ Pecuniarum mulctæ his irrogentur.

II. Prohibeantur ab accessu *Regio* Aulâque: etiam ut horum quidam relegentur in Exilium; non tamen sub nota *Perduellionis*, nec dispendio Capitis & Possessionum plectantur, sed mulctâ pecuniariâ constituendâ, si contrà fecerint.

III. Jure assidendi in *Comitiis Parlamentariis* per triennium ut priventur.

IV. Judicio sistantur, si itàvisum sit; & si quid admiserint contra latas Angliæ Leges (quas *Regiis* favere pro comperto erat) pro merito luant. Iniquum existimabat plecti quempiam propter Fidem sibi præstitam, etiam & secundum Conscientiæ Jurísque Municipalis dictamina, per Legem ex post facto. Alios tamen ejusdem Propositionis Articulos concedere placuit, eâ lege, si nimirum *Ecclesiasticis* probis, doctis & scandalo liberis, tertiâ parte Beneficiorum frui liceret, nec hi concionandi munere penitus abdicarentur.

Autoritatem *Marchioni Ormondio*, eo ipso

cùm Custodiæ traditus esset temporis articulo demandatam, abrogare nequit, nisi in cæteris sibi cum *Comitiis* convenerit: hoc si fieret, tum (juxta Concessiones in quarta Propositione) *Comitiorum* pro arbitrio solùm res *Hibernicas* administrari placebit. Interea tamen Literas *Marchioni Ormondio* scribit, quibus jubet nè quid in ea potestate exequenda moliatur, quamdiu Collatio & spes ulla Pacis superesset.

Durante Colloquio (nè iniquas continuò vices *Majestas Regia* sustineret, insuper ut quo erga illum animo essent Senatores pertentaret) *Rex* [a] Proposita æqua satìs & publico profutura *Comitiis* transmittenda exhibet.

[a] *Rex quædam Proposita proponit.*

Primò postulat, *Ut Londini, vel alio quocunque in Palàtio proprio, versari sibi liceat, propiùsque cum ipsis Comitiis agere, idque liberè, honorificè & securè ut fiat.* Quod postulatum concessis [b] Propositionibus indulgendum Ipsi *Comitia* in se recipiunt; *Londinensium* priùs animis pertentatis, penéque omnium (sanè optimorum & longè plurium) subscriptis manibus animata.

[b] *quibus magna ex parte Comitia adstipulantur.*

Secundò, Rex postulat utì *Reditus omnes recipiat & emolumenta Coronæ.*

Tertiò, ut *Compensationem referat pro legitimis Juribus quæ Parlamento visum fuerit abrogare*. Hisce itidem *Comitia* haud gravatè astipulantur.

Quar-

Quartò, ut *Amnestiâ, seu Oblivionis lege, sancitâ, rerum omnium quæ grassante Bello acciderunt ipsa memoria funditus deleatur*. Huic Postulato non adjiciunt calculos, nisi cum cautelis & limitationibus, quarum beneficio *Comitiorum* asseclis liceret ferè quenquam è *Regiis* insectari.

Rebus [a] propè (si non ex animi sententia, omnino præter expectationem) compositis, *Delegati Pacificatores* Pacem quam animis suis percipiebant, *Regi* quoque, sed vani Augures, pollicebantur; rati nempe (utì par erat) *Comitia* aliquantisper à rigidis Postulatis recessura, cùm *Rex*, ad ipsos leniendos, utriusque planè *Regni*, *Angliæ* & *Hiberniæ* de imperio cessisset. Imò læta concordiæ spes omnium ferè suspensis animis affulsit; & subsecuta dubio procul fuisset, ni Factiosi homines, qui [b] clandestinis artibus nos dudum in bella protruserant, palàm jam & armatâ manu optatum Colloquii fructum & coalituram illico Pacem intervertissent. Quomodo autem id effecerint, & vobis *Exteris* scire, & mihi summâ quâ potero fide enarrare, operæ pretium fuerit.

a Spem Pacis omnibus affulgentem

b Factiosi intervertunt:

Colloquio [c] fervente, pars illa *Exercitûs* quæ primam felicem Belli aleam experta, victricia signa domum retulerat, Stativa occupabat sub imperio *Fairfaxii* (cui, ceu malus Genius, sese adjunxerat *Iretonus*) tam prope *Londinum*, ut dieculæ dimidiatæ

c quo modo:

spatio liceret iter illud emetiri, & opprimere imparatos adversarios, modò subitanea occasio id requireret. Interea *Fairfaxius*, *Iretonus*, cæteríque *Tribuni* demissè sese in publicò gerunt, ac *placitis* [a] *Comitiorum semper se obtemperaturos, Pacémque publicam sibiipsis præ omnibus gratam futuram, quâ Militiæ tædiis liberi, res privatas procurent, & post tot exantlatos labores quiete fruantur*, præ se ferunt. Privatim verò (habito cum Factione sua *Comitiis* intermista consilio) permittunt [b] inter Cohortes & Legiones gregarii militis minorúmque ordinum *Ductorum* Conciliabula agi, & (Emissariis procurantibus,) Petitiones cudi quibus irritus fieret cum *Rege* tractatus, & supplicium de omnibus indiscriminatim sumendum (*Regiam* personam jam tum callidè impetentes) *Reipublicæ* inimicis exposcerent: etiam evulgandas curabant, prelísque impressas, ad tentandos vulgi animos propalari. Nec dubium erat quin harum Petitionum Auctores extiterint majorum agminum *Ductores Tribuníque*. In eandem sententiam per Emissarios (præsertim *Hugonem Peters* Ministerii desertorem juxtà & opprobrium, effrontem & procacem hominem) passim locorum dispositos, milites per se satis faciles in spolia & res novas allexerint.

a *Ductores Exercitûs simulant sibi pacem perplacituram.*

b *Gregarios milites adversus exstimulant; & Regem ad tollendum.*

Interea, [c] qui se commoverant Plebeiis (quorum suprà meminimus) dissipatis, Præsi-

c *Congregantur mili-*

Præsidiísque ac Præfectis per singulas *Provincias* dispositis, ad *Fairfaxii* stationem omnes totius Regni milites conclamantur; qui Victoriis ovantes (partes victrices sequentibus quamplurimis) numerosi confluunt: *Iretonus* [a] (simultatis inter ipsum & *Fairfaxium* exortæ famâ in vulgus sparsâ) privatim sese intra *Windesoriæ* castrum abdens, ascitis è *Senaculo* inferiore Consortibus, *Remonstrantiam* magno verborum apparatu & eloquii ambitione procudit, quâ, sub Exercitûs nomine, *contra* [b] *Pacem cum Rege pactam Regísque Restitutionem argutiis contendit, imò Regis ipsius caput ad supplicium exposcit: Judicio sistendos illos Senatores quos Anno superiori Perduellionis postularat Exercitus, excludíque Consessu alios omnes qui Comitiis olim adhæserant, cùm fugerent ad Exercitum Oratores reliquíque Factioni suæ mancipati: Stipendia militibus debita persolvenda è Regio censu, & Decanorum Capitulorúmque possessionibus, in hunc præcipuè usum sumptúsque publicos ferendos dividendis: Terminum præsenti Parlamento ponendum, initâ magìs æquâ ratione Representativæ populi in posterum eligendæ, penès quam summa rerum potestas sit*: aliáque hujus generis complura satìs pro Imperio postulat.

Colloquii fine jam appropinquante, (quod protelari & Artibus turbari, quò meliùs [c] interim in unum se contraheret Exer-

tes propè Londinum.

a Iretonus *contra Pacem effingit Remonstrantiam;*

b *idque Exercitûs nomine.*

c *Convocato Exercitu,*

Exercitus, procurabant sedulò *Oligarchicorum* simul & *Democraticorum* Factiones, quæ *Parlamentariis* consiliis intererant) *Ductores* Exercitûs ab *Insula Vecti* & *Comitiis* de omni rerum processu, & opportunitate suis negotiis accommodâ edocti, *Concilium Castrense* indicunt, quo *Tribuni* omnes minorísque sortis militares *Præfecti* conveniunt; ubi Preces a & Jejunia celebrantur.

a *& Jejunio indicto*

Sciendum b enim est, hisce Terræ filiis magnum cum Cœlo commercium intercessisse, (prout ipsi simulabant;) & quando quicquid Naturæ juri, Rationis lumini, Divinis & humanis Legibus contrarium agitarent, *Deum* Precibus compellatum aggredi solitos, quarum exordio, dubitantium instar; proposita exponunt, & re *Majestatem* inter *Divinam* & seipsos priùs disquisitâ, deinde inflexâ oratione responsum Designationibus congruum promunt; quod &, *Divini* instar *Oraculi* precantibus redditi, militi gregario credendum obtruditur, etsi pridem animis recoctum fuisset: nec ausus obmutire quisquam qui Catalogo *Sanctorum* iri non cupit expunctum. Hinc Jejunia eorum & Preces Portenti instar à populo pertimescebantur.

b (*cujus apud ipsos frequens abusus*)

Peractis c Sacris, prolatam lectámque *Iretoni Remonstrantiam* quasi de Cœlo delapsam magno plausu Milites excipiunt; eidem tanquam ab omnibus comprobatæ formidabi-

c *perlegitur & approbatur;*

dabilem titulum Exercitûs a inscribunt; Comitiis denique exhiberi jubent nomine *Exercitûs* & *Populi Anglicani*, cujus si conquisita fuissent suffragia, vix millesimus quisque præbuisset assensum; reliqui autem perfidum Sceleris Caput cum integro satellitio, ceu humani generis pestes, malæ Cruci devovissent.

a *Parlamento Exercitûs & Populi titulo exhibetur.*

Consessus b verò inferior tantos ab ipsa temporis necessitate sibi sumpsit animos, ut ausus sit (*istâ Remonstrantiâ* ad tempus sepositâ) *Regiis*, quas præ manibus habebat, *Concessionibus* eventilandis insistere. Quod cùm *Præfecti* Exercitûs stomacharentur, tam indignè nempe se ab iis tractari, qui sibi omnem quâ gaudebant dignitatem acceptam ferrent, immissis in *Vectim Insulam* auxiliaribus copiis, *Regi* manus injiciunt, & ex Insula delatum in Castello *Hurst*, quod ex opposito Insulam spectat, (qui quidem locus angustissimus, sordidus, & Mari circumfluo insalubris) includunt: simul etiam Signa c *Londinum* versus movent; *Palatia Regia* & Nobilium ædes *Comitiorum* atriis finitimas præsidiis occupant, circumfuso locis vicinis Exercitu.

b *Pergit nihilominus inferior Consessus in pensitandis Regiis Concessionibus: quod Præfecti Exercitûs stomachantur, & Regem abripiunt ab Insula Vecti.*

Sperabat miles hujus incepti metu dilapsuros *Senatores* in latibula (prout solenne fuerat) qui contrà sentiebant; & suæ Factionis hominibus occupantibus *Comitia*, in-

c *Signa movent Londinum versus, & occupant Stativa circumcirca Senatum.*

integrum ipsis fore, sub Autoritatis *Parlamentariæ* larva, suæ patrocinari violentiæ, & quæcunque suis propositis inservirent *Decreta* sancire.

a *Coëunt verò Senatores,*

Fefellit a verò spem horum eventus; nam plerique *Parlamentarii* (quasi in hoc momento *afflatu divino* sustentarentur) circumsonante Militum fremitu armorúmque strepitu nil territi, (*Senatoriâ* utì sibi persuaserant autoritate satìs muniti) solito frequentiores coëunt consilium inituri.

b *disceptántque de Regiis Concessionibus.*

In *Senaculo* inferiori de *Regiis* b Concessionibus usque in diem posterum acriter disputatum est; dum interea de *Presbyteratu*, de *Fædere* Nationali (quorum neutrum sibi cordi fuerit) de *Delinquentibus*, in quibus *Rex* satìs non fecerat *Comitiorum* placitis, scrupulos nectunt, disseminant rixas, scindunt in diversum partes, longísque oratiunculis tempus terunt *Oligarchici* & *Democratici*; unus præ cæteris ex *Vanaticis* Eques ferocissimè (qui in *Insula Vecti* persuaserat *Regiæ Majestati*, nil ut ultrà concederet, quippe jam tot & tanta *Parlamento* indulsisse eum privilegia, quanta nec exspectare nec admittere fas haberet: quod etiam in se recepit, sese palàm facturum) Iste, inquam, acerrimè adversus Pacis conditiones est invectus, quasi sub larva *Concessionum* & specie Pacis redintegrandæ lateret anguis, & rei *Parlamentariæ* & publicæ subvertendæ

Regia

Regia Majestas insidiaretur: quò totus Exercitus in Civitatem immigrandi spatium lucraretur.

In istam [a] tandem sententiam descendunt, *Concessiones Regias idoneum esse Pacis stabiliendæ fundamentum.* Quæ sententia ducentis suffragiis (dissentientibus vix sexaginta viris) comprobata est. Cui in terminis die sequenti non segniter adstipulatur *Superior Consessus*, prorogato statim in septimanam (donec defervesceret aliquantulùm iste impetus) conventu. Delegati protinus à *Domo Communium* mittuntur, quibus demandatur ut *Fairfaxium* & *Ductores* Exercitûs ea de re certiores faciant.

a *Decernunt eas esse basin sive fundamentum Pacis redintegrandæ, adstipulante superiore Consessu.*

Oligarchicos [b] hoc malè adeò habuit, ut Orator *Consessûs* inferioris (qui toto pectore jam hauserat eorum insaniam, vel saltem hinc & indè utrique Factioni, prout alia supra aliam invalescebat, prævaricando velificabat) statim palàm in *Comitiis* interminaretur, *nunquam in posterum istis (si sententiæ mordicus adhæserint) copiam fore ad Comitia conveniendi.* Et revera [c], die *Consessûs* indicto, Tribuni quidam, unâ vel alterâ Legione peditum cum cohorte Cataphractorum circumstipati, omnibus inferioris *Senaculi* accessibus observatis, ingressuros *Senatores* sibi diffidentes (nempe quadraginta cordatiores & magìs rerum consultos) comprehendunt; centum & quinquaginta plùs minus alios *Comitiis* arcent;

b *Hoc malè habuit Oligarchicos.*

c *Ductores Exercitûs obsident Senacula; Senatores incarcerant*

plures, aliis prohibent introitum, nonnullos vi rapiunt ex Senaculo.

cent; nemini indulgent ingressum, nisi quos probè norant Factioni suæ velificaturos. Aliquos verò scrutinium præterlapsos, simul ac constaret interesse Consessui, Scripto immisso tanquam ab Amicorum vel Clientum aliquo ad colloquium januam versus pellectos, & frustrà *Senatûs* Autoritatem inclamantes, ex ipsa Curia raptant.

a *Captivos malè tractant.*

Multis [a] malè modis exagitati, ludibrio exponuntur captivi *Senatores*, Carceris squalore diu macerati; atque hos inter, complures qui *Parlamentariam* causam præcipuo loco, ceu *Archistrategi*, *Præfecti*, *Tribuni*que propugnaverant, ob fortissimam fidelémque navatam operam, hanc demum gratiam reportant. Imò *Gulielmus Prynn* (*Custos veri quod semel admisit rigidúsque satelles*) ille fusissimorum pro *Parlamento* scriptorum indefessus Autor, eodem cum cæteris in luto hæret; passim obstupescentibus spectatoribus ad inscrutabilia *Dei* Judicia, qui suorum *Servitiorum* manibus indignè adeò tractari permisit eos qui priores Signa adversus *Regem* suum subditi tulerint, quin & ipsi manus audaces injecerint. Et hoc ipsum repurgandi *Senatûs* fuco, & *Reformationis* titulo cohonestant.

b *Arripit autoritatem Oligarchica*

Sic ad paucos [b] viros *Consessus* inferior redactus est, octavam scilicet justi *Senatûs* partem, eósque omnino Exercitui mancipatos, cujus cum *Ductoribus*, Castris in *Senatum* ultro

tro

tro citróque commeantibus, jam quotidianæ sententiarum collationes fiunt; & *Castrensi* priùs *Concilio* decernitur, quod *Comitiis* (jam sub milite merentibus) statuendum proponitur; quorum Autoritatis larvam suis machinationibus obducunt.

Factio, quadraginta circiter viri: quos tamen Milites moderantur.

E tot *Senatorum* centenariis, Capitum denuo ad hanc Cameram coëuntium numerus vix par inferioris *Senaculi* nomini sustinendo, ad quadragenarium scilicet ægre attingit; eorum etiam non tantùm minima portio, sed & pessima, quámque in imo & quasi de *Comitiorum* fæce superesse constabat: quin & horum magna pars *Ductores* sunt *Exercitûs*. Adeò nihil planè de Senatu restabat præter nomen, cæteris tam grande nefas horrescentibus, & ab ipsorum consortio aufugientibus: etiam nonnullis qui, Conscientiæ fuco delusi, *Oligarchicorum* & *Democraticorum* partibus nomina dedissent.

Ità pauci homunciones (etiam viginti circiter plerunque dissentientibus) [a] de summa rerum *Anglicanarum*, de *Rege* plectendo, *Legibus* patriis figendis & refigendis, *Regiminis* aviti fundamentis penitus subvertendis, *Hi*, inquam, de rebus hisce determinandi potestatem sibi solis arrogare non erubescunt. Decreta [b] olim de *Rege* non ampliùs compellando, (surreptitia illa, vi & dolo malo extorta, plenis verò utriusque Senaculi *Comitiis* rescissa) de novo rata esse jubent.

[a] *Statuunt de Summis Regni negotiis de Rege plectendo etiã.*

[b] *Decreta de Rege non adeundo*

rata esse jubent: De Colloquio instituendo irrita. bent. Altera verò illa de *Colloquio cum Rege ineundo*, illud potissimùm quo *Regiæ Concessiones pro idonea Pacis futuræ basi habendæ* statuebantur, explodunt, & cum ludibrio expungunt; utpote indignum, & minimè *Parlamentarium* Scitum. Nova prioribus substituuntur à *Communium* horum cœtu Plebiscita, unde *Suffragiis* invadunt quod priùs *Armis* arripuerant Imperium.

a *Scita præmittunt in Regis Caput.*

Sciscunt a primò, *Penes populum potestatem omnem primitus residere.*

Secundò, *Ad populi Delegatos, seu Repræsentativos* (seipsos volunt intelligi) *Domûs popularium viros, id potestatis pertinere.*

Tertiò, proinde *Vim Legis obtinere Plebis seu Communium* (quod verbum nobis in usu) *Placita, citra Regis aut Procerum suffragia*, Horatianâ planè lege, *Quod plebs sciverit, id populum teneat.*

Quartò, *Contra Populi Repræsentativum sive Parlamentum arma ciere, & bellum eidem inferre, crimen esse Perduellionis.*

Quintò, *Regem ipsum contra Parlamentum Arma sumpsisse, eôque nomine cuncti sanguinis Civili hoc bello fusi reum esse*, (quò suis capitibus scelus amoliri viderentur) *sanguinéque proprio crimen illud expiaturum.*

Hisce sic præludebatur grandi, quod sensim oportuit transigi, & (horresco referens) atrocissimo Sceleri. Hâc tantâ, b quantam sibiipsis visum est sumere, potestate freti, non

b *Tribunal subditorum*

non verentur *Tribunal novum* ſubditorum abjectiſſimorum in Regem erigere, cui *Supremæ Juſtitiæ Curiæ* nomen imponunt, à nomine Reverentiam mutuaturi. Huic [a] *Judices* Centum & quinquaginta præficiuntur, (ut numero ſaltem *Populum* repræſentarent) *Factionis* univerſæ Factioſiſſimi vindices: quibus poteſtatem faciunt ſiſtendi, audiendi, Judicandi, & morte plectendi *Carolum Stuartum Regem Angliæ*.

erigunt adverſus Regem.

a *E ſua Factione 150 Judices in hoc facinus conſtituunt:*

Horum in numerum [b] adſcribunt Comites è *Senaculo* ſuperiori ſex, *Judices* etiam Regni nuper ab ipſis electos. Pars verò maxima conflata eſt è *Ductoribus Militum* (qui priùs *Regis* in Excidium conjurarant) & *Curiæ* inferioris *Collegis Regio* nomini infenſiſſimis. Reliqui homines è *Londino* aut viciniæ propudiis. Hos inter unus aut alter Sutor Calcearius erat, Cereviſiarii, Aurifabri aliíque Mechanici; plures, qui foro ceſſerant, Abliguritores, Decoctores, Scortatores, qui tamen *Sancti* audiebant à ſuæ Sectæ diſcipulis. Imò verò nullus erat qui peculatui ſuo, Sacrilegio, repetundis, aliíſque facinoribus impunitatem; aut Avaritiæ *Regios* reditus, Palatia, ſupellectilem ceſſuram, vel munia quæſtuoſa in ſe ob tam audax facinus conferenda, non ſperaret.

b *è Proceribus aliquot, Judicibus etiam, Ductoribus militum, Senatoribus inferioris Conſeſſûs, Mechanicis, Decoctoribus, Obnoxiis hominibus.*

Dynaſtarum [c] interim vix ulla ratio habebatur, atque vulgò credebatur eoſdem ſponte ſuâ à ſuperiore *Senaculo* abfuturos, utpote

c *Superior Senatus flocci penditur.*

tantis

tantis periculis perterrefactos, præter quatuor aut quinque *Oligarchicæ* sectæ Servitia. Horum Autoritatem sibi fore satìs validam autumabant Factiosi cuivis facinori corroborando, quod [a] hactenus non semel experti sunt. Neque sanè omni ex parte illusum est eorum spei. Veruntamen in summo negotio cessit eis paulò infelicius: pauci enim *Dynastæ* quotidie *Comitiis* interesse consueverant; eo autem die quo approbandum à *Proceribus* Plebiscitum de *Rege* sistendo ad eorum consessum deferebatur, inopinatò *Proceres* [b] septemdecim adsunt, qui omnes (nè iis quidem exceptis qui *Oligarchicis* favebant) non modò assensum cohibent, sed & ipsum rejiciunt Scitum ut *damnosum nullisque Legibus innixum*.

[a] *Placita verò sua mittunt Oligarchici ab eodem corroboranda:*

[b] *Sed rejiciuntur noxia & illegitima.*

Hinc [c] excandescebant *Oligarchici*, ac vindictam spirabant, publicam adeò sibi inustam infamiam stomachantes. Cæterùm inpræsentiarum satìs ipsis visum est, ut è numero Judicum *Regiorum Proceres* omnes expungerentur.

Mox verò [d] ex eodem Nigro eximebantur *Regni Judices*, quòd in hoc negotio privatim sententias rogati, (quamvis ipsi nuperrimè, mediante hâc *Novatorum* Factione, in officia sua *Comitiorum* Autoritate evecti fuerant) respondissent, *Esse contra receptas Leges & Consuetudines Angliæ Regem Judicio sisti.*

[c] *Unde Proceres expunguntur albo Judicum Regiorum,*

[d] *& Judices Regni, ceu placitis istis contrarii.*

Præ-

Præſidem [a] huic *Curiæ* præponunt, qui ad hoc munus parem allaturus erat famam, obſcuro ſcilicet loco natum, decoctorem & rabulam, *Johannem Bradſhauw*, frontis effrictæ, linguæ petulantis hominem, nuperrimè vel inter ſuæ diſciplinæ viros nullius pretii. *Procuratorem* verò quendam *Cooke*, ejuſdem [b] farinæ homuncionem, egenum, (polygamum ferunt) mille defunctum artibus & facinoribus ad panem emerendum, & jam aucupandi lucelli ſpe promptum in quodlibet ſcelus.

[a] *Præſidem Curiæ qualem eligunt.*

[b] *& Procuratorem.*

Privatim conſulitur per dies aliquot de materia formâque ſive modo perpetrandi facinoris; ubi ad accuſationem *Regis* concinnandam maximam elocavit operam *Doriſlaus* quidam, Legum Doctor, *Germanus*, quem Exulem vel Transfugam ut appellem neſcio.

Reclamant [c] interea *Miniſtri Presbyteriani*, *Londinenſes* ferè omnes, & ex pluri-mis *Provinciis* plures, imò ex *Independentium* partibus nonnulli, Concionibus è Suggeſtis, Colloquiis, Literis monitoriis, Libellis ſupplicibus, Proteſtationibus, & Remonſtrantiis publicè divulgatis. Obteſtantur, *nè contra tot Juramentorum horrendas Obligationes, contra Fidem publicam, privatam, declarationibus, pollicitationibus communitam, contra Leges Gentium, contra Sacræ Scripturæ & Religionis ſanctiora Dictamina,*

[c] *Interea Miniſtri Presbyteriani contrà declamant.*

na, imò contra Reipublicæ utilitatem, manus ſuas & Regnum cruore Regio commaculent. *Scoti* [a] per *Delegatos* factâ proteſtatione contrà nituntur. *Ordines* [b] *Belgii Fœderati* per *Oratores* (ſi modò fide integrâ Dominorum mandata præſtiterint) intercedunt. *Nobiles Angliæ, Comes* ſcilicet *Southamptoniæ, Dux Richmondiæ, Marchio Hertfordiæ,* & *Comes Lyndiſiæ,* &c. operam omnem adhibent, prece, pretio rem agunt; ſeſe obſidum loco, aut (ſi poſcerent *Oligarchici*) ſuccedaneorum vice objiciunt, unicos (ſi quid *Rex* peccaſſet) flagitii Miniſtros. Fremit [c] muſſitátque Populus, ægrè vanas ſine viribus iras compeſcens. Princeps CAROLUS (jam *Rex* ejuſdem nominis *Secundus*) omnibus nervis contendit ut *Patri* periclitanti ſuccurreret. Præter *Ordinum Confœderatorum* Oratores (quos in Legationem Ipſe ſuſcitaverat) ab *Auriaco Principe* & ſeipſo plures quotidie ſubmittit Emiſſarios, Affines, Cognatos & Neceſſarios *Cromwellii, Iretoni,* cæterorúmque Conjuratorum, plenipotentiâ inſtructos, quâ Precibus propoſitis, Pollicitationibus, Minis, Argumentis quibuſcunque uti liberet, vel ab inaudita barbarie animos inflecterent, vel ſaltem aliquantiſper facinus remorarentur.

At [d] fruſtrà hæc omnia; nam his ex facili contemptis, tuentur ſe *Novatores* obtentu *Providentiæ Divinæ Sanctique Spiritûs* impulſu-

[a] *Scoti quoque contrà proteſtantur.*

[b] *Ordines Belgii intercedunt.* *Proceres Angliæ ſeſe Obſides pro Rege offerunt.*

[c] *Totus populus fremit.*

[d] *At fruſtrà;*

pulsu Mactos[a] esse jubet è suggesto *Peters*, (saxeæ frontis histrio, qui flagris ignominiosè cæsus *Cantabrigiæ* cessit, & ab eo tempore *Schismaticis* navavit operam;) adesse tempus docet quo *Sancti mundanos Reges eorúmque Nobiles ferreis vincirent catenis* (Sic profanus Nebulo Sacram Paginam interpretatur;) monétque, *nè dubitent ad se Prophetíam spectare*: præ Concione *Sanctos Judices* identidem compellat: *Esse quinque millia hominum in Exercitu non minùs Sanctorum quàm ii qui in Cœlo apud Deum ipsum versantur*, protestatur *se compertum habere*. Flexis in Suggestu genibus, Lacrymis extusis, elevatis manibus, *Populi Anglicani nomine* obnixè petit, *ut Justitiam exequantur in* CAROLUM, *& nè Benhadad inimicum dimittant incolumem*. Imò in *Monarchiam* ipsam insolentissimè debacchatur, & gliscente livido ingenio Historiam illustrat, quâ *Arbores in eligendo Rege, Vite atque Oleâ recusantibus id officii, asperioris se subinisere Rubi imperio; ac Regium regimen Rubeti instar esse docet*. Hujusmodi Argumentis incitat firmátque novos hosce *Judices* satìs supérque contra *Regem* propriâ indole ferocientes.

a *quidam* Peters è *Suggesto Judices exstimulante*.

Alius[b] item præter *Petrum* istum *Præco* designatur è Fecialibus, qui circumstanti (nè Lapidibus obrueretur) Equitum turmâ, præcinentibus Buccinatoribus, citabat adversus *Regem* quoslibet Actores, siquis

b *Per Præconem citantur Testes & Actores adversus Regem.*

G illum

illum cujuſpiam Criminis reum cognoſceret; quod in Aula priùs *Weſtmonaſterienſi* evulgatum, deinde aliis in locis Civitatis *Londini* frequentiſſimis.

a *Rex ſiſtitur.*

Hiſce a coram *Judicibus* novo inſidentibus Tribunali auguſtiſſimus *Carolus*, tribus *Regnis* (ſi per Perduelles hoſce licuiſſet) florentiſſimis exutus, jam etiam (quæ ſola ſupererat) vitâ ſpoliandus, nullis incompoſiti animi aut vultûs indiciis deducitur. Accuſatio b perlegitur, quâ poſtulatur *Anglicani Populi nomine Perduellionis, Tyrannidis, Cædium & Rapinarum omnium quæ per bella acciderant*; multis in exaggerationem adjectis. At in eo totius Criminationis pondus reponunt, quòd *Bellum contra Parlamentum moviſſet*; quod quidem ipſi *Parlamentariis* merentes ſtipendiis dudum protriverant, vix ejus umbrâ relictâ. Immenſâ interim ſpectante Coronâ, gemitibus, ſuſpiriis ac lacrymis Optimi *Principis* ſortem deplorante.

b *Accuſatur nomine Populi Angliæ:*

Nec ſine injuria c prætereundum, Heroicam Baronis *Fairfaxii* Uxorem (Baronis *Verii* filiam) publicè ex podio unde in *Curiam* ſpectabatur inclamaſſe, *Mendacium illud eſſe; non decimam partem Populi Facinoris iſtius reum, ſed machinatione Cromwellii Perduellis iſta patrari.* At hoc cum ingenti Capitis periculo.

c *publicè Baronis* Fairfaxii *obloquente Uxore.*

Rex auditâ Criminatione, d vultu verbiſque

d *Autoritatem*

que

que Majestatem testantibus (suprà quàm stylo assequi quis possit) novos istos Judices interrogat, *Quâ autoritate Regem, Regem summo jure suum, contra fidem publicam* (quæ nuperrimè data fuerat cum utriusque Ordinis *Senatoribus* Colloquium instituenti) *pro Tribunali sisterent. Quâ*, inquit emphaticè, *Legitimâ Autoritate? Nec enim se latere* dixit, *plurima passim grassari Imperia nullis Legibus innixa, sicuti Latronum, Prædonum in compitis. Declararent modò quo Jure hanc (qualiscunque fuerit) potestatem sibi arrogassent, séque libenter responsurum objectis. Quòd si minùs possent, Piaculum hoc à suis capitibus & à Regno ut avertant* monet. *Quicquid illi fecerint, sibi fixum, non prodere Provinciam à Deo traditam, & longævo stemmate confirmatam.* *Fori in dubium vocat.*

Præsidi oggerenti [a], Eum *Populi Anglicani jure, cujus Electione in Regem adscitus erat, in examen vocarii*; reponit *Rex, Neutiquam Electivum, sed Hæreditarium annos supra mille, ad se Regnum devolutum.* Populi *Anglicani Jura se manifestiùs asserere, Autoritatem illegitimam & arbitrariam recusando, quàm Iudices vel alios quoscunque adstruendo. Populi Parlamentariis in Comitiis jus & Potestatem ostentari: Neminem verò hic cerni Nobilium, quos Parlamento utique constituendo adesse oportuit; quin & Rex aliquis interesse debuit. Verùm nec alterutrum, nec utrum-*

[a] *Quam affirmat Præses à populo Regem eligente derivari. Rex inficiatur.*

que Parlamenti Consessum, nec aliud ullum in terrarum Orbe Tribunal, quicquam Juris habere Regem Angliæ in ordinem cogendi: multò minùs edititios aliquot Judices Inferioris Senaculi, ejusdémque proculcati, Autoritate larvatos. Quin proferant saltem Autoritatem hanc suam denuò monet, *nec se Defensioni suæ defuturum. Sibi quippe idem esse flagitii, Tyrannicæ potestati cedere, ac Legitimæ obniti.* Sæpe Orationis filum interrumpente *Præside*, & tandem ad Custodiam abripi Captivum imperante.

a *Secundò tertióque Rex sistitur.*

Jam secundo a tertióque sistitur ad *vulgi* Tribunal *Regum* Optimus, ubi *Præses* Eum de Crimine postulat, mandátque *ut Articulis objectis respondeat, nisi Capitalem audire mallet sententiam.* Rex autem constanter *de Autoritate Fori istius* percontatur: *Minoris æstimari à se Vitam* ait *quàm Honorem, Conscientiam, Leges, Populi Libertatem; quæ simul omnia nè pereant, graves subesse Rationes quare Defensionem suam apud istos Judices prosequi, novámque Judicii formam agnoscere, non liceret. Tribunal siquidem in Regem erigendi, quæ unquam potestas Subditis aut quibus Legibus concessa? Non* b *utique Divinis; quippe quæ obsequium è contrario Principibus præcipiunt: non Humanis, nec Gentilitiis nostris; cùm Leges Angliæ Postulationes omnes Regis nomine fieri jubeant, nec ullam Judicandi potestatem vel in Subditorum abjectissimum*

b *Rationes adversus Curiæ autoritatem allaturum.*

mum Senaculo Inferiori seu Communium indulgeant. Nec denique profluxisse id potestatis ab autoritate quæ fingi potest extraordinaria à Populo delegata; cùm nè decimum quidem quemque (millesimum potuisset dicere) *hac in causa rogaveritis.*

Præses a identidem, ut priùs, interrumpens orationem, nunc porrò insolentiùs increpat, *sortísque suæ memorem esse* jubet: *Curiæ jus suum abunde constare* asserit; *nec audiendas à Curia Rationes ullas quæ suæ Autoritati detractum irent. At quænam*, inquit *Rex*, *aut ubi gentium est illa Curia in qua nullus est Rationi locus? Imò* (subjicit *Præses*) *ipsam hanc esse istiusmodi senties.* At instat *Rex*, *ut saltem in scriptis permittant Rationes exhiberi, quibus satìs si fecerint, se jurisdictioni cessurum.* Hîc pernegare non contentus, insuper excandescens *Præses*, *abripi Captivum* jubet, nihil aliud ad ista regerentem quàm, *Memineritis Regem esse vestrum cui aures avertitis: frustrà sanè Subditi mei Jus à vobis expectaverint, qui Regi vestro causàm acturo aures obturatis.*

a *Præses intercipit, increpátque.*

Rex b jam quartò ad *Justitiæ* (dicam, an *Injustitiæ?*) Forum accersitur; ubi *Præses* ostro refulgens, *Regis* contumaciam acerrimè perstringit, longanimitate Fori ubertim collaudatâ. Jubet *ut jam tandem Curiæ se submittat, aliàs Capitis sententiam auditurum. Rex* c verò coram iis causam dicere con-

b *Rex quartò vice sistitur.*

c *Recusat ite-*

rum sese Autoritati Tribunalis istius submittere. Copiam poscit Senatores utriusque Consessûs conveniendi.

constanter recusat; *habere autem se nonnulla ad Rem Populi Pacémque Regni spectantia, quæ coram utriusque Ordinis Senatoribus expromendi libertatem desiderat.* Illi verò nè hanc quidem ipsi gratiam, haud infimæ quidem sortis hominibus negari solitam, concedere dignantur; *nè scilicet id cedat in moram & sufflamen Justitiæ.* Ibi tum Rex, *subeundam potiùs unius aut alterius dieculæ moram, quàm præcipitandam sententiam, perennes Regno Tragœdias infantibúsque nondum natis miserias creaturam. Cunctandi occasiones*, inquit, *si captarem, anxius contestatâ lite causam dicerem, quod tempori protrahendo & deformi sententiæ paulisper saltem remorandæ sufficeret: Sed ità Legum Patriíque Juris me Defensorem geram, ut malim pro hisce mori populi mei MARTYR, quàm istis sub jure Gladii relictis libertatem qualemcunque meam aucupari. Loquendi autem brevissimam hanc libertatem ideo postulo ante latam fœdam atrocémque sententiam, quòd probè norim difficiliùs eam retractari posse quàm anteverti.*

a Unus è Judicibus conscientiâ tactus.

Unde a assurgens ex *Judicibus* unus (*Tribunus* scilicet *Downius*) Conscientiæ flagellis excitatus, (contra quod inter *Judices* privatim convenerat) petit *ut de hoc Proposito privatim disceptent.* Quod etsi *Præsidem*, *Cromwellium* & cæteros plerosque vehementer ureret, tamen nè publicè inter se digla-

digladiari viderentur, secedunt omnes in *Cameram* propinquam; ubi *Downio* dicteriis & scommatibus probè mulctato, minis etiam non levibus intentatis, mirè consentientes in *Curiam* revertuntur.

Eâ a quâ cœperat immanitate pergit ad Sententiam *Præses*; præmissâ oratione contumaciam *Regis* & criminis atrocitatem exaggerat; *Parlamentariam* adstruit Autoritatem, prolatis in medium exemplis, tum exteris, (præsertim è *Scotia*, quàm ritè ipsi viderint) quibus *Populus* in *Reges* animadverterat; *Non minorem esse Populi Anglicani in suum Regem potentiam* asserit; *majorem quàm aliorum omnium esse Regis reatum, utpote qui* (juxta *Caligulæ* votum) *totiùs Regni jugulum præcidere tentasset, Bello adversus Parlamentum intentato*: jubet proinde legi Sententiam sub hac formula, *Quoniam* b CAROLUS STUARTUS *à Populo postulatus fuerit Tyrannidis, Perduellionis, Homicidii & Administrationis malè gestæ, nec pro se quicquam responderit, Contumaciæ denuò juxtà ac objectorum Criminum reus, prædictus* CAROLUS STUARTUS *neci adjudicator, Caput à Corpore sejungendo.*

Quâ c pronuntiatâ, qui aderant *Judices* sexaginta septem, (cæteris (inter quos *Fairfaxius*) ob horrorem sceleris interesse non sustinentibus) invitante *Præside*, (prout privatim decretum erat) assurgunt in Sententiæ

a *Præses conceptâ oratione præludit Sententiæ.*

b *Capitalem sententiam legi jubet.*

c *Judices quotcunque aderant assurgunt in comprobatione sententiæ.*

tentiæ comprobationem, quasi audacissimi Facinoris conscientiâ elati.

a *Regem abripiunt milites, ludunt,*

Abripitur indè [a] *Sacra Majestas* à militibus illudenda in atrocissimi Parricidii proœmium, (ut plurima *Christo* suo simillima pateretur;) qui positâ omni *Regii* nominis Reverentiâ, quasi Triumphos de Captivo agerent, immani Barbârie (ut initio *Justitiam, Justitiam,* ità jam) *Executionem, Executionem* (instigante *Petro* isto prædicto) sicut olim *Judæi Crucem, Crucem*, vociferantur;

b *& immaniter tractant.*

[b] prætereuntis vestimenta conspuunt; unus aut alter (quod pluribus præsentibus *Tribunus* è numero *Judicum* referebat, laudatâ militum fortitudine, & plures cum horrore intuebantur) venerandos vultus salivâ conspurcat; *Nicotianæ* nidorem (quem *Regi* gravem esse nôrant) in os sacrum eructant, tubulorum frustis præ pedibus obambulanti projectis; aliis etiam inhumanitatem imperant, nutu vel pileo prætereuntem salutantes pugnis fustibúsque mulctant; imò quendam paulò humaniorem, & illud, *Misereatur Deus*, ingemiscentem, ictu prosternunt exanimem: ingerentes sese conclavi, nec interdiu noctúve solitudine, aut privato suo vel *Sacellani* consortio frui permittunt; ac cùm unius, (Episcopi scilicet *Londinensis*) ídque ægrè, indulserant accessum, cachinnis Sacra Ritu *Anglicano* peragentem prosequuntur, mordacibus dicteriis frivolísque

iísque distinentes quæstiunculis perturbant ad extrema se parantem.

Ille verò magnâ [a] animi præsentiâ ad propè astentes conversus dum *Justitiam* & *Executionem* reboarent milites, *Misellas animas!* inquit, *idem adversum Duces suos exigui æris pretio conducti agerent*. Dum sputa exciperet abstergens, *Christus*, inquiebat, *mei gratiâ plura passus est*. Ductores Exercitûs, milites, aliósque importunos Catabaptistas, qui suis argutiolis & disputationibus tentatum venerant, tam validis in causam suam allatis argumentis repressit, ut ora plerisque obturaverit. Scommata & ludibria facili contemptu dissimulans, Petulantiam negligendo elusit. Imò in his temporis angustiis, & inter hanc militum [b] obstrepentium barbariem (animo semper ad Religionem composito) Confessioni peccatorum, Condonationi hostium, *Eucharistiæ Sacramento* suscipiendo, Lectioni sacræ, Piis Colloquiis, incumbendo, omnibúsque Pietatis officiis fungendo, inter hominum odia Divino velificatur favori, Mortísque terrores antequam ingruerent propulsat superátque.

[a] *Magnanimiter & prudenter se gerit Regia Majestas.*

[b] *Ad extrema obeunda se parat.*

Dum ista publicè & populi [c] sub aspectu geruntur, *Judices* interea edititii, privatis habitis conciliabulis, quas quisque partes sustineret, quibus verbis & gestibus uti deberent, statuunt; de tempore, loco, genere, totâque necis infligendæ solennitate consi-

[c] *Consulitur inter Judices privatim ante publicatam*

Sententiam, de genere, modo & tempore necis infligenda.

lium ineunt: ubi (ut & ante sententiam) quæ fœda mortis genera, ex ludibrio, pro odio & sævitia cujusque ingenii, damnato *Cæsari* irroganda proposita fuerint, pudet referre, utcunque à fide dignissimis recepta. Quidam palo Caput & Membra transfigenda (quod Perduellibus fit, duraturâ post mortem ignominiâ) rogant; nonnulli laqueo suffocandum, Homicidarum & Latronum ritu, mussitant; Diademate redimitum & Insignibus indutum, pro monumento *Populi* supra *Reges* potentis, alii plectendum volunt. Tandem satìs esse censent, ut Securi percutiatur super contabulationem hunc in finem compaginandam præ *Basilicæ Albæ* foribus, juxta *Regium Cænaculum*, ut indidem ubi Solium adscendere consueverat, & Sacræ *Majestatis* ostentare pompam, transiret ad Funebre suggestum, & exuvias *Majestatis* poneret ubi induerat *Insignia*. Hìc Triumphus, hæc trophæa ovantis vindictæ. Et quoniam inaudiverant nolle *Regem* cervicem submittere Securi subditorum, uncis ferreísque retinaculis armari pegma jubent, ad Caput manúsque, modò reniteretur, revinciendas.

b Propositiones, quibus concessis vita gratia promittitur, exhibentur:

Non tamen a prætereundum est, inter ista mortis præludia, Milites quosdam die supremum antecedente Propositiones obtulisse; quibus si tandem subscriberet, vitæ nominísque *Regii* gratiam se præstituros polli-

pollicebantur. Quas (unâ vel alterâ auditâ) rejicit, inquiens, *Mille mortes mihi ſubire potius erit, quàm ſic meum Honorem, ſic Populi Libertatem proſtituere.*

Et (nè vel minimum humanitatis intactum prætermittatur) *Liberis* [a] extremum Valedicendi copia conceditur; *Filiæ* nempe *Elizabethæ*, undecim annorum, & *Duci Gloceſtriæ* novenni. Illi *Rex* dedit in mandatis, ut *Reginæ* [b] ſe commendaret, & Amorem Conjugalem ab ea nunquam evagatum ediceret; juberet ſuo nomine *Principem* (ſi Deo placuerit in Solium evehere) hoſtibus ignoſcere, nec eos acriter pro merito inſectari. Fratrem natu ſecundum (*Ducem Eboracenſem*, qui ſubduxerat ſe pridem *Parlamentariâ* cuſtodiâ) *Principi* morem gerere jubet; & obedire utrumque *Matri*, omnia illi obſequii & pietatis officia deferre. *Ipſam* hortatur ut in *Religione* quam ſuſceperat conſtanter perſeveraret; lectioni incumberet *Hookeri Eccleſiaſticæ Politiæ*, *Concionúmque* Epiſcopi *Wintonienſis*, & *Controverſiarum Whitei* adverſus *Fisherum*.

[a] *Valedicere Soboli permiſſum eſt.*

[b] *Quid illis Rex dedit in mandatis.*

Ducem Gloceſtriæ monet, *Milites velle ſibi præcidere caput, & fortè*, inquit, *in Regium faſtigium te promovebunt; noli verò tu in facinus conſentire, viventibus Fratribus natu majoribus.* Cui reſpondet *Filius* (*Patrem* intuitus fixis oculis) *Minimè, priùs patiar me infeſtis Equis divulſum iri.*

a *Rex ad Supplicii locum deducitur.*

Dies fatalis illuxerat [a], cùm *Rex* (obfirmato adversus Mortem per Innocentiam & Pietatem pectore) excessit è *Divi Jacobi* Basilica (jam Carcere Regio) per Vivarium iter pedestre quingentorum passuum faciens, alacri, tanquam ad Venationem, vultu: ubi cunctabundos milites & bipenniferos hortatus est sæpius, ut gradu pergerent citatiori, admonens *se jam illis præcedere, luctam de Cælesti Corona subiturum minori solicitudine quàm sæpe suos duxerat milites pro Terreno præliaturus Diademate.*

In Cœnaculum inductus, horæ spacio precibus vacat, ut cum *Deo* jam Animæ negotio perfunctus, vacuum aliquod relinqueret moriendi spatium cum milite transigendum. Indè prodeunti in pegma pullis horridum stratis, larvati Carnifices occursant, truncus & securis objiciuntur; nec tamen ità territant, quin major præ se ferret *Viventium* curam quàm *Moriendi* solicitudinem: circumspiciens enim *populum* (quem septa densatæque Equitum turmæ procul arcebant) vidénsque se ab eo exaudiri non posse, prætermissâ (utì probabile est) quâ turbam compellare decreverat Oratione, ad *Tribunos* [b] reliquósque *Regicidii* ministros conversus, eos hisce verbis affatus est.

b *Tribunos reliquósque Regicidii ministros alloquitur.*

Nihil vobis coram jam dicerem, nisi Silentium meum in reatûs argumentum traherent nonnulli, Méque existimarent eâ Conscientiâ cri-

crimina exprobrata in me admittere, quâ Patientiâ pœnæ succumbo.

Innocentiæ meæ a *testem Deum invoco, præ cujus Tribunali brevi sistendus sum, mihi nunquam in mentem venisse justa Parlamenti Privilegia imminuere, neque priùs Exercitum conscripsisse quàm Illi hostiles in me copias parassent; quod è Cœptorum utrinque ordine, & Diplomatum Programmatúmque fastis inquirenti liquidò constabit.*

a *Tuetur innocentiam.*

Interim b *agnosco & demississimè amplector Justitiam Divinam, quæ per iniquam hodie sententiam justum mihi inflixit supplicium, quòd olim innocentem virum* (*Hiberniæ* Pro-Regem intelligebat) *liberare noluerim, cùm iniquissimo Decreto opprimeretur.*

b *Dei tamen Justitiam agnoscit.*

Quâ charitate c *sævientes in Me Hostes amplector, testem habeo virum hunc probum,* (digito in Episcopum *Londinensem* intento:) *veniam hisce omnibus intimis ex præcordiis indulgeo, Deúmque misericordiarum obnixè veneror, ut seriam iis resipiscentiam largiri dignetur, & remittat hoc Facinus.*

c *Hostibus dat veniam.*

Nequeo tamen dum d *spiritum hunc evanidum traho, non de Regni mei Pace solicitus esse, cui penès Me non est impræsentiarum rectiùs ut consulam, quàm designando semitam & à qua latè deviatum est, & quâ vobis Militibus ad bonam frugem Pacémque redeundum sit.*

d *Regni miseretur.*

In eo vos conspicor e *miserrimè devios, quòd Gladii titulo, absque omni vel umbra Juris, Impe-*

e *Errores Factiosorum.*

a Rex ad Supplicii locum deducitur.

Dies fatalis illuxerat [a], cùm *Rex* (obfirmato adversus Mortem per Innocentiam & Pietatem pectore) excessit è *Divi Jacobi* Basilica (jam Carcere Regio) per Vivarium iter pedestre quingentorum passuum faciens, alacri, tanquam ad Venationem, vultu: ubi cunctabundos milites & bipenniferos hortatus est sæpius, ut gradu pergerent citatiori, admonens *se jam illis præcedere, luctam de Cælesti Corona subiturum minori solicitudine quàm sæpe suos duxerat milites pro Terreno præliaturus Diademate.*

In Cœnaculum inductus, horæ spacio precibus vacat, ut cum *Deo* jam Animæ negotio perfunctus, vacuum aliquod relinqueret moriendi spatium cum milite transigendum. Indè prodeunti in pegma pullis horridum stratis, larvati Carnifices occursant, truncus & securis objiciuntur; nec tamen ità territant, quin major præ se ferret *Viventium* curam quàm *Moriendi* solicitudinem: circumspiciens enim *populum* (quem septa densatæque Equitum turmæ procul arcebant) vidénsque se ab eo exaudiri non posse, prætermissâ (utì probabile est) quâ turbam compellare decreverat Oratione, ad *Tribunos* b reliquósque *Regicidii* ministros conversus, eos hisce verbis affatus est.

b *Tribunos reliquósque Regicidii ministros alloquitur.*

Nihil vobis coram jam dicerem, nisi Silentium meum in reatûs argumentum traherent nonnulli, Méque existimarent eâ Conscientiâ

cri-

crimina exprobrata in me admittere, quâ Patientiâ pœnæ succumbo.

Innocentiæ meæ a *testem Deum invoco, præ cujus Tribunali brevi sistendus sum, mihi nunquam in mentem venisse justa Parlamenti Privilegia imminuere, neque priùs Exercitum conscripsisse quàm Illi hostiles in me copias parassent; quod è Cæptorum utrinque ordine, & Diplomatum Programmatúmque fastis inquirenti liquidò constabit.* a *Tuetur innocentiam.*

Interim b *agnosco & demississimè amplector Justitiam Divinam, quæ per iniquam hodie sententiam justum mihi inflixit supplicium, quòd olim innocentem virum* (*Hiberniæ* Pro-Regem intelligebat) *liberare noluerim, cùm iniquissimo Decreto opprimeretur.* b *Dei tamen Justitiam agnoscit.*

Quâ charitate c *sævientes in Me Hostes amplector, testem habeo virum hunc probum,* (digito in Episcopum *Londinensem* intento:) *veniam hisce omnibus intimis ex præcordiis indulgeo, Deúmque misericordiarum obnixè veneror, ut seriam iis resipiscentiam largiri dignetur, & remittat hoc Facinus.* c *Hostibus dat veniam.*

Nequeo tamen dum d *spiritum hunc evanidum traho, non de Regni mei Pace solicitus esse, cui penès Me non est impræsentiarum rectiùs ut consulam, quàm designando semitam & à qua latè deviatum est, & quâ vobis Militibus ad bonam frugem Pacémque redeundum sit.* d *Regni miseretur.*

In eo vos conspicor e *miserrimè devios, quòd Gladii titulo, absque omni vel umbra Juris,* e *Errores Factiosorum.*

 Impe-

rum redarguit. *Imperium arripiendum censeatis, Regnúmque non autoritate Legum, sed Victoriæ nomine stabilire annitamini, cui nihil Juris accrescere unquam poterit, nisi Causa & Tuba Belli justa præcinuerint, nempe vel ob injurias propulsandas, vel ob jus recuperandum. Quòd si Successus lætiores ultra castos æqui boníque limites provexerint victores, nihil obstat quò minùs Regna quæ instituuntur magna Latrocinia & sint & audiant; quod olim Alexandro Piratam objecisse legitur.*

a *Ad Pacem quomodo reverti possint docet.*

Cæterùm non aliâ ratione a *deviantibus licet in rectum Pacis tramitem reverti, non alio (mihi credite) consilio Divinam Iram averti posse spes est, quàm Deo, Regi, Populo, quæ sua cujusque sunt restituendo. Deo quæ sua sunt, purum nempe ejus Cultum, & Ecclesiam ritè ordinatam ad Verbi Divini præscriptum redintegrando; quæ diu convulsa & labefactata miserè jacuit. Hoc autem commodissimè præstabit Synodus Nationalis ritè convocata, liberéque definiens. Regi (Successori scilicet meo) Jus in integrum fiet, si ea reponatis quæ Legum ipsarum clarâ voce indicuntur. Populo denique sua Jura & veram Libertatem asseretis, non illum in Solii Consessum & Sceptri Regimen evehendo, sed Legibus suam conciliando Autoritatem & Populi obsequia; quibus per enorme Gladii imperium abrogandis ut assentirer cùm nullâ ratione adduci potuerim, huc perductus sum pro Populo meo Martyrium subiturus.*

Sic

Sic extremo ſpiritu mitiſſimam in orationem leniter effuſo, ſuggerit *Epiſcopus Londinenſis*, ut, ſi ità viſum Sereniſſimæ *Majeſtati* fuerit, de Religione quid ſentiret palàm profiteretur; non quòd ulli mortalium ſuſpecta eſſet, cujus ipſe ſemper toto vitæ ſpatio clara indicia dederat, ſed ut Populo & Conſuetudini ſatisfieret.

Ad [a] hæc *Rex*, ſe *Fidei ſuæ teſtimonium penès illum bonum virum* (Epiſcopum volebat) *depoſuiſſe; aut etiam hac ex parte ab omnibus defenſionem exſpectare quibus Vita & Profeſſio ſua perſpecta fuiſſet, utpote qui morior*, inquit, *in Fide Chriſtiana juxta Eccleſiæ Anglicanæ Profeſſionem, ſicuti mihi eandem tradidit Beatiſſimæ memoriæ Pater.*

a *Chriſtianum ſe mori profitetur juxta Reformationem Anglicanam.*

Denique *Tribunos* circumſpiciens, *Deo*, inquit, *Clementiſſimo Cauſâque juſtiſſimâ fretus, Coronam hanc corruptibilem alterâ immarceſſibili Me protinus commutaturum & confido & geſtio, Méque in Regnum aliud emigraturum ab omni motu penitus privum liberúmque.*

Indè [b] verſâ in precatiunculam oratione, ad truncum tanquam ad orandi pluteum ſe devolvens, generoſas Cervices Deo humillimè demiſit à larvato Carnifice amputandas. Quod repentè factum eſt, unico ictu, ſed fortiori, impreſſo. Sic cecidit CAROLUS; ſic ſimul *Britannia* decus & animam exhalavit.

b *Capite plectitur.*

Neque

a Immanis in demortuum barbaries. In Corpus.

Neque [a] satìs ducunt in vivum sæviisse: fœdant Securi percussum *Corpus*; Cruore manus abluunt,& baculos intingunt; Truncum in Segmenta discissum & arenam subjacentem Sanguine imbutam licitantur; Capillos etiam venum exponunt. Quæ omnia in dispares usus coëmebant *Spectatores*: Hi, quasi chara Pignora, & Reliquias *Principis* quem deperibant; illi, nè Scrophularum curæ (quo *Reges* nostri privilegio gaudere creduntur) remedium deficeret; multi autem, ut manubias haberent & exuvias hostis quas ovantes ostentarent. *Cromwellium* (quo ad extremum usque hoc spectaculo satiaret oculos) Cadaver, aperto loculo quo intra Basilicam è pegmate delatum est, curiosè inspectasse, digitis Caput à Cervice revellendo, audivimus à præsentibus.

Corpus postea exenterandum tradunt *Medicastro* cuidam nebuloni, & *Chirurgis* Castrensibus (abactis propriis administris) *Regio* nomini infensissimis; quibus in mandatis erat *inquirere sedulò* (hoc ipsis perinde erat ac si pronunciare juberentur) *an non morbo Aphrodisio laboraret, vel Frigiditatis indiciis*; indè captaturi Infamiæ vel Sibi vel Posteris inurendæ occasionem. Verum id Sceleris in ovo (quod aiunt) oppressit honesti pectoris *Medicus*, qui Corporis dissectioni sese ingerens, præsentiæ suæ reverentiâ

&

& autoritate distinuit. Quin idem quoque, Fata Illum ad porrectius ævum quàm cæteros mortalium genuisse, retulit; ut utrumque aspicientibus, Corporis juxta ac Animi, mirandum ferè ad pondus temperamentum, pro comperto jam habitum sit.

Imò [a] ut ad summum livoris apicem sævitiam intenderent, non minùs dubitant *Regis* quoque *Animam* eâdem cæde obruere, Infernique flammis devovere tam ex facili, quàm suos omnes *Sanctorum* Albo solent inscribere.

[a] *In Animam.*

Memoriam [b] etiam apud homines denigrare satagunt. Statuam ipsius quæ steterat supra *D. Pauli Templi* Porticum, & etiam quæ in *Mercatorum Peristyliis Londini* collocabatur inter Prædecessorum Imagines, deturbari jubent, loco vacuo inscriptis hisce verbis, *Exit Tyrannus Regum ultimus*, falsissimo non minùs augurio quàm Crimine. Conductitio calamo *Scribæ* cujusdam filii, è vappo Pædagogo in novitium *Secretarium* recocti, utuntur, qui natus ad Satyras & Scommata, cœno spurcissimo oblitâ linguâ, Εἰκονοκλαςίαν adornaret, & gliscente livido ingenio, fallaciis & offuciis *Regicidium* approbaret contra *Salmasium*.

[b] *In Famam & memoriam apud posteros.*

Ab [c] *Episcopo Londinensi* diu Custodiâ detento Chartas quas tradiderat *Regia Majestas* abripiunt, capsulisque & vestimentis excussis, omnes angulos rimantur nè quid

[c] *Omnia Regis Scripta abripiunt.*

Char-

Chartæ *Regiâ* manu exaratæ in vulgus emanaret; multísque profectò eximiis Pietatis & Prudentiæ monumentis mulctarunt humanum genus.

a *Liber verò* Meditationum Regiarum Aureus *in lucem prodit.*

Summâ [a] tamen *Dei Optimi Maximi* Providentiâ, ad horum invidiam exacerbandam, & in immensæ Virtutis *Regiæ* testimonium, MEDITATIONUM sive SOLILOQUIORUM Volumen è tenebris emersit, Opus posthumum: cujus siquis Materiæ pondus, Styli nitorem, Rationis nervos, ardorémque Pietatis, æquâ lance pensitet, *Regnum* inter Scriptores illum promeruisse vel cum ipsa fatebitur invidia, & quæ mens Dominium Civile ausu nefando extorsit, reddet Literarium.

b *Ingens Populi mæstitia.*

Nemo *Regum*, non *Britannicorum* modò, sed & omnium quotquot usquam Solio insederant, majore cum luctu & desiderio terras reliquit. Mortis [b] etenim rumore per *Angliam* sparso, *Mulieres* abortum pati, in Spasmum, Leipothymiam & Melancholiam *Viri Mulieré*sque incidere, imò quidam repentinâ consternatione exspirare: Suggestum *Concionatorium* passim gemitibus personare, iisdem vano luctu sublatum prosequentibus, quibus dum vixit, propter opinionis dissensum in *Regimine Ecclesiastico*, parùm gratus erat. Etiam *Pueruli* (quibus ista non solent esse curæ) in lacrymas effusi solatium ægrè admiserunt. Omnis sortis,

&

& ferè *Sectarum* omnium homines, laudibus extulerunt, *Jobo, Davidi, Solomoni, Patientiâ*, *Pietate*, *Prudentiâ* compararunt. Nec ſanè facile mihi eſt non hîc immittere rudentes, non vela pandere, totóque ingenio vehi per *Virtutum* ipſius Oceanum; quanquam hâc mihi licentiâ compendii, cui jam incumbitur, ratio interdicat. Paucis itaque iiſdémque perobſcuris radiis hunc Solem oſtendam.

Princeps [a] ſanè erat inter Optimos omnis retrò ævi *Principes* numerandus; magnâ Ingenii vi, majoribus Morum dotibus; omnium ſuffragiis (vel inimiciſſimorum) *dignus Imperio*, *ſi non imperaſſet*: Qui omnium confeſſione illud magnum præſtitit, quòd Idem ubique fuerit, quòd eundem Virtutis & Morum tenorem, eundem vultum tenere in diverſiſſimis (quas expertus eſt) fortunis noſſet; quaſi è Torrida in Frigidam tranſmigraret Zonam, nil ad quicquam mutato Pectoris temperamento. Qui vel invitis placuit, & quaſi incantamento quodam multorum odia lenivit, Hoſtes in amicitiam conciliavit, Convitia in laudes convertit. Qui tantâ Prudentiâ, tot heroicis planè Virtutibus præpolluit, ut clariùs per opprobria & Calumnias emicuerit.

[a] *Character demortui* Regis.

Quem mentis inopem finxerant hoſtes, experti ſunt non Politicis modò, ſed & Theo-

Theologis selectissimis parem, si non & superiorem: Quem timidum & ad omnia facilem, fluxæ fidei & muliebris inconstantiæ infamarant, eundem in Præliis milite promptiorem, minis, probris, periculis interritum, Carcere & Morte senserunt inconcussum: Quem *Pontificium* affirmarant, *Reformatam Apostolicam Religionem* Scriptis viderunt nervosè confirmantem, nec fuso tantùm Atramento, sed & Sanguine vindicantem. Qui eum ut sanguinarium & sævum prosciderant, ad eam calumniandi licentiam solâ Regis Clementiâ perducti processerunt, ad quam facilem nimis receptum sibi promiserant Rebelles, donec ultra veniæ metas aspirante fortunâ evecti, mallent tantæ Clementiæ *Principi* veniam negare, quàm eandem ab eo jam exarmato petere.

Cui si revera quid objici potest, næ illud fuerit non eximii *Principis* vitium aliquod, sed corruptissimi seculi, & alieni temporis, intempestiva quædam & noxia virtus, nimia scilicet apud sævos *Lenitas*, apud prava ingenia *Candor*, rigidúmque *Honestum* vix *Regibus* concessum, ac *Verecundia* suis diffisa viribus, animúsque tantopere à Fastu alienus, ut minus sibi tribuerit in optimis consultis quàm aliis in minùs bonis, quasi inimicorum de se convitiis crederet.

Magnum vivendi, majus moriendi exemplum;

plum; quem, eâdem quâ Virtus ipsa sorte, indignis modis habitum,

——— Incolumem odimus,
Sublatum ex oculis quærimus invidi.

Magno jam *Legum* a vindice sublato, solutâque *Regiminis* compage, omnia Gubernationis fundamenta subvertere *Novatores*, jura pro libitu proculcare. CAROLUM SECUNDUM *Regem*, CAROLI STUARTI titulo, & *Ducem Eboracensem*, Capite plectendos ubicunque deprehendi contigit statuunt. Confestim sub *læsæ* b *Majestatis* periculo edicitur, *nè quis* CAROLUM *Secundum*, *Principem Walliæ*, *Regem pronunciet*: & quasi parùm hoc esset, *nè quis Deum comprecetur pro salute* CAROLI *Secundi sub nomine Principis, aut Scotiæ Regis, aut primogeniti Regii; vel pro salute Ducis Eboracensis, vel è Regia Sobole cujuspiam, ídque periculo Sequestri.*

Monarchiâ c abrogatâ, nec non *Dynastarum* sive superioris *Senatûs Consessu*; *Illâ* prætextu *Sumptuum*, *Inutilitatis* & *Periculi*, *Hoc* verò *Inutilitatis* cum *Periculo* conjunctæ; *Angliæ* Imperium vetustissimum in *Popularem Statum* jubent immutari: Decretúmque hoc *Prætorem* d *Londini* promulgare renuentem, officio privatum, mulctâ bis mille Librarum irrogatâ, in Tur-

rim

a *Impunè grassantur Novatores in aliorum Capita & Possessiones.*

b *Prohibent nè quis* CAROLUM Secundum *Regem appellet, vel pro ejusdem vel Fratris salute Deum comprecetur.*

c *Sublato Monarchâ, statim & Monarchiam jugulant; Senatoriam quoque Procerum autoritatem abrogant.*

d *Prætorem Londini à fastigio detrudunt.*

rim conjiciunt; quòd id Facinoris *non ad Prætoris*, *ſed Vicé-Comitis munus pertinere* cauſaretur, dicerétque *ſibi id per Conſcientiam, tot Juramentorum nexubus obſtrictam, non licere*. In hujus locum ſurrogatur è veſtigio bardus homo è *Regiis Judicibus*; abrogato (nè hujuſmodi ſcrupuli conſcientia alios in poſterum à capeſſendis juſſis deterreret) Juramento, quod quicunque publicis muniis initiantur *Regiæ Majeſtati* per Leges præſtare tenentur. *Concilium Commune*,[a] (ut vocamus) quod ex opulentioribus gravioribúſque Civibus conſtare ſolebat, ut & *Senatores* complures, ſedibus exturbant; prætextu à ſubſcripta ſuperiori Anno Petitione, quâ *Perſonale cum Rege Colloquium petebatur*, (invitante *Parlamenti* majore parte) ſumpto: ſuffectis horum in locum abjectis, proletariis, & viliſſimi furfuris homuncionibus, multis ætate admodum juvenili, pleriſque autem fortunâ decrepitâ. Alios, qui novo *Prætori* operam navare, & Decretum de *Monarchia* abolenda promulganti adſtare renuerant, *Procuratorem*, *Scribam*, *Civitatis Adminiſtros*, exigunt Officiis, novis & Factioni ſuæ addictis hominibus ſuperinductis; quibus cæteros Municipes ducentibus, in poſterum *Londini* Civitas ſine mora *Pſeudo-Parlamenti* juſſa capeſſeret. Leges priſcas[b] omnes adverſus *Sectas* & *Schiſmata* latas unâ rogatione reſcin-

[a] *Senatum quoque Civitatis immutant.*

[b] *Leges adverſus Hæ-*

ſcindunt. *Concionatores* & *Eccleſiæ Miniſtros* Reditibus promiſſis (*Decanorum* ſcilicet Fundis) exuunt. *Decimarum* etiam onere ſe tenellas Conſcientias exempturos profitentur; nonnullis millibus [a] annuatim è *Regio* Cenſu in *Concionatorum* merces attributis, unde ex arbitrio *Oligarchicorum* penderent, & in *Monarchiam* conſpirare conductis mutuò operis *ex officio* tandem cogerentur. Imò de *Templorum* [b] januis ad tempus occludendis, & *Presbyterorum* licentia coërcenda, deliberatum: Sed mitioribus Conſiliis vincentibus, *Lovio* uno ſecuri percuſſo, aliis ſqualore Carceris (quod cæteris malum cùm priùs nimiâ ſedulitate procuraſſent, ipſi jam viciſſim experiuntur) maceratis, & Capitis ſententiâ perterrefactis; jubentur cæteri ſub pœna Sequeſtri ab Invectivis abſtinere, in diebus Feſtis & Jejuniis celebrandis, ut & aliis quibuſcunque *Oligarchicorum* Placitis circa *Res Eccleſiaſticas*, operam commodare.

reſes & Schiſmata reſcindunt.

[a] *Concionatores. Regiis reditibus ſibi devinciunt.*

[b] *Recalcitrantes mulctant.*

Dehinc nullâ [c] habitâ Honeſti aut Iniqui ratione, nulli Sexui, nulli hominum Ordini parcitur. *Regia Soboles* quæ in *Anglia* commorabatur, (*Elizabetha* filia & *Henricus Gloceſtriæ Dux*, raræ Indolis & Ingenii *Principes*) modis pluribus malè mulctatur. Inter *Parricidas* haud ſemel deliberatum eſt, annon præſtaret *Eam* Artificii alicujus ediſcendi gratiâ elocare, quò ſuo labore viverent,

[c] *Nulli parcendo.*

rent, quàm Reipublicæ dispendio desides educare. A miti tutela *Comitis N.* severiori disciplinæ alterius addicitur, mandato adjecto (ubi non opus erat) nè *Regiæ* instar *Prolis* exciperetur: postea in *Vectim* insulam relegata, Castello *Cæsarisburgi*, sub custodia *Mildmaii* cujusdam, insulsi morionis, & Regiæ Familiæ hostis infensissimi, compingitur; ut Illa, *Paternæ* Incarcerationis & Cædis refricatâ memoriâ, pridem Phthisica, fato citiùs concederet. Cui Carcere, Mœrore & Morbo contabescenti medicam operam admovere inhumani Perduelles dedignantur, imò Medicum (cujus Ipsa obnixè rogaverat præsentiam) nè interesset officio perterrent. Eâ mortuâ, *Glocestriæ Ducem* mittunt in Exilium, viatico (nè minimum humanitatis eorum memoriâ excidat) attributo quo mare in *Flandriam* transmitteret.

Comitissam *Carleolensem*, indigniùs quàm pro Sexu & splendore nominis habitam, (quippe quæ ex benevola nimiùm, tandem adversam se gesserat) in *Turrim* conjiciunt. *Hamiltonum Ducem* ac *Hollandiæ Comitem* (qui, cùm, ut propriæ consulerent incolumitati, primi *Procerum* & præcipui *Novatorum* infestis conatibus contra *Regem* velificassent, jam serò resipuerant) & inter *Regios* planè *Heroicum Baronem Capel*, (Primarium *Patriæ* juxtà ac *Regis* Vindicem) ejusdem Præsidis *Bradshawi* operâ, qui *Regio*

San-

Sanguine purpuratus cruori aliorum parcere dedidicerat, consimilis *Fori Judicio*, capite plectunt; proscriptis quibuscunque visum iis est, exutísque quantiscunque libuit latifundiis & hæreditatibus. De Lege roganda disceptatum est, quâ militibus, quemcunque aut malè consulentem *Reipublicæ*, vel *Exercitui* inimicum semel crederent, eundem sistere pro *Militari Consilio*, & parem sententiam irrogare liceret.

Quin & *Palatia Regia* & *Basilicas*, stupendi Artificii monumenta, solo exæquari jubent; nè *Reges* in posterum haberent quibus capita reconderent *Ædes*, vel Deus magnifica quibus coleretur *Templa*, aut Respublica quibus magnificentiam ostentaret *Ædificia*. Vastatrices manus vix aut ne vix Templum *Paulinum Londini*, vel inter *Belgas Sarisburiense* Templum, aut *Regia Hamptoniæ* Basilica (quibuscum vix habet *Europa* structuras quæ certare, certè non superare, possunt) evaserunt.

Concilium a quadraginta hominum constituitur, (quos, blando apud vulgus Elogio, *Pacis & Libertatis Custodes & Conservatores* appellant) penès quos omnes, vel eorum ad minimum saltem novem, Administratio Reipublicæ constaret; quorum in Catalogum tres vel quatuor ex abjectissimis & Factioni *Democraticæ* mancipatis *Proceribus* adscribunt: quibus præficiunt, cum titulo

a *Concilio 40. hominum habenæ traduntur.*

H

lo *Domini Præsidentis*, eundem *Bradshawum*, duabus Librarum millibus in *Regicidii* mercedem annuatim attributis.

a Subscriptio imperatur.

Cæterùm omnibus imperatur [a] ſubſcriptio quâ quæcunque contra *Regem Regnum*que *Oligarchici* conſciverant, comprobare tenerentur. Cui tamen cùm non pauci refragarentur, admittuntur nihilominus eâ Lege, *ut de futuro, quovis cum vitæ fortunarúmque periculo Novitium hunc Statum, & Pſeudo-Parlamentum quo jam in loco eſſet, pro virili tuerentur*. Deinceps neminem Excluſorum *Senatorum* vel dilapſorum in *Senaculum* admitti placuit, niſi ſubſcripto nomine Facinora noviſſima comprobaſſet. Omnibus tamen imperant ut *ad præſcriptum diem compareant, in aliis in ipſorum loca cooptatis, in perpetuum eliminari mallent*. Unde *nonnulli*, metu Sequeſtri, & neſcio cujus damni quod ſibi imminere meticuloſi vaticinabantur, *alii* ſpe lucri quod è Rebus novis captare poſſent, fœdo prævaricationis monumento, *Novatoribus* & *Oligarchicis* ſe adjungunt, & in conſortium Periculi & Laboris, non autem *Imperii* admittuntur.

b Oligarchiæ ſtabiliendæ ſatagunt.

c Democratici repugnant;

Moliuntur iſta *Reipublicæ* quamprimùm inſtituendæ prætextu; ſed [b] revera ſibiipſis *Imperii* muniendi animo: cui dum alii ferè Omnes fracti ſuccumbunt, *Democratici* [c] ſoli reluctantur. Hi poſtulant ut toties repetita & toties promiſſa *Repræſentativa*, æqualibus

bus *Populi* suffragiis eligenda, instituatur, ablegatis *Pseudo-Parlamenti* jam proculcati reliquiis. Invehuntur a Scriptis & Colloquiis in Arbitrariam *Oligarchicorum* Dominationem, *supremam Justitiæ Curiam*, *Concilium Statûs*, sive *Custodes Libertatis*, utpote *gravioris Tyrannidis mitiora* solùm *nomina*; imò *Regicidium* ceu *injustum & nullis Legibus vel justâ Autoritate suffultum* vociferantur; *Populum mutasse jugum, non excussisse; malle se pessimi Regis sub Imperio decennium vivere; quàm sub horum Dominio vel annum agere. Regis Caroli lumbos longè leviores fuisse quàm minimum istorum digitum.* (Ecce veritatis vim, quæ tales etiam ab invitis voces exprimit.) Tandem ad Arma b convolant, & militibus gregariis, Equitibus præsertim, qui pridem illis maximam partem consenserant, hinc indè excitatis, Exercitûs tandem in speciem conglobari incipiunt.

a *invehuntur.*

b *Armis obnituntur.*

Oligarchici verò non segnes occasionum inceptis occurrunt, & *pactorum inter Honestos* (scilicet) *eadémque meditantes viros, sed sequiùs de se invicem opinantes, ineundorum* prætextu, corruptis & in suas partes pertractis horum aliquibus, subitâ impressione factâ cæteros fundunt c, armis Captivos exuunt, & præcipuis turbarum Autoribus glandium imbre transfixis, aliísque mitiùs punitis, cæteros terrent omnes, nè in posterum mordaci veritate vel Armis

c *Funduntur ab Oligarchicis.*

mis audeant laceſſere rerum potitos.

a *Edicto cautum nè quis Tyrannidis inſ.ſet.*

b *Solennes Ferias indicunt.*

c *Ad Convivia à Civitate invitantur.*

Jam ſecuri Dominationis *Novatores* a Edicto a cavent, nè *quis ſe Tyrannidis inſimulare, verbo vel ſcripto obmutire, vel quidvis moliri contrà audeat, ſub pœna Perduellionis*: ſolennes b Ferias indicunt, quibus *Deo* ob res contra *Democraticos* feliciter geſtas publicæ gratiæ agantur, ut hoc pacto *Deo* illudentes, faciliùs obeſæ naris *Plebi* de malis ſuis gaudia c imponant. Eodémque die à *Prætore* Urbis & *Senatoribus* clauto Convivio, non ſine Convitiis & Imprecationibus ferè omnium ſpectantium, excipiuntur; ubi inter miſerias lacrymáſque complurium Fame (quæ tum temporis graſſabatur) pereuntium, opiparè tubuccinantur. *Fairfaxius* autem & *Cromwellius* ſplendida munera Aurea atque Argentea referunt. Et d nè miſelli *Cives* operam omnem & oleum in ſaginandis his Corvis perdidiſſe videantur, *Theriotrophium Regium*, *Novum* vulgò dictum, iis largiuntur, remunerandæ quidem nuperæ Magnificentiæ obtentu; ſed revera, ut infruniti homines offæ hujus dulcedine deliniti, in partes ſuas petraherentur, novóque bene vellent Imperio.

d *Quæ compenſant.*

e *Regia Supellectilia, Palatia, &c. vendunt.*

Abhinc e nihil illis ſacrum ſanctúmve *Regis* Supellectilem, Fundos, Palatia, Eccleſiæ reditus, qui ſcilicet ad *Decanos Præbendaſque* ſpectabant, (adhuc intactos, & utriuſque *Senaculi* ſuffragiis in uſus *Cleri* novitii, ſive

sive Ministrorum *Presbyterianorum*, distribuendos) aut mutuò inter se dividunt, aut aliis levi pretio venundant: ut his Artibus & *Avaritiæ* propriæ consulerent, & alii complures eodem involuti reatu, Factioni suæ firmiùs adhærerent.

Nec satiati Reditibus *Regiis*, *Regineis*, *Ecclesiasticis*, Latifundiis *Dynastarum* & *Generosorum*, eorum scilicet qui seorsim ab iis sentientes potiorem longè *Regni* partem constituebant, (quæ omnia Sequestri nomine dudum invaserant) utì nec peculio boníſque omnium prædictorum, quæ diripuerant, infinitísque penè gazis, quas pro Reditibus redimendis & gratia redintegranda quotidie solvebant qui *Regi* nuper addicti erant; incredibilem a Pecuniarum vim indies ex *Portoriis vectigalibus*, *Excisæ* (nomen olim *Angliæ* haud ferendum) titulo, corradunt: ut nihil dicam de subterraneis opum rivulis (*Dona* volo, & *Largitiones* quas propitiandis hisce lucrionibus officiorum *Candidati*, *Actores*, *Rei*, clàm marsupiis immittunt.) Quin & *Impositionem gravissimam* (nonaginta scilicet Librarum millia) in stipendia Militis otiosi singulis mensibus exigendo, toties detonsum populum deglubere non erubescunt.

b *Populum, gravissimis Taxationibus onerant.*

Imò b nec jam unius *Regni* spoliis & *Imperio* contenti, *Hibernos*, *Regi* obtemperaturos, (quos, *Rebelles* dum essent, horum

b *Hiberniam invadunt;*

 plurimi

plurimi laudârunt*, pauci certè hostiliter aggressi sunt) armis invadunt; certam sibi de iis Victoriam pollicentes; & *Hiberniâ* devictâ, *Scotiam*, & *Galliam*, a utpote Factionibus laborantem, se facilè redacturos in ordinem sperant; jugúmque quo *Reges* terrarum *Plebem* opprimunt excussuros se, palàm gloriari horum plurimi non verentur. Nec sanè cuiquam constare potest ubi terminatura sit hujus Flagelli sævitia, ubi se fluctus iste franget nisi *Divina Majestas* (quæ Mari fossam excavavit, & ei opposuit vectem & valvas, dicítque, *Hucusque venies, & nè procedito*,) opposuerit se tantorum fluctuum superbiæ, *Angelúm*que suum aliquando jusserit canere receptui.

a *totique terrarum Orbi minantur.*

FINIS.

EPILOGUS.

HIstoriolæ hujus primum autographum, dum ſub manu creſceret, non ſemel inſpexerunt *Georgius* Reverendiſſimus *Wigorniæ* Epiſcopus, *Nicolaus Oudartus*, digniſſimus Principiſſæ *Auriacæ* ab Epiſtolis & Secretis, Clariſſimus *Iohannes Wederburnius*, & *Richardus Owenus*; Hic Theologiæ Doctor & *Elthamii* Curio, Ille Medicinæ, olim CAROLI Primi Regis, nunc JACOBI Ducis *Eboracenſis*, Medicus, (ut præteream *Dugardum* qui typis impreſſit) viri Exceptione majores. Blateret quantumlibet Surreptitium opus Thraſonicus obtrectator; cujus Calumnias non is ſum qui metuere vel morari debeam.